

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MAANDBLAD

MINISTERIE VAN OORLOG

EN VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH-INDISCHE LEGER

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdredacteur: M. R. H. CALMEYER, Kolonel v. d. Generale Staf
Redacteurs: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
C. v. d. HOOGENBAND, Kolonel v. d. Generale Staf K.N.I.L.
G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Luit.-Kol. v. d. Gen. Staf
J. J. WIJNSOUW, Majoor v. d. Generale Staf, Secretaris
R. C. SOETBROOD PICCARDT, Maj. v. d. Gen. Staf K.N.I.L.
J. H. JANSEN, Kapitein der Infanterie

118de JAAR

Nr. 10

October 1947

Nadruk verboden

Abonnement f 3.— per kwartaal. Overzeesche Gewesten en Buitenland f 15.— per jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrekening 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Nieuws van de maand	542
Uit de Legerorders	544
Nederland's verdediging tegen de Duitse aanval XI	546
Boekaankondiging	556

Redactioneel gedeelte

Het gebruik van Tanks in Nederlandsch-Indië, door C. A. Hesusius, Eerste Luitenant der Pantserstroepen K.N.I.L.	557
Het vuren met Tijdprojectielen bij de Veldartillerie, door H. J. v. d. Meer, Eerste Luitenant der Artillerie	570
De mogelijkheid tot het slaan van Bailey=Prauwbruggen in Nederlandsch-Indië, door T. van Strien, Majoor der Genie K.N.I.L.	574
Uit de Buitenlandse Vakpers	579
Als de Luchtmacht ons steunt, door J. R. Zuure, Kapitein der Infanterie	580
Het Legeren van Troepen	589
Maatregelen bij de opkomst van een nieuwe lichter bij het Regiment Technische Troepen, door A. J. W. Jäger, Majoor der Infanterie	595
Boekbesprekingen	600

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MAANDBLAD

MINISTERIE VAN OORLOG

EN VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH-INDISCHE LEGER

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdredacteur: M. R. H. CALMEYER, Kolonel v. d. Generale Staf
Redacteurs: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
C. v. d. HOOGENBAND, Kolonel v. d. Generale Staf K.N.I.L.
G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Luit.-Kol. v. d. Gen. Staf
J. J. WIJNSOUW, Majoor v. d. Generale Staf, Secretaris
R. C. SOETBROOD PICCARDT, Maj. v. d. Gen. Staf K.N.I.L.
J. H. JANSEN, Kapitein der Infanterie

118de JAAR

Nr. 10

October 1947

Nadruk verboden

Abonnement f 3.— per kwartaal. Overzeesche Gewesten en Buitenland f 15.— per jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrekening 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Nieuws van de maand	542
Uit de Legerorders	544
Nederland's verdediging tegen de Duitse aanval XI	546
Boekaankondiging	556

Redactioneel gedeelte

Het gebruik van Tanks in Nederlandsch-Indië, door C. A. Hesusius, Eerste Luitenant der Pantserstroepen K.N.I.L.	557
Het vuren met Tijdprojectielen bij de Veldartillerie, door H. J. v. d. Meer, Eerste Luitenant der Artillerie	570
De mogelijkheid tot het slaan van Bailey=Prauwbruggen in Nederlandsch-Indië, door T. van Strien, Majoor der Genie K.N.I.L.	574
Uit de Buitenlandse Vakpers	579
Als de Luchtmacht ons steunt, door J. R. Zuure, Kapitein der Infanterie	580
Het Legeren van Troepen	589
Maatregelen bij de opkomst van een nieuwe lichter bij het Regiment Technische Troepen, door A. J. W. Jäger, Majoor der Infanterie	595
Boekbesprekingen	600

NIEUWS VAN DE MAAND

De „Oorlogsbegroting” 1948

Ter inlichting van de lezers doen wij in deze rubriek enige grepen uit de „Memorie van Toelichting” bij de Oorlogsbegroting 1948.

Algemene lijnen van het te volgen beleid.

Het in 1948 te voeren beleid t.a.v. de Koninklijke landmacht en de daarbij ingedeelde luchtmacht, wordt, voor zover zich thans laat overzien, beheerst door de volgende factoren.

1. Het handhaven en waar nodig herstellen van de rechtsorde in Nederlandsch-Indië zal ook in 1948 de uitzending van troepen van de Koninklijke landmacht noodzakelijk doen zijn, zij het ook, dat de sterkte van deze troepen aanmerkelijk geringer zal zijn dan in 1946. In 1947 het geval was en dat zij uitsluitend zullen dienen ter aflossing van eenheden, wier tijd in de tropen verstreken is.

2. In verband met het vorenstaande en gelet op 's lands economische en financiële omstandigheden zal het in 1948 nog niet mogelijk zijn een bijdrage van enige betekenis te leveren aan de militaire bezetting van Duitsland.

3. De internationale situatie maakt het voor de Regering nog steeds onmogelijk zich een welomlijnd denkbeeld te vormen omtrent de militaire verplichtingen, welke uit het door haar gevoerde buitenlandse beleid, gegrond op het lidmaatschap der Verenigde Naties, zullen voortvloeien.

4. In tegenstelling tot hetgeen te dien aanzien werd gehoopt, biedt vorenbedoelde toestand voor het tegenwoordige zo weinig uitzicht op stabiliteit, dat de Regering het zich een plicht acht, binnen het raam van de ten dienste staande mogelijkheden in de komende jaren maatregelen te treffen om in Nederland de beschikking te krijgen over land- en luchtmacht van zodanige beperkte omvang als door haar — hoe de internationale ontwikkeling ook moge zijn — in ieder geval nodig worden geoordeeld.

De Regering gaat hierbij uit van de gedachte, dat zelfstandige landsverdediging onmogelijk is, dat onze land- en luchtmacht slechts kunnen optreden in internationaal verband en dat de grootte onzer strijdmacht zal worden bepaald door de eis, dat wij onze vitale punten kunnen beveiligen tegen een overrompeling, in het bijzonder met luchtlandings-troepen, dat wij in onze luchtverdediging kunnen voorzien, dat wij voor onze binnenlandse rust kunnen zorgdragen en dat wij een harmonische bijdrage kunnen leveren aan een internationale strijdmacht.

5. De toestand van 's lands financiën dwingt tot de grootst mogelijke soberheid, zodat de vorming van een strijdmacht in het Rijk in Europa eerst met kracht ter hand zal kunnen worden genomen zodra voor Nederlandsch-Indië aanmerkelijke lagere eisen aan de oorlogsbegroting zullen worden gesteld dan voor 1948 valt te verwachten.

Onder invloed van vorengenoemde factoren kunnen de algemene lijnen van het voor het jaar 1948 ontworpen beleid als volgt worden weergegeven:

1. de troepensterkte in Nederland wordt — behoudens voor wat betreft de Legerluchtmacht — beperkt tot hetgeen wat nodig is om de voorgenomen troepenuitzendingen naar Nederlandsch-Indië mogelijk te maken;

2. het militaire apparaat in Nederland wordt nagenoeg geheel aan de onder 1 genoemde taak aangepast;

3. een eerste begin wordt gemaakt met de voorzieningen — in het bijzonder in materieel opzicht — welke nodig zijn om uit de uit Nederlandsch-Indië teruggekeerde dienstplichtigen in voorkomend geval in Nederland te mobiliseren eenheden te kunnen vormen;

4. een begin wordt gemaakt met de vorming van het kader, vereist om, zodra de omstandigheden zulks zullen toelaten, op korte termijn tot de opbouw van de door haar als minimum nodig geoordeelde land- en luchtmacht te kunnen overgaan.

Deze kadervorming, welke een geringe uitbreiding van de eenheden bedoeld onder 2 noodzakelijk maakt, zal op een minimum programma zijn ingesteld;

5. hoewel de samenwerking tussen het K.N.I.L. en de K.L. ook in het jaar 1948 zeer nauw zal lijven, lijkt een volledige samensmelting van deze legers vooralsnog praematuur. De thans in haar uitwerking nog niet overzichtelijke ontwikkeling van de nieuwe staatkundige verhoudingen, welke van zeer veel invloed zal zijn op de positie van het K.N.I.L., is hiervan de oorzaak;

6. de legerluchtmacht in Nederland wordt in de eerste plaats gericht op de behoeften van Nederlandsch-Indië, terwijl daarnaast een bescheiden begin wordt gemaakt met de luchtverdediging van Nederland.

Ter uitvoering van bovengenoemde richtlijnen zal de sterkte van het in Nederland vertoevende gedeelte van de Koninklijke landmacht, met inbegrip van de Luchtstrijdkrachten, worden teruggebracht tot een gemiddelde van 50.000 man. Het hiervan deel uitmakende contingent dienstplichtigen in opleiding bedraagt (ongerekend het personeel van de legerluchtmacht) 11.150 man. Aangezien het in Nederland te volbrengen gedeelte van de eerste oefentijd in 1948 op 5 à 6 maanden is gesteld, komt een contingent van deze sterkte dus tweemaal per jaar onder de wapenen en wordt het totaal uit de lichte in dat jaar te betrekken aantal dienstplichtigen 22.300. Hierbij komt een contingent voor de legerluchtmacht van 5349 man.

Bij de vaststelling van bedoelde periode is ervan uitgegaan, dat de opleiding in Nederlandsch-Indië zal worden voortgezet en voltooid. Er moet hierbij uiteraard genoegen mee worden genomen, dat de opleiding aldaar onder de huidige omstandigheden niet aan Europese maatstaven kan voldoen, waar echter tegenover staat, dat de troepen, een ervaringheid in het optreden in het terrein opdoen, welke hier te lande niet in gelijke mate kan worden verkregen.

Uitzending van onderdelen der Koninklijke landmacht naar Nederlands-Indië. Aflossing der onderdelen der K.L. in Ned.-Indië.

Het voornemen bestaat de in 1948 naar Nederlandsch-Indië te zenden troepen der Koninklijke landmacht te formeren in zodanige eenheden der verbonden wapens, dat deze, na terugkeer, in de hier te lande op te bouwen oorlogsorganisatie zullen passen. Deze wijze van handelen, bij de uitzending der 1e divisie „7 December” en der 2e divisie mede gevolgd, moest, in verband met het aflossingsplan, voor de uit de lichte 1947 te vormen onderdelen worden prijs gegeven.

Te dien einde zullen de eenheden, gevormd

uit de lichte 1948, bestaan uit zelfstandige brigades. Drie van deze zelfstandige brigades kunnen, aangevuld met z.g. divisietroepen, na terugkeer, organiek worden samengevoegd tot een divisie.

De samenstelling van een zelfstandige brigade is als volgt:

Staf;

- 1 verbindingsafdeling;
- 3 infanteriebataljons;
- 1 mitrailleurcompagnie;
- 1 verkenningseskadron;
- 1 regiment veldartillerie;
- 1 afdeling pantserdoelartillerie;
- 1 afdeling luchtdoelartillerie;
- 1 pionierscompagnie;
- 1 transportcompagnie;
- 2 peletons Koninklijke marechaussee;
- 1 hulpherstelplaats type A;
- 1 hulpherstelplaats type B;
- 1/3 lichte luchtdoelartillerie werkplaats type A;
- 1/3 hulpherstelplaats type D;
- 1 brigade werkplaats;
- 1/3 infanterie divisie materieelpark;
- 1/3 veldpostafdeling;
- 1 artilleriemeetsectie.

Het ligt in het voornemen per jaar twee van deze zelfstandige brigades uit te zenden en, onvoorziene omstandigheden daargelaten, gedurende een jaar in de tropen te doen vertoeven.

Indien de politieke omstandigheden dit mogelijk maken zal de troepensterkte in Nederlandsch-Indië, door het aldus verkorten van de duur van het verblijf in de tropen en door het doen repatriëren van sterkere onderdelen dan worden uitgezonden, worden verminderd.

Zo ligt het, indien de toestand in Nederlandsch-Indië zich zodanig ontwikkelt als de Regering hoopt, in het voornemen in het jaar 1948 te doen terugkeren de alsdan nog niet afgeloste delen der beide lichte divisies, de 1e divisie „7 December”, de 6 met deze divisie uitgezonden bewakingsbataljons en de tweede serie van 6 bewakingsbataljons. Indien mogelijk — maar dat hangt af van vele, thans nog moeilijk te berekenen factoren — zal ook de in Juni Juli 1947 naar Indië vertrokken 2e divisie tegen het einde van 1948 nog geheel of gedeeltelijk naar Nederland terugkeren.

Troepen in Nederland.

Aangenomen mag worden, dat de opbouw van het wapen der *Koninklijke marechaussee* in 1948 zal zijn voltooid.

De totale sterkte van het wapen in Nederland zal in 1948 3000 man bedragen.

De *Territoriale troepen* zullen op 1 Januari 1948 zijn teruggebracht tot 6 territoriale bataljons en de M.M.O.D., met een sterkte van — de staven inbegrepen — 6000 man.

Het is de bedoeling dat deze troepen medio 1948 worden gedemobiliseerd.

Scholen en onderwijsinrichtingen.

Vermeldenswaard is, dat het voornemen bestaat, bij de artillerie en de kleinere wapens de scholen wapensgewijze te verenigen tot één opleidingseenheid.

De totale sterkte van de scholen (de leerlingen inbegrepen) zal in het jaar 1948 omstreeks 6000 man bedragen.

De opleiding van de lichteing.

De met de opleiding der dienstplichtigen belaste vredeskernen, alsmede de diensten en instellingen, welke daartoe in aanmerking komen, zullen in het jaar 1948 rayongewijze onder de bevelen worden geplaatst van de Gewestelijke Commandanten. De staven van deze gewestelijke commandanten zullen worden gevormd uit die der oefencentra, gecombineerd met de staven van de T.B.N. resp. de bevelhebbers in de militaire afdelingen.

Ten einde de noodzakelijke bezuiniging te verkrijgen zal gedurende de jaren, waarin uit een *tijdelijk* zwakke en in twee ploegen opkomende lichteing uitsluitend personeel wordt opgeleid voor uitzending naar Nederlandsch-Indië, voor de opleiding der lichteing met sterk geconcentreerde vredeskernen kunnen worden volstaan.

Deze concentratie zal worden toegepast op het geheel van 3 staven oefencentra, 3 staven artilleriebrigades, 15 regimenten infanterie, 3 mitrailleurbataljons, 9 regimenten veldartillerie, 3 regimenten luchtdoelartillerie, 4 regimenten pantserdoelartillerie, 1 verkenningregiment, 1 regiment verbindingstroepen, 1 regiment pioniers, alsmede op de z.g. K-troepen, waarover hierna wordt gesproken.

Indien men voor het jaar 1948 het deel der lichteing, dat steeds onder de wapenen is (twee perioden van 5 à 6 maanden) stelt op 11.150 (Legerluchtmacht niet inbegrepen) behoort hierbij een sterkte aan vredeskernen van 5940 man.

De sterkte van de onder de *Kwartiermeester-generaal* ressorterende dienster zal op 1 Januari 1948 tot 5500 man zijn teruggebracht.

De totale sterkte van het personeel van de *geneeskundige dienst* met inbegrip van het Korps geneeskundige troepen, doch zonder de scholen en de tot die scholen behorende leerlingen, alsmede zonder de in opleiding zijnde dienstplichtigen, zal in 1948 2350 man bedragen.

Legerluchtmacht.

De behoefte heeft zich doen gevoelen om door de luchstrijdkrachten in Nederland te doen bijdragen in de instandhouding en versterking van de militaire luchtvaart in Indië. Reeds is in 1946 een in Nederland gevormde afdeling vliegtuigen naar Indië vertrokken, een gevechtsvliegtuigafdeling volgde medio 1947. Voorts moet personeel van de luchstrijdkrachten worden opgeleid en naar Indië gedirigeerd om te voorzien in de aflossing van het Nederlandse personeel van de militaire luchtvaart in Indië en wel op dezelfde gronden als waarop thans door de Koninklijke landmacht wordt voorzien in aflossing van het Koninklijk Nederlandsch-Indische leger.

Om deze redenen en mede door het streven tot vermindering van de militaire uitgaven, kon het in de Memorie van Toelichting voor de begroting 1947 aangekondigde voornemen tot oprichting van 5 gevechtsvliegtuigafdelingen in Nederland tegen het einde van 1947 niet tot uitvoering komen. Er is in 1947 slechts één gevechtsvliegtuigafdeling gevormd, die — als gezegd — in de loop van dit jaar naar Indië is vertrokken.

Sinds de indiening van de Rijksbegroting 1947 is gebleken, dat Spitfires en andere jachtvliegtuigen, die bij het einde van de oorlog aan geallieerde zijde bij de luchtmachten in gebruik waren, door de invoering van jachtvliegtuigen met straalmotoren, zijn verouderd. In overeenstemming met het buitenland is dan ook besloten om voor de luchtverdediging hier te lande eveneens van straalmotorvliegtuigen gebruik te maken. Evenwel zal met dit materieel eerst de nodige ervaring moeten worden verkregen, voordat gevechtsvliegtuigafdelingen kunnen worden gevormd.

Voor het verkrijgen van de nodige ervaring is een jachtvliegschool opgericht, die nog in de loop van het jaar 1947 met straalmotorvliegtuigen zal worden uitgerust. Verwacht mag worden, dat in de loop van 1948 de eerste luchtvaarders en het eerste grondpersoneel, die met dit materieel zullen zijn opgeleid, ter beschikking zullen komen.

Ten einde dit personeel volledig geschikt te maken voor zijn oorlogstaak en om te voorkomen, dat de verkregen ervaring weer verloren gaat, is besloten om in 1948 enige afdelingen gevechtsvliegtuigen te vormen, waarbij het hiervoren bedoelde personeel de noodzakelijke operationele training kan volgen. Hiermede wordt tevens een eerste begin gemaakt met de organisatie van de luchtverdediging van Nederland.

Het streven naar beperking der militaire uitgaven heeft ertoe geleid om voor 1948 af te zien van het oproepen van dienstplichtigen, bestemd voor de verdediging van de vliegvelden.

Voorshands zal deze taak in voorkomend geval moeten worden verricht door onderdelen van de K.L.

UIT DE LEGERORDERS

Nr. 257. — Hogere technische vorming

In het Septembernummer werd vermeld dat in L.O. 225 de hogere technische vorming voor officieren werd geregeld. Ter toelichting daarop is thans bepaald, dat officieren die voor deze studie in aanmerking wensen te komen, met het indienen van een daartoe strekkend verzoek niet dienen te wachten tot 1 Mei 1948, doch dit verzoek thans onverwijld kunnen inzenden aan de Minister van Oorlog, door tussenkomst van de Chef van de Technische Staf.

Degenen, die — vooruitlopende op de thans verschenen legerorder — reeds een daartoe strekkend verzoek inzonden, moeten opnieuw een verzoek indienen.

Nr. 258. — Textielkaarten

De Directeur van het Centraal distributiekantoor heeft bepaald, dat met ingang van 10 Juli 1947 o.m. de officieren over hun textielkaart mogen beschikken.

De in Nederland verblijvende militairen, die, door middel van een bewijsstuk van hun compagnies- of hogere commandant, kunnen aantonen, tot een der hierboven genoemde categorieën te behoren en zij, die in eigen voeding voorzien en dus in het bezit zijn van hun stamkaart en bonkaarten, behoeven de textielkaart niet in te leveren, resp. kunnen tegen inlevering van het bewijs M.D. 322—03 weder in het bezit komen van die kaart.

Nr. 260. — Technisch deskundig onderzoek bij ongevallen door de Technische Staf

In de Ministeriële beschikking van 5 Augustus 1947, G.S., Sectie G-4 Nr. 1001 werd bepaald:

Aangezien het noodzakelijk is na ongevallen ten gevolge van het gebruik van munitie en/of springstoffen bij schietoefeningen en dergelijke — onverminderd het onderzoek tot het vaststellen van eventuele krijgstuuchtelijke of strafrechtelijke aansprakelijkheid — zo spoedig mogelijk een *technisch deskundig* onderzoek in te stellen, moeten de volgende aanwijzingen in acht worden genomen.

1. Door de commandant van het onderdeel, waarbij het ongeval zich voordeed, moet door middel van de snelste wijze van berichtgeving aan de Chef van de Technische Staf, Van Soutelandelaan 28 te 's-Gravenhage, tel. 774445, mededeling worden gedaan van het ongeval en van de omstandigheden waaronder het zich heeft voorgedaan. De Chef van de Technische Staf geeft — eveneens door middel van de snelste wijze van berichtgeving — kennis van de ontvangst van deze mededeling aan de afzender van het bericht.

2. Ter plaatse van het ongeval moet, indien de omstandigheden zulks veroorloven, alles in de toestand worden gelaten, waarin het zich onmiddellijk na het ongeval bevond, een en ander ter nadere beoordeling door of namens de Chef van de Technische Staf.

3. Door de commandant van het onderdeel, waarbij het ongeval zich voordeed, moet terstond na het ongeval een onderzoek naar de omstandigheden worden ingesteld, waarvan een proces-verbaal moet worden opgemaakt, hetwelk bij het door of namens de Chef van de Technische Staf in te stellen onderzoek wordt overlegd.

Nr. 261. — Gebruik van Nederlandse benamingen

In brieven en bescheiden wordt veelvuldig gebruik gemaakt van Engelse benamingen en ook van onjuiste benamingen voor onderdelen en van ma e ieel.

Het is noodzakelijk naar eenheid in het gebruik van benamingen te streven en het gebruik van onjuiste benamingen te voorkomen. Slechts wanneer de juiste Nederlandse benamingen worden gebezigd kan deze eenheid worden verkregen en begripsverwarring worden vermeden.

In het ontwerp-voorschrift Nr. 6000 — Naamlijst van het materieel van de Koninklijke Landmacht — is een voorlopige lijst van de voornaamste voorwerpen samengesteld en het is mijn wens, dat deze benamingen in brieven, bescheiden, ontwerp-legerorders, enz. worden gebezigd.

Ik verzoek alle chefs en commandanten de hand te houden aan het gebruik van de in dit boekwerk vastgestelde benamingen.

Nr. 263. — Verhuiskosten

Nieuwe bepalingen omtrent het voor rijksrekening verhuizen werden neergelegd in de Ministeriële beschikking van 8 Augustus 1947 Afd. B-2, Bpr. 7 Nr. 239, opgenomen in deze L.O.

Nr. 271. — Benamingen van oorlogs-onderdelen van een infanteriedivisie

In deze L.O. zijn vermeld de Nederlandse en Engelse benamingen van de onderdelen van een infanteriedivisie.

Nr. 278. — Postverkeer van en met Nederlandse militairen

De bepalingen met betrekking tot portvrijdom en verlaagd port in het postverkeer van en met Nederlandse militairen zowel in Nederland als overzee, zijn samengevat in deze L.O.

Publicaties van het Krijgsgeschiedkundig Instituut van de
Generale Staf uit het in bewerking zijnde stafwerk

Nederland's verdediging tegen de Duitse aanval

De Krijgsverrichtingen op het Zuidfront van de Vesting Holland (XI)

g. De inundatiën op de Brabantse Wal.

10 Mei, omstreeks 4.30, gaf de Kapitein der Genie, Chef der inundatiën, op het Zuidfront der Vesting Holland telefonisch opdracht aan de Chef van het inundatiestation Willemstad om, zowel in het gebied van dit inundatiestation als in de polders tussen dit station en dat van Moerdijk, zoveel mogelijk water in te laten tot het volledig inundatiepeil zou zijn bereikt. Aangezien met het inundatiestation Moerdijk geen telefonische verbinding meer kon worden verkregen, werd eerstbedoelde Chef tevens opgedragen te trachten per ordonnans verbinding te krijgen met de Chef van het inundatiestation Moerdijk, ten einde het bevel over te brengen ook in laatstgenoemd station en tevens in het gebied Hooge Zwaluwe—Waspik zoveel mogelijk water in te laten. Ook op deze wijze gelukte het echter niet dit bevel over te brengen daar Moerdijk reeds in handen van de vijand bleek te zijn.

Te *Willemstad* is, met behulp van werklieden, in dienst van een aannemer ter plaatse, onmiddellijk met het inlaten van water begonnen en hiermede voortg gaan tot deze vesting in de namiddag van 14 Mei werd overgegeven. Op dat tijdstip was een belangrijk inundatieveld gevormd, dat zich uitstreckte van het Hellegat tot de Roode Vaart ten Westen van Moerdijk. Behoudens voor wat betreft enkele dras gebleven plekken was het doorschrijden van dit terrein slechts mogelijk over de dijken.

Het inundatiepersoneel te *Moerdijk* heeft in de vroege morgen van 10 Mei op eigen initiatief getracht tot waterinlaat over te gaan, doch het gelukte alleen de meest westelijk gelegen sluizen te bereiken. Behoudens 1 korporaal, die naar Willemstad wist te ontsnappen, werd het personeel daarna gevangen genomen, terwijl de Duitse troepen het inlaten van water reeds zeer spoedig stopzetten.

Zoals t.a.p. vermeld zou het personeel voor het stellen van de *Donge-inundatie* op 10 en 11 Mei zijn beschikbaar gekomen, zodat dit nieuw te vormen inundatiestation in de morgen van 10 Mei geheel onbezet was. De aangewezen Chef van dit station, een te Moerdijk gelegerd onderofficier, werd aldaar gevangen genomen. De Kapitein, Chef der inundatiën, heeft daarop telefonisch overleg gepleegd met de Burgemeesters van Made en van Geertruidenberg en verkregen, dat het polderbestuur van de Emiliapolder de sluizen zodanig bediende dat zoveel mogelijk water in deze polder werd ingelaten.

Buitendien werden, na telefonisch overleg met het Hoofd van de Inundatiedienst in de Vesting Holland, op 11 Mei twee opzichters van fortificatiën uit

's-Gravenhage over Utrecht en 's-Hertogenbosch naar Drimmelen gezonden, ten einde het stellen der Donge-inundatie zoveel mogelijk te bevorderen. Be-doelde opzichters bevonden dat de waterinlaat naar behoren geschiedde en zijn daarna weder naar Utrecht vertrokken.

Ten slotte is water ingelaten in het inundatiestation te *Ooltgensplaat*, nadat de Chef van dit station in de vroege morgen van 10 Mei van de Stationschef te Willemstad telefonisch bericht had gekregen dat het bevel tot inunderen was ontvangen. Hiermede is ongestoord doorgedaan tot in de avond van 14 Mei het radiobericht werd vernomen, dat het Nederlandse leger de wapens had neergelegd. De inundatie van Ooltgensplaat was op dit tijdstip vrijwel volledig gesteld.

Zoals uit het voorgaande blijkt, is het, ondanks de moeilijke omstandigheden, gelukt een groot deel van de voor het Zuidfront der Vesting Holland ontworpen inundatiën te stellen. Aangezien in dit front echter reeds in de morgen van 10 Mei een bres was geslagen, die in de volgende dagen niet meer kon worden gesloten, zijn de gestelde inundatiën van weinig of geen invloed op het verloop der krijgsverrichtingen geweest. Ware het nog gelukt om ook de inundatiën om Moerdijk te stellen, dan zou zulks slechts ten goede zijn gekomen aan de hier genestelde valschermjagers.

Het ingrijpen van de lichte Divisie op het Eiland van Dordrecht op 11 en 12 Mei.

(Zie schetsen 6 en 7 op blz. 244/255 en schets 8).

Op 11 Mei omstreeks 10.15 ontving Commandant der Lichte divisie, van de Commandant der Vesting Holland, *opdracht*, de Noord vast te houden en het gehele eiland van Dordrecht van vijand te zuiveren, om vervolgens over het Wieldrechtsche Veer, 's-Gravendeel en Barendrecht op te rukken naar het vliegpark Waalhaven. Voorts moest zo spoedig mogelijk nog een bataljon (III-2 R.W. was reeds te Dordrecht) ter beschikking gesteld worden van de Kantonnementscommandant te Dordrecht.

Enige tijd later kreeg C.Lt.Div. van C.Vg.H. nog de mededeling, dat I-II R.A. — de afdeling 10 veld van III L.K. — naar Gorinchem was gedirigeerd en daar onder de bevelen van C.Lt.Div. zou treden. De artilleriekracht der Lt.Div. werd derhalve belangrijk versterkt.

De Lichte divisie bevond zich bij ontvangst van vorenstaand bevel in de toestand weergegeven op *schets 6*.

Omsteeks 10.30¹⁾ gaf C.Lt.Div. daarop de commandanten der beide gevechtsgroepen (Cn. 1 en 2 R.W.) opdracht de overgangspogingen over de Noord voorlopig te staken, terwijl hij enige tijd later C.-2 R.W. opdroeg een bataljon van deze gevechtsgroep via Papendrecht naar Dordrecht te dirigeren, ten einde aldaar ter beschikking te komen van de Kantonnementscommandant. Om 12.20 gaf C.-2 R.W. aan C.-I-2 R.W., het zuidelijkste bataljon van deze gevechtsgroep, schriftelijk bevel het bataljon te verzamelen en zo spoedig moge-

¹⁾ C.Lt.Div. stelt in zijn (na 15 Mei gereconstrueerd) dagboek en gevechtsbericht dit tijdstip op omstreeks 12.00. In het *originele* dagboek uit de Groep Kil is echter om 10.20 aangetekend, dat C.Vg.H. opbelde en mededeelde de C.Lt.Div. te *hebben* opgedragen het Eiland van Dordrecht van vijand te zuiveren, enz. In overeenstemming hiermede meldt C.-I R.W. om 10.30 van C.Lt.Div. opdracht te hebben ontvangen de overgangspogingen over de Noord te staken. C.-2 R.W. daarentegen stelt dit tijdstip op omstreeks 12.00.

lijk via het veer te Papendrecht naar Dordrecht te marcheren, waar de Kantonnementscommandant nadere bevelen zou verstrekken.

Alvorens aan dit bevel uitvoering kon zijn gegeven, werd de Lt.Div. om 12.40 en 12.50 opnieuw door een afdeling duikbommenwerpers aangevallen. Ditmaal richtten de bombardementen zich voornamelijk tegen het centrum van het dorp Alblaserdam, rond de brug over de Alblas, ten dele in het vak van III-1 R.W. en werden zij gevolgd door mitrailleurvuur op zich vertonende doelen. Ook onder de burgerbevolking vielen verscheidene slachtoffers. Hevige branden laaiden op, die door de wind werden aangewakkerd.

De Kolonel C.Lt.Div. had inmiddels besloten, dat, ter uitvoering der van C.Vg.H. ontvangen opdracht, twee nieuwe gevechtsgroepen zouden worden gevormd.

Een *hoofdgroep*, onder de Luit.-Kolonel Commandant van de Afzonderlijke Staf. Diens staf, slechts bestaande uit drie officieren, werd uitgebreid met een Kapitein-waarnemer, als Chef van de Staf, een Ritmeester en een Res.Off van gez. 2e kl. als Gevechtsgroepsarts.

Troepen, vier bataljons wielrijders en twee batterijen 7 veld, nl.: 2 R.W., II-1 R.W. en II-K.R.A. De hoofdgroep kreeg tot *taak*: het Eiland van Dordrecht te zuiveren en daarbij o.m. Willemsdorp te heroveren, daarna, op nader bevel van C.Lt.Div., op te rukken over het Wioldrechtsche veer — 's-Gravendeel — brug over de Oude Maas ten Zuiden van Barendrecht (onder vermeerstering van deze brug) — Barendrecht en ten slotte door te stoten richting Rotterdam.

Een *vasthoudende groep*, onder C.-1 R.W., bestaande uit twee bataljons wielrijders en twee batterijen 7 veld, nl.: 1 R.W. (min II) en I-K. R.A. Deze groep kreeg tot taak het doordringen van de vijand over de Noord te beletten.

De hoofdgroep (behoudens I en III-2 R.W.) moest bij het invallen van de duisternis de overgang over de Merwede beginnen, terwijl de vasthoudende groep op dit tijdstip de verdedigingsvoorbereidingen aan de Noord moest hebben voltooid.

I-II R.A., inmiddels te Gorinchem aangekomen en vandaar om 14.00 via Hardinxveld aangetrokken naar Molenaarsgraaf, werd aanvankelijk bestemd om, in handen van de Luit.Kolonel D.A.C. de hoofdgroep te steunen.

Overwogen werd deze afdeling storend vuur te doen brengen op de bruggen bij Zwijndrecht en bij Willemsdorp. Toen de Kantonnementscommandant te Dordrecht telefonisch met eerstgenoemd voornemen in kennis werd gesteld, had hij hiertegen echter overwegende bezwaren met het oog op gevaar voor de eigen troepen. Van laatstbedoeld voornemen werd afgezien wegens onbekendheid met de toestand te Willemsdorp en het gemis aan vliegtuigwaarneming. I-II R.A. bleef zodoende voorshands in reserve en werd 12 Mei in de strijd gebracht tot steun van de vasthoudende groep.

Tot *divisiereserve* werd bestemd 2 R.H.M., voorlopig op te stellen te Oud-Alblas, ten einde, naarmate de aanval van de hoofdgevechtsgroep zou vorderen, achtereenvolgens het veer bij Wioldrecht en de brug bij Barendrecht te bezetten. Dit regiment, dat in de vroege morgen van 10 Mei uit het divisieverband was gelicht, ten einde bij Mill in de strijd te worden gebracht was echter nog niet weder beschikbaar gekomen.

Het M.E.-Lt.Div.¹⁾ kreeg opdracht om de overgang van de hoofdgroep bij het Papendrechtsche veer te beveiligen tegen aanvallen uit de lucht. Van deze beveiliging door 7 zware mitrs. viel niet veel te verwachten, doch de Lt. Div. beschikte niet over speciale luchtafweermiddelen, terwijl buitendien mocht

¹⁾ Het Esk. telde 2 sectiën à 4 cav. mitrs. M 08 15, waarvan 1 stuk in reparatie was.

worden gehoopt, dat de overgang voor het aanbreken van het daglicht van 12 Mei zou zijn voltooid. Het M.E. heeft omstreeks 20.00 de bevolen opstelling ingenomen, met één sectie ten Noorden van de Merwede en de andere sectie aanvankelijk op het pontveer en daarna ten Zuiden van de Merwede.

De *goederentreinen* moesten ter plaatse blijven, de *levensmiddelenentreinen* bleven ter beschikking van de onderdelen, evenals uiteraard de *keukentreinen* en de *gevechtstreinen*. Ook de *divisietrein* en de *autocompagnie* bleven voorlopig in de Alblasserwaard, waarbij de *verbandplaatsafdeling* een detachement moest vormen, dat ter beschikking kwam van de C-Hoofdgroep, terwijl de *Comp. pontonniers* opdracht kreeg te Wijngaarden te verzamelen.

De C.Lt.Div. handhaafde zijn commandopost voorshands te Oud-Alblas.

Omstreeks 13.00 werd een en ander mondeling medegedeeld aan de C.-Afz.Staf, die zich op de commandopost van de C.Lt.Div. bevond, terwijl om 13.55 C.-1 R.W. telefonisch met zijn nieuwe taak in kennis werd gesteld. Op dit zelfde uur werd het schriftelijke *bevel* uitgegeven (zie *bijlage B*).

Van de *troepen*, die onder de bevelen van de Luit.Kol.Commandant van de Afzonderlijke Staf traden, bevond zich III-2 R.W. reeds te Dordrecht, terwijl I-2 R.W. zich omstreeks dit uur daarheen op mars begaf. Deze beide bataljons zouden weder onder bevel van C.-2 R.W. treden nadat deze de Merwede zou hebben overschreden. Het derde bataljon van dit regiment, II-2 R.W., stond nog, à cheval van de hefbrug, langs de Noord. II-1 R.W. was als laatste onderdeel van de Lt.Div. ten Noorden van de grote rivieren aangekomen en rustte sedert 3.00 te Giessen-Nieuwkerk.

II-K.R.A. stond gedekt opgesteld langs de weg Bleskensgraaf—Oud Alblas.

Omtrent de *toestand op het Eiland van Dordrecht* beschikte bovenbedoelde Luit.Kolonel slechts over vage gegevens, die hoofdzakelijk berustten op hetgeen C.Vg.H. de C.Lt.Div. had medegedeeld. De Kantonnementscommandant te Dordrecht was door C.Vg.H. niet onder de bevelen van C.Lt.Div. gesteld, terwijl twijfel aan de betrouwbaarheid van eerstgenoemde ervan deed weerhouden contact met hem te zoeken.

Ook met de Commandant van de Groep Kil, in wiens gebied de actie moest plaats hebben, doch waarvan het bestaan bij de Lt.Div. aanvankelijk niet bekend was, werd geen verband opgenomen. Het gemis van een Commandant Zuidfront, onder wiens bevelen de Lt.Div. had kunnen worden gesteld en die coördinerend had kunnen optreden, deed zich gevoelen. Blijkens de beschikbare gegevens zou het noordelijk deel van Dordrecht in eigen handen zijn en III-2 R.W. zich te Dubbeldam bevinden. De vijand zou de bruggen tussen Dordrecht en Zwijndrecht onder geweer- en mitrailleurvuur houden, terwijl valschermjagers — zowel in Duitse als in Nederlandse uniform¹⁾ — zich op het Eiland van Dordrecht zouden bevinden.

Meergenoemd hoofdofficier besloot C.-2 R.W. op te dragen met de drie bataljons van dit regiment eerst Dordrecht en vervolgens het Eiland van Dordrecht te „zuiveren”, waarbij achtereenvolgens moest worden opgerukt naar de volgende lijnen:

- a. De spoorweg Zwijndrecht—Dordrecht—Sliedrecht tussen de Oude Maas en het Wantij.
- b. De kunstweg Wioldrecht—Kop van 't Land.
- c. De lijn Oude Beerdijk—Nieuwe Beerdijk (Zuidrand Oude en Nieuwe Beerpolder)—Louisapoldersche dijk—Noorderdiep.

¹⁾ Deze mededeling is later onjuist gebleken.

Het oprukken van lijn *a* naar lijn *b* en van lijn *b* naar lijn *c* moest geschieden op bevel van de Gevechtsgroepcommandant.

II-1 R.W. werd gevechtsgroepreserve en moest daartoe volgen over Dordrecht—Oudendijk—Zuidendijk—Tweede Tol, om vervolgens, op nader bevel van de Gevechtsgroepcommandant, de voorgelegen troepen van 2 R.W. te doorschrijven en aan te vallen op Willemsdorp. Deze aanval moest worden gesteund door II-K.R.A., welke afdeling tot dit tijdstip achter II-1 R.W. moest volgen.

De overtocht over de Merwede moest bij het invallen van de duisternis, uiterlijk 20.30 beginnen.

Uit het voor deze actie uiteenrekken der drie bataljons van 2 R.W. over een front van bijna 9 km (Wieldrecht—Kop van 't Land) zonder enig zwaartepunt, het voornemen de artillerie achter te houden tot aan de aanval op Willemsdorp en het geheel achterwege laten van verkenningen, blijkt duidelijk, dat zowel C.-Hoofdgevechtsgroep, als C.Lt.Div. de sterkte der vijandelijke krachten, die de hoofdgroep op het Eiland van Dordrecht tegenover zich zou vinden, geheel onderschatten.

De Commandant Hoofdgevechtsgroep ontbood C-2 R.W. en C.-II-K.R.A. te 13.15 op de commandopost te Oud-Alblas tot het ontvangen van bevelen. Met II-1 R.W. kwam eerst later verbinding tot stand.

Een en ander werd later door een schriftelijke bevel (zie *bijlage C*) bevestigd ¹⁾.

De bevelsuitgifte werd echter gestoord door het geluid van zware ontploffingen. Om 14.00 en 14.15 moest de Lt.Div. een vierde en vijfde luchtbombardement doorstaan, weder uitgevoerd door 9 duikbommenwerpers en thans gericht tegen het dorpsgedeelte ten Zuiden van de Alblas en nabij de hefbrug over de Noord, bezet door Staf- en II-2 R.W. ²⁾. De afgeworpen bommen maakten de indruk van zwaarder kaliber te zijn dan de vorige malen. Hoewel de verliezen aan gesneuvelden en gewonden later gering bleken te zijn, was de morele uitwerking ontzettend. Aan alle zijden laaiden nieuwe hevige brandhaarden op.

De nog aanwezige bevolking vluchtte in wilde paniek. II-2 R.W. werd uiteengeslagen, de troepen dekten zich in de tuinen rond de huizen en zochten ten dele, zowel langs de kunstwegen als dwars door de weilanden, een heenkomen naar het Oosten. De Majoor C.-II-2 R.W. deed daarop ook de resten van dit bataljon, aanvankelijk de reserve (de 2de Comp. min twee sectiën en de M.C. min twee sectiën), daarna ook de beide voorcompn. uit het brandende dorp naar het Oosten teruggaan, ten einde de troepen weer in de hand te krijgen. Ook de C.-2 R.W. die van de bevelsuitgifte te Oud-Alblas terugkeerde, greep, gesteund door de hem toegevoegde officieren en ordonnansen, in, ten einde de terugvloeiende troepen van het IIde Bataljon tot staan te brengen. Vrezende, dat de vijand de uitwerking van het luchtbombardement zou benutten om de Noord te overschrijden, gelastte deze R.C., ten einde een kern van weerstand te vormen, de Res. Kapitein C.-M.C. van I-2 R.W., welke bataljon juist in de richting van Papendrecht was afgemarcheerd, keert te maken en het viaduct in de nieuwe verkeersweg ter hoogte van de kruising met de kunstweg Oud-Alblas—Papendrecht te bezetten en vast te houden.

Deze gaf hieraan gevolg met twee sectiën zw. mitrs., een sectie pag. van I-2 R.W. en enige zich daaromheen verzamelende wielrijders. Het gelukte vervolgens het grootste deel van II-2 R.W. in de boomgaarden ten Westen van laatstgenoemde kunstweg te verzamelen.

Van de 3de Comp., die reeds verliezen had geleden bij de overgangspogingen

¹⁾ Het schriftelijk bevel heeft C.-2 R.W. niet bereikt.

²⁾ In totaal werden door de 5 bombardementen in Alblaserdam 174 percelen vernield.

over de Noord, waren nog slechts twee vaandrags met omstreeks een sectie over. Een Res. Eerste Luitenant was op de westelijke oever van de Noord gewond in 's vijands handen gevallen, een andere Res. Eerste Luitenant was door het luchtbombardement gewond. De Res. Kapitein, Compagniescommandant, had, het gros der compagnie medeslepande, de wijk genomen naar Sliedrecht en meldde zich eerst weer op 15 Mei. Bij de 2e Comp. was een sectie onder een Res. Eerste Luitenant verdwenen.

Omstreeks 16.00 was het restant van II-2 R.W. weder enigszins geordend en in stelling gebracht op omstreeks 1500 m ten Oosten van de Noord⁴⁾. Gelet op de zeer geschokte toestand van de troep en de te Alblasserdam woedende brand besloot C.-2 R.W. het bataljon in deze lijn te doen blijven, tot de verdediging van de Noord ten Zuiden van de Alblas door delen van de vasthoudende groep zou zijn overgenomen. In verband hiermede verplaatste de Overste R.C. zijn commandopost naar een boerderij ten Westen van Oud-Alblas.

Vooralsnog kon van een aflossing echter geen sprake zijn aangezien de brand te Alblasserdam het verplaatsen van troepen over de in dit dorp gelegen brug over de Alblas belette.

C.-2 R.W. gaf inmiddels te 17.20 de Res. Tweede Luitenant, Commandant van de verenigde korpstrein van dit regiment, opdracht met deze trein — verminderd met de goederentrein, die ter plaatse moest blijven — op te trekken naar Papendrecht, ten einde daar achter het laatste bataljon het veer te overschrijden. De korpstrein was, na het vastlopen van de opmars tegen de Noord, aanvankelijk in de omgeving van Sliedrecht gebleven en in de loop van de morgen, op het valse gerucht dat de Duitsers de Merwede waren overgestoken en Sliedrecht binnendrongen, verplaatst naar de zuidelijke Graafstroomdijk. Hier waren de auto's zo gedekt mogelijk opgesteld op de erven der boerderijen van Molenaarsgraaf en Bleskensgraaf. De gevolgen van deze eigenmachtige verplaatsing bleven echter niet uit. De smalle dijk raakte, mede door andere treinvoertuigen zo verstopt, dat het tot 12 Mei omstreeks 2.30 duurde eer het gelukte met het gros van de korpstrein af te marcheren om vervolgens tussen omstreeks 4.00 en 5.40 het Papendrechtsche Veer te overschrijden. De keukentrein van II-2 R.W. was, zonder daartoe bevel te hebben ontvangen, naar Schoonhoven gereden en is niet weder bij dit bataljon teruggekeerd.

ZEER GEHEIM
AFDRUK

Bijlage B.
Ex. Nr. 7

SCHERPSLIJPER
COMMANDANT VAN DE
LICHT DIVISIE

St. K., 11 Mei 1940
13.55

Sectie I^a
Nr. 7B.

B E V E L

1. De vijand heeft zich aan den Westoever van den Noord ter verdediging ingericht en o.m. bezet de bruggen bij *Zwijndrecht*, de brug bij *Alblasserdam* en het pontveer, Zuid van *Kinderdijk*. Pogingen om bij verrassing den westelijken oever te bereiken, hebben tot nu toe geen voldoende succes gehad.
2. *Eigen voornemens.*
Voorshands is afgezien van het voornemen dezen overgang te forceeren en heeft de Lt.D. opdracht, het geheele eiland van *Dordrecht* van vijand te zuiveren, om daarna over *Wieldrechtsche veer—'s-Gravendeel* op te rukken in de richting van *Barendrecht—Rotterdam*.

⁴⁾ Zie schets 8.

3. *Plan van uitvoering.*
Er zal worden gevormd :
 - a. een vasthoudende groep aan den *Noord* ;
 - b. een hoofdgroep, waarmee over *Dordrecht* zal worden opgerukt.
 4. a. *Vasthoudende groep:*
C. is C.-I R.W.
Troepen : 1 R.W. (min II) en I-K.R.A.
 - b. *Hoofdgroep :*
C. is C.-Afz.St.
Troepen : II-I R.W. ; 2 R.W. ; II-K.R.A.
 - c. *Divisie-reserve :*
2 R.H.M. ; M.E.-Lt.D. en I-II R.A.
5. *Uitvoering :*
 - A. De overgang van de hoofdgroep over de *Merwede* vangt aan bij het invallen van de duisternis op heden 11 Mei.
De organisatie van de verdediging van de vasthoudende groep moet alsdan geheel zijn beëindigd. (Vuur-voorbereiding, enz.)
Het vorenstaande geldt eveneens voor de overige verplaatsingen.
 - B. *Taak vasthoudende groep :*
Het doordringen van den vijand over den *Noord* te beletten.
 - C. *Taak van de hoofdgroep :*
 - a. het zuiveren van het eiland van *Dordrecht*, o.m. dient *Willemsdorp* te worden heroverd ;
 - b. daarna op mijn nader bevel oprukken over het *Wieldrechtsche veer—'s-Gravendeel*—brug over de *Oude Maas*, Zuid van *Barendrecht* (onder vermeestering van de brug aldaar) — *Barendrecht* ;
 - c. verder doorstooten richting *Rotterdam*.
 6. *Artillerie.*
I-II R.A., onder commando van den D.A.C., steunt de taak van de hoofdgroep.
 7. *Divisiereserve.*
 - a. 2 R.H.M. komt voorloopig te *Oud Abblas* en wordt, naarmate de zuivering van het eiland van *Dordrecht* voortschrijdt, bestemd voor :
 - het bezetten van het veer bij *Wieldrecht* naar *'s-Gravendeel* ;
 - het bezetten van de brug over de *Oude Maas*, Zuid van *Barendrecht* ;
 - b. M.E.-Lt.Div. beveiligd den overgang van de hoofdgroep over het *Papendrechtsche veer* tegen overvallen uit de lucht.
 8. *Bevelsverhouding.*
De twee Bats. van 2 R.W., welke zich reeds te *Dordrecht* bevinden, treden onder de bevelen van C.-2 R.W., zoodra dit regiment de *Merwede* heeft overschreden.
 9. *Treinen.*
Gn.Tn. blijven voorloopig ter plaatse, waar zij thans zijn, een en ander te regelen door de betrokken commandanten.
Lm.Tn. worden medegevoerd. Zie verder Verplegingsbevel.
St.-D.T., I.M.T., A.M.T. en Aut. Comp. blijven voorloopig ter plaatse.
 10. *C.Pn.* blijft te *Bleskensgraaf* ;
C.P. wordt verzameld te *Wijngaarden* (N.O. van *Sliedrecht*).

11. *Vb. A.* blijft voorloopig ter plaatse.
 C.-Vb.A. zendt echter 8 gewondenauto's en 1 autobus met 1 Off. v. Gez. en 20 ziekendragers naar *Sliedrecht*. Zoodra de overgang van de hoofdgroep is beëindigd, volgt deze colonne en komt ter beschikking en meldt zich bij den C.-Hoofdgroep. Bovendien wordt de Off. v. Gez. der 2e klasse *Rooyaards* (met één personenauto van de Vb.A.) bij ontvangst van dit bevel gedirigeerd op Staf.-C.Hoofdvechtingsgroep te *Oud Alblas*.
12. *Mijn St. K.* blijft voorloopig te *Oud Alblas*.
 Ik verwacht zoo spoedig mogelijk plaats van cp. en tfn. nummer van : C.-Vasthoudende groep, C.-Hoofdgroep, C.-C.Pn., C.-C.P., C.-St.-D.T., C.-M.E.-Lt.D., C.-2 R.H.M., C.-Vb.A., C.-5 C.A.At., C.-Aut. Comp., C.-I.M.T., C.-A.M.T. en C.-Vbd.A.
13. *Verbindingen*.
 Telefonische verbindingen langs het bestaand net.
 Mijn tfn. is *Oud Alblas* Nr. 14.

DE KOLONEL,
 COMMANDANT VAN DE LICHT DIVISIE
 (w.g.)

<i>Aan :</i>	Ex. Nr.
C.-Afz.St.	25, 26, 27
C.-Vbd.A.	28
C.-1 R.W.	29, 30, 31, 32
C.-2 R.W.	33, 34, 35, 36
C.-2 R.H.M.	37, 38
C.-M.E.	39
C.-K.R.A.	40, 41, 42
C.-I-II R.A.	43
C.-D.T.	44
C.-I.M.T.	45
C.-A.M.T.	46
C.-Vb.A.	47
C.-C.Pn.	48
C.-C.P.	49

ter uitvoering.

Aan : Ex. Nr.

C.-Aut.Comp. 50 } ter uitvoering.
 C.-5 C.A.At. 51 }
 Kant. C. te *Dordrecht* Nr. 52, 53 (ter inlichting).

C.-AFZ.ST.-Lt.D.
 Nr. 3B.

ZEER GEHEIM

Bijlage C.

Stuk Nr. 1.

Ex. Nr.
 cp., 11 Mei 1940

B E V E L

- De *vijand* heeft den W.-oever van de Noord bezet, en heeft o.m. de bruggen bij *Zwijndrecht* en *Alblasserdam* en pontveer Zuid van *Kinderdijk* bezet.
- Eigen voornemens*. De Lt.D. zal afzien van het voornemen om bij verrassing de overgangen over de Noord te forceeren (1 en 2 R.W.) en heeft *opdracht* het geheele eiland van *Dordrecht* van vijand te zuiveren, om daarna over *Wieldrechtsche veer—'s-Gravendeel* op te rukken in de richting van *Barendrecht—Rotterdam*. Daartoe zal de Lt.D. vormen :
 - een *vasthoudende groep* aan de Noord en
 - een *hoofdgroep*, waarmee over *Dordrecht* zal worden opgerukt.

3. a. *Vasthoudende groep* :

C.-C.-I R.W.

Troepen : I R.W. (min II) en I-K.R.A.

b. *Hoofdgroep* :

C.-C.-*Afz.Staf-Lt.D.*

Troepen : II-I R.W.

2 R.W.

II-K.R.A.

c. *Divisie-reserve*.

2 R.H.M.

M.E.-Lt.D.

I-II R.A.

4. a. De *vasthoudende* groep zal het doordringen van den vijand over de Noord beletten.

b. De *hoofdgroep* (zie pt. 3b.) zal de overgang over de Merwede bij *Papendrecht* bij het invallen van de duisternis op heden 11 Mei aanvangen. Op dat uur, uiterlijk 20.30, moeten de verplaatsingen tot de overtocht zijn beëindigd en moet M.E.-Lt.D. de opstelling overgang van de hoofdgroep over het Papendrechtsche veer tegen overvallen uit de lucht, hebben ingenomen.

5. *Plan van uitvoering*.

Volgens de laatste mededeelingen was :

a. N.deel van *Dordrecht* in eigen handen.

b. Vij. heeft br. *Dordrecht*—*Zwijndrecht* onder geweer- en mitr. vuur terwijl meerdere vij. parachutisten zich zoowel in Duitsche als Nederlandsche uniformen op het eiland bevinden.

c. III-2 R.W. zou zich te *Dubbeldam* bevinden.

Plan : Naar gelang van de beschikbare vuurkracht van de bataljons van onze hoofdgroep, zal 2 R.W. eerst vanuit het Noorden uit *Dordrecht* zuiveren ; en daarna in Z. richting opvolgend tot bepaalde lijnen oprukken en tevens *Wioldrecht* en de *Kop van 't Land* bezetten.

6. *Uitvoering*.

C.-2 R.W. bepaalt opstelling en opmarsch voor den overtocht van de bataljons wrs. te zijner beschikking staande en eveneens voor den overtocht en meldt mij zoodra het reg. over is. Zuivert vanuit N. richting eerst *Dordrecht* daarna het geheele eiland van *Dordrecht*.

Bezet veer bij *Wioldrecht* en meldt mij het bereiken van de lijnen :

a. spoorlijn *Zwijndrecht*—*Dordrecht*—*Sliedrecht* voor zoover gelegen tusschen de rivier de Maas en het water Wantij.

b. Kunstweg *Wioldrecht*—*Kop van 't Land*.

Tijdens het oprukken van lijn a naar lijn b neemt hij het bataljon III-2 R.W. weer onder zijn bevel en doet het mee naar het zuiden oprukken.

c. De lijn Oude Beerdijk voor zoover gelegen in vt. 103—418—Nieuwe Beerdijk—Louisapoldersche dijk—Noorderdiep.

7. Na het bereiken van die lijn zal II-1 R.W., dat tot nog toe volgde in reserve, over *Dordrecht—Nieuwe Weg—Oudendijk—Zuidendijk—Smidsweg—Tweede Tol*, op mijn last gesteund door II-K.R.A. aanvallen op *Willemsdorp*, waarbij de onderdeelen van 2 R.W. opgesteld achter de Nieuwe Beerdijk tusschen spoorlijn *Dordrecht—Willemsdorp* en Zuid Maartensgat mede opdringen.
8. II-K.R.A. volgt daartoe aanvankelijk achter II-1 R.W.
9. Bij stooten op vijand moet onvoorwaardelijk worden aangevallen en door-gestooten tot opgegeven lijn wordt bereikt.
10. Het oprukken uit de verschillende lijnen geschiedt op mijn last.
11. Ik marcheer aan het hoofd van II-1 R.W. C.-II-1 R.W. wijst ter beveili-ging van mijn Staf 1 Sectie wielrijders aan.
12. Er worden 5 auto-radioposten ter beschikking gesteld, twee van C.-Hoofd-groep, een van C.-2 R.W., een van C.-II-1 R.W. en een van C.-II K.R.A.

De Luitenant-kolonel,
C.-Hoofdgroep,
(w.g.)

AAN :

C.-2 R.W.	}	ter uitvoering
C.-II-1 R.W.		
C.-II K.R.A.		
C.Lt.D.		ter inlichting.

Boekaankondiging

Beknopt overzicht van de Krijgsverrichtingen der Koninklijke Landmacht 10—19 Mei 1940.

In het nummer van „De Militaire Spectator” van Februari 1946 is vermeld, dat op last van de Minister van Oorlog bij de Sectie „Krijgsge-schiedenis” een publicatie over de krijgs-verrichtingen van de Koninklijke Land-macht in Mei 1940 in bewerking was. Deze publicatie, die beoogde een be-knopt waarheidsgetrouw overzicht te geven, werd samengesteld ter voor-lichting van het Nederlandse volk.

De daarbij geuite wens, dat het werk spoedig het licht zou zien, is niet in vervulling gegaan, voornamelijk doordat moeilijkheden zijn gerezen ten aanzien van de voor de uitgave benodigde hoeveelheid papier. Het is thans ter perse en zal weldra in de boekhandel verkrijgbaar zijn. Het lange

uitblijven van de publicatie heeft echter ook zijn nut gehad; zo werd onder meer nog de beschikking ver-kregen over belangrijke gegevens om-trent het optreden van Duitse troepen in ons land, welke gegevens nog in de publicatie konden worden verwerkt.

De publicatie, ingeleid met een voorwoord van de huidige Minister van Oorlog, wordt voor de Kon. Ned. Ver. „Ons Leger” uitgegeven door A. W. Sijthoff's Uitg. Mij te Leiden. Talrijke kaarten, waarvan de meeste in meer-kleurendruk, zijn aan het boekwerk, groot 230 bladzijden, toe-gevoegd. Documentaire foto's verluch-ten de tekst. De prijs bedraagt f 12.50.

Bestelling kan geschieden op de normale wijze bij de boekhandel, dan wel bij de Kon. Ned. Ver. „Ons Leger”, Afdeling Officieel Orgaan, Raphaël-plein 17, Amsterdam (Z.).

Einde van de Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

Het gebruik van tanks in Nederlandsch-Indië

door C. A. HESHUSIUS, *Eerste Luitenant der Pantserstroepen K.N.I.L.*

III (Vervolg van blz. 518).

HET INDELEN VAN TANKS BIJ DE SPITS VAN EEN GEMOTORISEERD BATALJON.

Wij nemen aan dat een bataljon infanterie in opmars is langs een grote weg, naar de stad X, welke in vijandelijk gebied ligt.

De mars geschiedt gemotoriseerd, terwijl naast andere hulpwapens ook een peloton Stuart tanks is ingedeeld en wel in de spits.

Stuart tanks zijn 14-tonners, bewapend met een kanon van 3,7 cm en drie zware mitrailleurs van 7,65 mm.

Een peloton tanks bestaat uit drie tanks.

Algemeen.

De klassieke taak van de spits is het banen en z.n. forceren van doorgangen, voor de troepen die daar achter volgen en dit banen zal zeer zeker bij een gemotoriseerd optreden op en vlakbij de marsweg gebeuren. De spits behoedt de nakomende troepen tegen verrassingen en verschaft de algemeen commandant derhalve de zo nodige tijd en ruimte, om zijn onderdelen in een bepaalde formatie op te stellen.

De af te leggen afstand naar het voor een bepaalde dag aangegeven doel, hier de stad X, is niet willekeurig gekozen en hangt van zekere factoren af. Wij noemen slechts de te verwachten vijandelijke weerstand, de verloren tijd voor het opruimen van mijnen en vernielingen en vooral bij gemotoriseerd optreden, de nodige oponthouden wegens defecten en storingen aan de voertuigen.

Gemotoriseerd optreden impliceert in de allereerste plaats: snelheid! Grote snelheid impliceert in een adem: risico's aanvaarden.

Meer dan bij niet-gemotoriseerd opmarcheren, zal de beveiliging in het gedrang komen en zal op een te verwaarlozen smal front, met grote diepte worden doorgestoten. Kleine weerstanden worden zo snel mogelijk doorbroken, waarbij het de bedoeling is, slechts een bres te banen om weer snel door te rijden, terwijl de rest van de weerstand genegeerd wordt en aan de achterkomende troepen wordt overgelaten.

Gelukt het doorbreken niet, dan wordt snel een gevecht aangegaan, in afwachting van de voortroep en c.q. de hoofdmacht. Van de eerste de beste gelegenheid wordt gebruik gemaakt om de voorwaartse beweging voort te zetten.

Gemotoriseerde infanterie is op de flanken zeer kwetsbaar, zodat, zo men wil ontkomen aan verliezen en telkenmale halthouden bij licht vijandelijk vuur, het van essentieel belang is, dat de infanterie in de spits, op gepantserde voertuigen, wordt vervoerd. Door dit soort van transport, wordt een minimum aan tijdsverlies bereikt.

Het optreden i.v.m. de huidige tegenstanders.

Het lage moreel van de vijand, zijn gebrekkige organisatie en zijn vaak inferieure bewapening, maken een driest optreden van de spits zeer goed mogelijk. Een gemiddelde snelheid van 20 km/uur mag daarom, bijzondere gevallen daargelaten, als norm worden aangerekend.

Een, in gunstige omstandigheden, continu voortsnellen van de spits zal zijn morele effect op de Oosterling niet missen. Snelheid betekent in zijn ogen : kracht en een tentoonspreiden van kracht geeft soms onverwachte successen.

Hoewel de tegenstander over vliegtuigen beschikt, mag deze anders zo belangrijke factor thans practisch verwaarloosd worden, daar slechts van incidenteel optreden sprake zal zijn.

In tegenstelling tot de strijd tegen een moderne vijand, late men na halt te houden of te rusten, in zeer bedekt terrein of in dicht bevolkte kampings.

De strijdmacht van de vijand, welke de onze steeds in getal verre zal overtreffen, is niet altijd geüniformeerd, zodat ook ogenschijnlijk „onschuldige burgers” a priori gewantrouwd dienen te worden. De spits dient daarom groepen van burgers op de marsweg niet te tolereren en zo snel mogelijk te verjagen.

Het indelen van tanks bij de spits, biedt naast de vele tactische voordelen, zoals grote vuurkracht, snelheid, pantsering en terreinmogelijkheden, ook een niet te verwaarlozen morele factor. De practijk heeft reeds aangetoond, dat de huidige tegenstanders een heilig respect koesteren voor alle pantservoertuigen en deze wetenschap dient door ons volkomen te worden uitgebuit.

Er zijn geen nadelen te bedenken, voor het gebruik van tanks in de spits der aanvalscolonnes. Wij zouden ons nog scherper willen uitdrukken : „Geen spits laten optreden zónder tanks”.

De tanks zijn immers het aanvalswapen bij uitnemendheid.

Algemeen beeld van de opmarcherende onderdelen.

Voorop rijdt de spits (zie verderop), waarna o.m. de voortroep en de hoofdmacht volgen.

De voortroep zal 2 km achter de spits volgen en kan b.v. bestaan uit 3 carriers, 2 pelotons infanterie, enige stukken AT geschut, mortieren, pioniers en enige gedemonteerde aanvalsbuizen. De lengte van de voortroep zal tussen de 2 en 3 km bedragen.

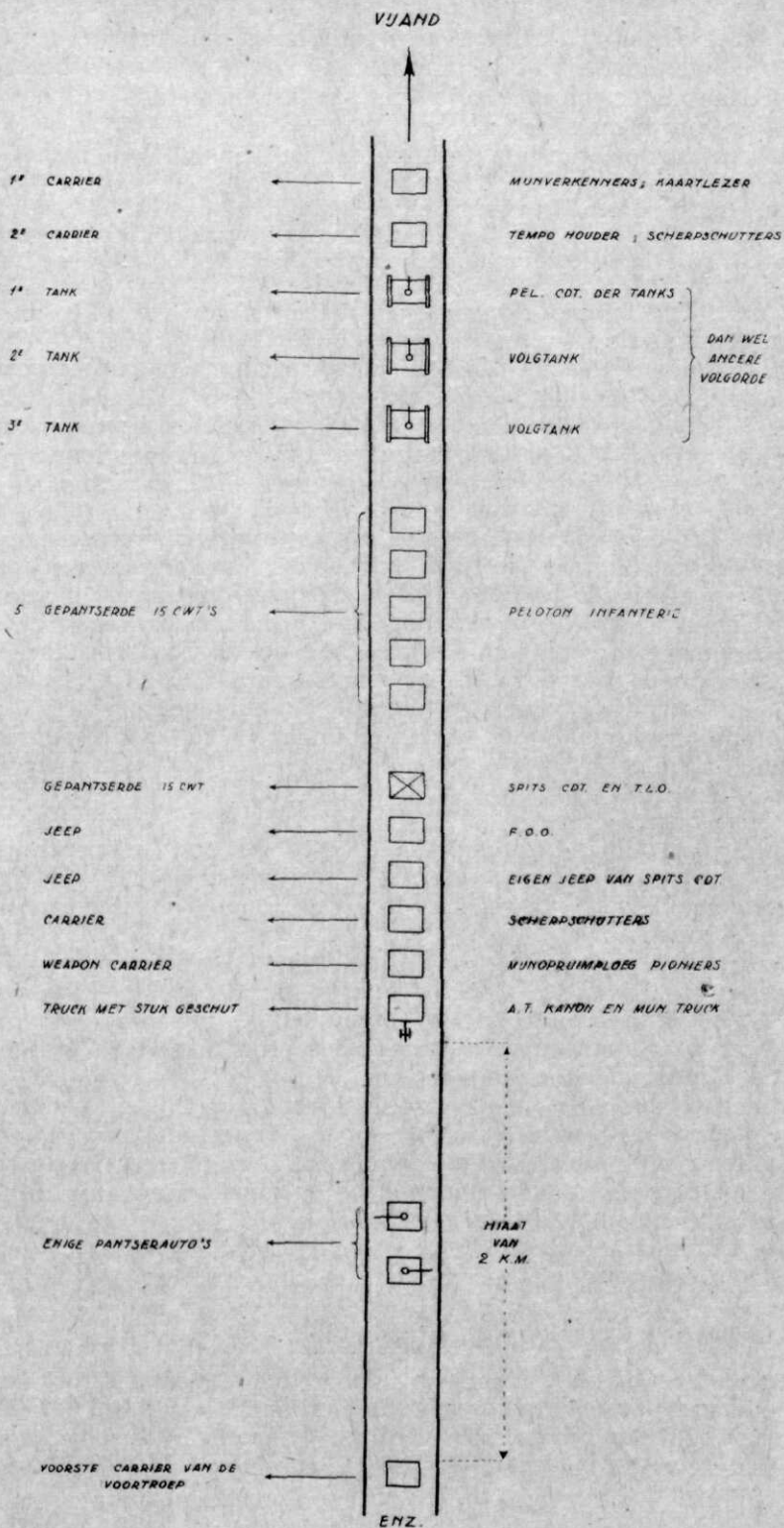
De hoofdmacht volgt weer 2 km achter de voortroep en bestaat b.v. naast de resterende 3 compagnieën infanterie, uit carriers, mortieren, artillerie, pioniers en een trein van brugmaterieel.

Pantserauto's worden over de gehele lengte van het bataljon ingedeeld.

Hoe kan de spits er uit zien?

Zie hiervoor de schets, welke een schematische voorstelling van de spits laat zien. Opgemerkt dient te worden, dat de afstanden tussen de diverse vehikels niet op de schets zijn aangegeven. Neemt men nu hiervoor een gemiddelde van 25 à 30 meter, dan leert ons een eenvoudige rekensom, dat de spits een lengte van 500 meter nabijkomt. Deze formidabele lengte nu, maakt het zeer gewenst, zo niet noodzakelijk, dat de Spitscommandant en de Pelotonscommandant van het peloton infanterie, niet één en dezelfde persoon zijn ! De spits wordt in de regel gecommandeerd door de Compagniescommandant van de voorste compagnie, terwijl de resterende twee pelotons infanterie van die compagnie, in de voortroep, onder commando van de vervanger van de Compagniescommandant komen. De colonnelengte van de spits maakt het voorts noodzakelijk, dat de commandant een eigen jeep ter beschikking houdt, terwijl motorordonnansen onontbeerlijk zijn voor het snel overbrengen van bevelen.

Als eerste voertuigen komen dan twee carriers, voorzien van zandzakken op de bodem voor eventueel onverhoopt springende mijnen. In deze carriers zullen

Schematische voorstelling. De spits van een gemotoriseerd bataljon in opmars.

zich de voorste twee mijnverkenners van de mijn-opruim-ploeg bevinden, benevens een officier of onderofficier voor het kaartlezen en aangeven van het tempo.

Dadelijk daar achter volgen de drie Stuart tanks, om onmiddellijk met geschut- en mitrailleur-vuur klaar te staan.

Daarna komt het peloton infanterie, in de formatie en op de plaats, waar zij het best op kan treden.

Na of tussen dit peloton bevindt zich de gepantserde 15 cwt waarin de „Tank Liaison Officer” (T.L.O.) zich bevindt, vergezeld van zijn radiopersoneel en zeer vaak ook van de Spitscommandant, wat zeer aan te bevelen is. (Liaison, zie verderop.)

Achter de T.L.O. komen de jeeps van de Spitscommandant en indien aanwezig, van de artillerie waarnemer-vuurleider (F.O.O.)

En achter deze voertuigen rijdt de 3e carrier met b.v. extra scherpschutters en de „weapon carrier” met het overige mijnpersoneel, dat telkenmale voor de aflossing der twee voorste verkenners zorg draagt. Uiteindelijk is een stuk AT geschut nog aan te raden, hoewel rekening dient te worden gehouden met het tankgeschut, dat ook met pantsergranaten kan vuren op kazematten en pantservoertuigen.

De grootte van deze spits behoort niet als vaste regel te worden aangenomen, doch moet slechts als norm worden beschouwd. Omstandigheden kunnen de spits zowel vergroten als verkleinen. Te veel vergroten maakt de spits echter onhandelbaar lang, terwijl een verkleinen de zo zeer noodzakelijke vuurkracht, voor het bliksemsnel forceren van een doorgang, nadelig kan beïnvloeden.

De plaatsen van de diverse voertuigen zijn evenmin bindend. De Spitscommandant kan naar bevind van zaken de volgorde van zijn onderdeel wijzigen.

De Pelotonscommandanten van tanks en infanterie zullen zich daar opstellen, waar zij hun onderdeel het best kunnen leiden en overzien. Het voertuig van de Spitscommandant zelf en zijn T.L.O. zal nu eens voor in de colonne rijden, dan weer meer naar achteren.

Het is wel zaak de hand te houden aan de twee voorste carriers en deze niet te verwisselen met andere types voertuigen. De carrier heeft de goede eigenschap, om snel en gemakkelijk te bewegen en in geval van nood ook met één ruk rechts-omkeert te kunnen maken.

Ook verdient het aanbeveling om de drie Stuart tanks niet op 25 à 30 m van de tweede carrier te laten rijden, doch op b.v. 50 m. Hierdoor voorkomt men, dat de tanks, bij het stuiten op weerstand, onmiddellijk „boven op het doel zitten” en onhandiger gaan manoeuvreren, terwijl het vuren op een iets grotere afstand eerder beter, dan slechter tot zijn recht komt.

Men late echter beslist na, de tanks als voorste voertuigen te laten optreden. Wanneer onverhoopt op mijnen wordt gelopen, zal het uitvallen van een carrier minder kostbaar zijn, dan het uitvallen van een tank. Manoeuvreren met tanks als voorste voertuigen, is tevens zeer omslachtig, zo niet ondoenlijk. Stuart tanks zijn nl. niet in staat om snel te wenden of te keren. Voor een wending van 180 graden is een draaicirkel van zeker 12 m nodig, zodat het keren op een weg op de manier van een gewone truck dient te geschieden, hetgeen tijdrovend is.

Specifieke moeilijkheden met tanks op Indische wegen

Het wegennet op b.v. het eiland Java, leent zich niet immer voor een opmars langs twee of meer evenwijdige wegen. Meestal is er slechts een enkele opmarsweg naar een bepaalde plaats, terwijl bij het bestaan van verscheidene evenwijdige wegen, deze wegen niet aan dezelfde eisen voldoen als de hoofdopmarsweg.

Bij het gebruik van 14 tons Stuart tanks in de spits, moet terdege rekening gehouden worden met de toestand van de weg en vooral met de in de weg voorkomende kunstwerken, i.c. de bruggen en duikers.

Wordt een brug niet vertrouwd op haar draagvermogen, dan moet deze op de snelst mogelijke wijze versterkt worden.

Aangezien het medevoeren van brugmateriaal op trucks in de spits niet steeds aan te bevelen is, is het medevoeren van een Valentine schaarbrugleggende tank, wel aan te bevelen. De Valentine bruglegger is organiek ingedeeld bij een Eskadron Vechtwagens van het K.N.I.L. Zijn lengte is 11 m en het overspanningsvermogen derhalve ongeveer 9 m. Over niet vertrouwde bruggen van 9 m of minder lengte, kan in twee minuten een tankbrug gelegd worden, terwijl het weder opnemen van de brug meestal in 10 minuten kan geschieden.

Een belangrijke factor is voorts de toestand van het terrein langs de opmarsweg. De T.L.O. dient de Spitscommandant doorlopend op de hoogte te houden, of het terrein links of rechts van de weg voor tanks begaanbaar is of niet. Bij plotseling stuiten op hevige weerstand, weet de Spitscommandant zodoende of hij kan rekenen op tanksteun in het omliggende terrein. De terreinkansen voor de tanks zijn b.v. groot in de vlakke en kleiner in het gebergte; de heersende moesson is tevens een factor, die het terrein gunstig of ongunstig kan beïnvloeden.

In het algemeen kan nog opgemerkt worden, dat de wegen in Indië niet steeds uitmunten door breedte, zodat een strenge marsdiscipline nodig is, om opstoppingen te voorkomen.

L u c h t g e v a a r.

Mochten vijandelijke vliegtuigen een aanval ondernemen, dan wordt op de gebruikelijke wijze gereageerd, door een ogenblik halt te houden. Alarmering kan geschieden door het uitsteken van een rode vlag op het voertuig van de door de Spitscommandant aangewezen luchtwaarnemer, waarbij dit teken z.n. door de andere voertuigen wordt doorgegeven. Indeling van luchtdoelwapens, kan in de huidige strijd gevoeglijk achterwege blijven, of beperkt worden tot het monteren van mitrailleurs op de voertuigen, die de infanterie vervoeren (pivot op kap of bak). Bovendien vormen de luchtdoelmitrailleurs op de tanks (de z.g. derde mitrailleurs) een welkome aanvulling voor de spits.

Deze wapens zijn tevens effectief tegen snipers in bomen.

V e r b a n d t a n k s - i n f a n t e r i e. D e T. L. O.

Zoals reeds gezegd zal de Spitscommandant zich in de gepantserde 15 cwt van de T.L.O. bevinden. Dit voertuig is een organiek voertuig van het Eskadron Vechtwagens en leent zich zeer voor dit gebruik. De pantsering voorkomt dat beide functionarissen zich bij beschietingen door lichtere vijandelijke wapens, telkenmale moeten dekken. Het uitzicht uit deze voertuigen is goed, terwijl er voldoende plaats is voor de benodigde radiotoestellen en verbindingspersoneel.

De T.L.O. is de technische adviseur voor de Spitscommandant op het gebied der tanks. Hoewel de Spitscommandant in hoogste instantie de tactische commandant is en als zodanig ook het tactische commando over de tanks heeft, zal hij zich doorlopend laten bijstaan door de T.L.O., bij het nemen van beslissingen de tanks aangaande. Ook ongevraagd zal de T.L.O. zijn adviezen blijven verstrekken.

Heeft de Spitscommandant zijn beslissingen genomen, dan zal de T.L.O. deze bevelen overbrengen naar de Pelotonscommandant der tanks, die deze beve-

len in een voor hem begrijpelijke volgorde ontvangt, vergezeld van de nodige technische aanwijzingen (z.g. „tank-taal”).

Het is zonder meer duidelijk, dat de samenwerking tussen Spitscommandant en T.L.O. tevens de sleutel is tot de samenwerking tussen tanks en infanterie. Een vlotte, juiste samenwerking tussen deze twee functionarissen garandeert een efficiënt optreden en een gesmeerde coördinatie van de twee hoofdonderdelen der spits.

De T.L.O. zal, indien de Spitscommandant zich buiten het voertuig gaat bewegen, (terreinverkenning) met deze mede gaan. Hij zal in ieder geval immer binnen stembereik van de Spitscommandant blijven.

Wij zouden het nog duidelijker kunnen zeggen: De T.L.O. en de spitscommandant zijn onafscheidelijk aan elkaar gebonden.

Hoe de diverse verbindingen gelegd worden, wordt verderop nader uiteengezet.

Indien ook de Bataljonscommandant enige tijd in de spits mede rijdt, zal ook hij in de gepantserde 15 cwt van de T.L.O. kunnen plaats nemen.

Optreden van de spits bij het stuiten op weerstand.

Het gaat er thans om zo snel mogelijk een bres te slaan. Hiertoe zal zonder verder dralen een zo hevig mogelijk vuur worden afgegeven. Alle wapens, die de spits rijk is, zullen aan het vuur deelnemen. Het tankpeloton zal in dit vuur minstens vertegenwoordigd zijn door drie vuurmonden van 37 mm en zes mitrailleurs.

Een indeling van zware mitrailleurs op de carriers, in stede van de (lichte) Bren, verdient in de spits aanbeveling.

In de regel zal de spits niet omtrekken of omvatten, doch juist door het hevige vuur trachten de weerstand frontaal te doorbreken.

Een gat van 200 m is reeds voldoende te achten voor een verder oprukken. Men bekommere zich niet over weerstanden op grotere afstand. Daar zal door de nakomende troepen de nodige aandacht aan besteed worden. Is het nodig, dat ook de infanterie aan het gevecht deelneemt, dan zal steeds de weg van de minste weerstand gekozen worden en zal, nadat b.v. de vijand links van de marsweg is verdreven, de vijand rechts van de weg in de flank aangegrepen worden.

Een A.T.-kanon wordt onmiddellijk door alle tanks en het stuk A.T. van de spits onder vuur genomen.

Is op de weg van de minste weerstand succes geboekt, dan bedenke men wel, dat de vijand niet vernietigd hoeft te worden in alle gelederen. Verjagen is reeds voldoende.

Zo de Spitscommandant ook maar enigszins de kans ziet om door te rijden, zal hij dit ook zonder talmen doen, waarbij hij mag aannemen, dat de vijand niet overal langs de marsweg weerstand zal kunnen bieden.

Eerste principe blijft dus: hard slaan op een zeer smal front.

Tanks zullen als regel niet chargeren tegen vijandelijk A.T.-geschut. Een der tanks zal in front blijven vuren, terwijl een of twee tanks zullen trachten op de flank van het kanon te komen, om van daar uit dit stuk te vernietigen.

In het algemeen moeten tanks bij het plotseling stoten op weerstand niet te lang stil blijven staan, doch dadelijk actief optreden, door beurtelings te bewegen of stilstaand te vuren. Men bedenke, dat een ogenblikkelijk, hoewel wellicht minder juist optreden van tanks, steeds beter is, dan een langdurig wachten in een stroom van vijandelijk vuur, gevolgd door een feilloos optreden.

Bij gezamenlijk optreden zullen de tanks elkander voortdurend dekken,

waarbij gerekend moet worden, dat de „close escort” niet steeds in de nabijheid kan zijn. Vooral bij het deboucheren uit bosjes en kampongranden, behoren tanks goed gecoördineerd op te treden.

Tenslotte verdient het aanbeveling om ook de ram-kwaliteiten van de tank in ogenschouw te nemen. Mitrailleurnesten op en vlak bij de marsweg, zullen bij verrassende vuuropening op korte afstand, door de tanks geramd en onder de voet gereden kunnen worden.

Niet al te zware bommen, waarin zich snipers genesteld hebben, kunnen door de tanks omver geworpen worden, terwijl bamboe-, houten of lichte stenen huizen z.n. omgedrukt kunnen worden.

Wat kan de spits verder op de marsweg verwachten?

1. *Hinderlagen, vuurovervallen, bestormingen*, etc. worden dadelijk met alle wapens op korte afstand onder vuur genomen. De tanks zullen met de mitrailleurs een formidabel wapen vormen. Het 37 mm kanon beschikt over kartetsen, die op de korte afstand (100 m) een funeste uitwerking hebben op levende ongedekte doelen.

2. *Vijandelijke pantservoertuigen* kunnen alle door het 37 mm-kanon van de tanks effectief vernietigd worden.

3. *Barricades*. Bij het ontmoeten van barricades zal reeds dadelijk gevuld worden op gedekte punten in de onmiddellijke nabijheid. Vervolgens zullen de mijnverkenners uitstijgen en onder dekking van de carriers en de tanks de versperring op explosieven onderzoeken. Zijn de barricades veilig gesteld, dan worden zij zo snel mogelijk van de weg verwijderd, waarbij z.n. de gehele pioniersploeg en de infanterie in de strijd worden gebracht. Tanks kunnen bij dit werk eveneens een werkzaam aandeel vormen, door met lange staalkabels (organiek ingedeeld bij iedere tank) zware hindernissen uit elkaar te trekken.

Is het terrein links of rechts van de barricade te omtrekken, dan kunnen tanks z.n. het terrein in, om weerstanden achter de barricade te bevuren.

4. *Ingegraven mijnen en vliegtuigbommen* zijn een geliefkoosde passieve methode van onze tegenstanders, om onze opmars te vertragen.

Deze explosieven worden niet steeds tijdig ontdekt en het kan daarom zeker voorkomen, dat een der voertuigen, vooral het voorste, als slachtoffer valt. Vandaar dat carriers zandzakken op de bodem moeten medevoeren. Een gewone mijn zal de rups van een Stuart-tank kunnen doen breken, hoewel de tank hier verder weinig schade door zal oplopen. In ieder geval wordt oponthoud veroorzaakt. Vliegtuigbommen zijn in bepaalde omstandigheden ook voor tanks zeer gevaarlijk.

5. *Een ander strijdmiddel tegen pantservoertuigen, is het beleggen van de weg met een laag droog stro*. Bij nadering van de colonne wordt een grote dosis benzine tijdig over het stro uitgegoten, waarop een benzineflus met brandende lont op het stro wordt geworpen (van een boom uit o.a.), zodra er pantservoertuigen op de stromat rijden. Hierdoor kan brand ontstaan.

6. *Ondermijnde bruggen*. Iedere brug op de marsweg wordt door de twee voorste mijnverkenners vluchtig onderzocht. Dit onderzoeken mag gemiddeld niet langer dan 1 minuut duren. Goede mijnverkenners zullen dit routinewerk snel kunnen uitvoeren.

7. *Vernielde bruggen, duikers en coupures*. Deze obstakels zullen zeer veel voorkomen. Bij verder doorstoten in het achterland zal het aantal vernielde bruggen afnemen, terwijl e.e.a. de sporen van spoedwerk zal vertonen.

Bij het stoten op een vernielde brug of coupure zal allereerst vuur uitgebracht

worden op goede dekkingspunten voor een eventuele verdediger, waarna dadelijk het bruggenhoofd en de omgeving op mijnen wordt onderzocht. Tanks en carriers dekken het onderzoekend personeel met vuur.

De onderofficier of z.n. de officier der pioniers, die ook in een der carriers gezeten is, zal dadelijk aan de Spitscommandant melden, welke oplossing hij zich denkt. Daartoe is er een draagbare radioset aanwezig in een der carriers.

Kleine coupures kunnen met de Valentine tankbrug worden overbrugd. Men denke er echter aan, dat de jeep niet over deze tankbrug kan rijden, tenzij er een extra stuk brugdek aanwezig is. Alle andere voertuigen kunnen van deze tankbrug gebruik maken.

Ook bestaat de mogelijkheid, dat de coupure met ter plaatse aanwezig materiaal wordt opgevuld. Wij denken aan boomstronken, keien, zand. Buitenlandse legers voeren speciaal voor dit doel een bulldozer in de spits mede!

Is ook deze methode niet uitvoerbaar, dan moet een beroep gedaan worden op springmiddelen, om de kanten van de coupure af te vlakken en indien ook dit niet mogelijk blijkt, moet er een brug geslagen worden, met de materialen uit de voortroep en de hoofdmacht.

Dit alles moet de Pionierscommandant in de spits dadelijk kunnen taxeren, opdat niet al te veel kostbare tijd verloren gaat.

Vanzelfsprekend zal de infanterie ook dadelijk aanvangen met het vormen van een bruggenhoofd om de werkzaamheden te dekken.

8. Bij het tijdig onderkennen van *valkuilen en tankkrachten* wordt op overeenkomstige wijze gehandeld als in geval 7.

9. „Snipers” worden al rijdende door de diverse wapens bevuurd. Is de „sniper” op grote afstand, dan wordt hij genegeerd, doch is hij op kortere afstand en is zijn vuur hinderlijk, dan wordt het beantwoord. „Snipers” mogen de colonne echter niet ophouden en hieruit blijkt wel hoe nuttig gepantserde voertuigen kunnen zijn. „Sniper-alarm” wordt slechts over een afstand van 100 m gegeven en ieder dekt zich zo goed mogelijk.

Verder is het thans het moment om de aandacht te vestigen op het feit, dat een spits ruim van munitie moet zijn voorzien. Hoewel het geenszins de bedoeling is dat de spits met munitie moet „smijten”, of dat ieder individu naar hartelust zal mogen vuren, is het van belang, dat zij ruimschoots van munitie voorzien wordt.

Een ander punt, waarmede rekening gehouden moet worden, is de grote kans op panne aan de motorvoertuigen. Indeling van een reserve truck is in de spits zeker geen luxe te noemen. Dit is nl. pas een zeer geringe reserve, doch reserves, die de 10 of zelfs 20 % gaan overschrijden, zijn weer niet gewenst, daar de toch reeds lange spits dan een nog formidabeler lengte gaat aannemen.

Valt een voertuig door motorstoring of een lekke band uit, dan moet de Spitscommandant beslissen, wat er moet gaan gebeuren. Als norm mag worden aangenomen (uitzonderlijke gevallen daargelaten) dat een verplicht halthouden voor een reparatie maximum 10 minuten mag duren.

Is te voorzien, dat de reparatie langer zal duren, dan wordt het defecte voertuig óf gesleept, óf achtergelaten, waarbij in het laatste geval voor een dekking wordt gezorgd. Blijkt een voertuig een „total loss” te zijn, of loopt het voertuig op een nauwe weg onwrikbaar vast, dan moet niet geschroomd worden het wrak zo vlug mogelijk van de marsweg te verwijderen, waarbij het desnoods door een tank in een ravijn kan worden geschoven.

In ieder geval moet het materieel zo spoedig mogelijk in de reservetruck worden overgeladen.

Verkenning en voorbereidingen.

De gegevens omtrent de marsweg, het omliggende terrein en de te verwachten passieve en actieve weerstand zullen tevoren aan de Spitscommandant verstrekt zijn, voorzover althans bekend.

Een studie van de kaart, gepaard aan het bestuderen van zeer recente lucht-foto's, zal reeds veel gegevens opleveren. Daarbij komen vanzelfsprekend de laatste gegevens van de inlichtingendiensten en de nodige spionnenberichten. Dit alles neemt niet weg, dat de Spitscommandant over vele mogelijkheden nog volkomen in het duister zal tasten. Berichten van verkenningsvliegtuigen, die kort voor de spits nog over de marsweg gevlogen hebben, vormen een onontbeerlijke bron voor de laatste gegevens.

In dit geval is aangenomen, dat geen detachement pantserauto's de spits op de marsweg vooruit is. Bespreking van dat geval zou ons te ver voeren.

Reeds tevoren heeft de Spitscommandant met zijn ondercommandanten de gehele opmarsweg besproken en naast de tactische gegevens vooral ook de topografische gegevens vermeld.

De ondercommandanten moeten ook reeds tevoren weten, hoe de Spitscommandant zich denkt te moeten optreden bij de diverse mogelijkheden, opdat tijdens de mars slechts met summiere bevelen kan worden volstaan. Vooral de samenwerking tussen infanterie en tanks vormt in deze keten een belangrijke plaats. Wij willen niet bij de technische details van deze samenwerking blijven stilstaan, doch dit in het algemeen in een volgend hoofdstuk behandelen.

Volstaan wij slechts met de aanwijzing van de noodzaak van een grondig repeteren van allerlei mogelijkheden, waarbij deze „repetitie” moet plaats hebben vóór de operaties, in een terrein, dat het terrein van actie zeer in vorm etc. nabijkomt. Van dit tevoren repeteren (het z.g. „marrying up infantry and tanks”) zal veel afhangen. In het Britse leger in Burma werd hiervoor zeker twee weken uitgetrokken voor een peloton tanks en een compagnie infanterie.

Beveiliging

Zoals ieder onderdeel voor zijn eigen beveiliging moet zorgdragen, zo zal ook de spits de nodige maatregelen daarvoor treffen. In het geheel genomen, zal de spits weinig of niet beveiligd worden. Van flankpatrouilles zal wel nimmer sprake kunnen zijn. Dit zou te veel tijd kosten en de algehele snelheid sterk verminderen. Zoals reeds gezegd, is de snelheid hoofdzakelijk en moeten nu eenmaal risico's aanvaard worden.

De tanks zullen, van voor naar achteren genomen, de koepels naar vóór, rechts en links gedraaid hebben, om op alles voorbereid te zijn. De tanks zullen zoveel mogelijk met geopende koepels rijden, waarbij de wagencommandanten van boven hun koepels uit zullen waarnemen. Bij het passeren van bedekt terrein aan één zijde van de weg, zullen alle koepels tevoren naar die zijde gedraaid worden.

Een speciale voorziening op het gebied van beveiliging wordt verkregen, door in de bataljonscolonne pantserauto's op te nemen. Deze pantserauto's zijn zowel van het bataljon zelve, als van een eskadron pantserauto's.

Hun taak is speciaal, om de hiaten tussen de spits, voortroep en hoofdmacht, veilig te stellen. In de ruimte van 2 km, achter de spits, zullen 2 à 3 pantserauto's patrouilleren. Deze voertuigen staan echter meestal niet onder commando van de Spitscommandant, doch onder de Bataljonscommandant. De Spitscommandant staat echter radiografisch in verbinding met de pantserauto's die achter hem volgen.

Punten, waar de spits weerstand heeft ontmoet, worden na verder rijden van de spits, door de pantserauto's overgenomen, die deze strook blijven bekijken en z.n. bevuren, totdat de voortroep aankomt. Zij houden de bres dus open en voorkomen een „afknijpen”. Vooral kruispunten en bedekt terrein worden in het bijzonder gade geslagen, terwijl défilé's eveneens de nodige aandacht krijgen. De pantserauto's kunnen op kruispunten de zijweg inrijden en verder handelen, zoals hun speciale tactiek dit voorschrijft.

Mars-discipline.

Het kan niet genoeg herhaald worden, dat een ijzeren mars-discipline speciaal op de smallere Indische wegen van enorm belang is. Tactisch goed optreden van de spits kan teloor gaan, door een slechte mars-discipline. Een negeren van deze regels kan het optreden van de spits in een jammerlijke chaos doen ontaarden, juist op die momenten, waarin dit niet mag gebeuren.

Door de geringere kans van het verschijnen van 's vijands luchtmacht, kan de afstand tussen de voertuigen 30 m worden genomen. Bestuurders moet op het hart gedrukt worden, deze afstanden te handhaven, omdat anders een harmonische beweging in de colonne ontstaat en opstoppingen niet uitblijven. De commandant van ieder voertuig moet getegeld naar zijn voorganger kijken en ook naar het voertuig achter hem. Bij het halthouden worden deze afstanden gehouden en niet automatisch opgesloten, tenzij uitdrukkelijk gelast. Dit halthouden geschiedt onder alle omstandigheden links van de weg, z.m. onder een boom.

Het stoppen midden op de weg of rechts van de weg kan onmiddellijk moeilijkheden opleveren, indien andere voertuigen moeten passeren. Wij denken aan trucks met brugmaterieel, die op moeten rijden, tanks die terug moeten rijden, om het terrein te kunnen betreden en het voertuig van de Spitscommandant die snel naar voren moet, of aankomende motor-ordonnansen. Hoe noodzakelijk deze regels zijn, leert slechts de ervaring met motorcolonnes op Indische wegen, met hun talrijke ravijnen en haarspeldbochten!

Van een verwarring zal een actieve vijand goed profijt trachten te trekken.

Slechts voertuigen, die met hun boordbewapening naar rechts moeten vuren, mogen een uitzondering op deze regel maken. Dit zijn tanks, pantserauto's en carriers. Links van de weg halthouden zou onverantwoordelijk zijn, wegens gevaar voor passerende voertuigen.

Bruggen en vers gerepareerde coupures worden gepasseerd met een snelheid van maximum 5 km/uur.

Belangrijke wenken voor de Spitscommandant t.a.v. de tanks.

1. De vijf hoofdkenmerkende eigenschappen van de tank dienen zo goed mogelijk uitgebuit te worden, nl. vuurkracht, snelheid, pantsering, terreinmogelijkheden en schokkracht.

2. Bij alle opdrachten mogen tanks nimmer als eenling in de strijd worden gebruikt, doch steeds vereend in pelotonsverband. De ervaring heeft geleerd, dat niet-tankcommandanten de neiging hebben, om tanks te versnipperen en iedere tank een eigen, verschillende opdracht te geven.

3. Tanks krijgen een streng omlijnde opdracht en geen reeks van opdrachten. Steeds zullen zij op onderkende doelen afgestuurd worden.

4. Bij een flankaanval door het terrein, moeten de tanks op haar onbeschermd flank, indien daar bedekt terrein is, door carriers worden geflankeerd.

5. Bij zelfstandig optreden in bedekte omgeving, bij duisternis of slecht zicht (mist, rook), moeten tanks voorzien worden van een directe bescherming, door groepjes infanterie van 2 à 3 man per tank. Deze groepjes (close escort, dardanellen of tanklijfwachters genaamd) staan dan onder commando van de tankcommandant waarbij zij zijn ingedeeld. Zij zijn bij voorkeur met sub-automaten bewapend.

6. Bij een langzaam tempo van de spits, gedurende geruime tijd, is het niet immer raadzaam de tanks in dit tempo mee te laten rijden. Warm gelopen Stuart tanks kunnen minder presteren, indien dit dadelijk nodig is. Tanks zullen alsdan met kleine sprongen volgen.

Bij langdurig halthouden (brugreparatie e.d.) zullen de tankmotoren afgezet worden, tenzij uitdrukkelijk het tegengestelde noodzakelijk is.

7. Gedurende de nacht, behalve bij volle maan, moeten tanks meer achterwaarts in de colonne worden opgesteld. De waarde van tanks in de nacht is niet bijster groot.

8. Gaat de opmars enige dagen voort met hetzelfde tankpeloton in de spits, dan moet terdege rekening gehouden worden met het onderhoud en de controlewerkzaamheden aan de tanks. Deze zijn gemiddeld te berekenen op 1 à 1½ uur per dag. Veronachtzamen of beknibbelen van deze tijd, geeft naast een klein tijdsvoordeel, grote kans op onaangenaamheden tijdens de mars.

9. Het langdurig verblijf houden in een tank vergt zeer veel van het fysiek van de bemanning. Een infanterist rust uit tijdens een rit op een auto, wanneer er niets aan de hand is. Tankbemanningen hebben nooit rust tijdens de mars. De infanterist kan bij een korte rust echt gaan uitrusten. Tankbemanningen hebben bij iedere rust minstens 10 minuten nodig voor allerlei werkzaamheden. Buitenlandse legers, met grote tankreserves, wisselen vaak om de dag het voorste peloton af met een ander peloton tanks. Is dit in onze omstandigheden niet doenlijk, dan gunne men de tankbemanningen voldoende rust bij een opmars van enige dagen.

10. Stuart tanks gebruiken niet de benzine van de gewone motorvoertuigen, doch 80 octaan benzine. Fourageren uit voorraden van de trucks is derhalve uitgesloten.

11. De Spitscommandant bedenke dat tanks nimmer een „hinderpaal” mogen vormen in zijn commando, doch een machtige hulp. De taak van de T.L.O. is, het hem bijstaan in verband met deze punten.

Artillerie.

Over het onderwerp artillerie nog dit : Hoewel tanks met geschut zijn bewapend, mogen zij nimmer als artillerie gebruikt worden, indien er artilleriesteun te verkrijgen is. Het 37 mm projectiel (brisantgranaat) van de tank heeft bovendien slechts een zeer beperkte uitwerking, vergeleken met een projectiel van de artillerie, terwijl dit misbruik te veel van de (beperkte) munitievoorraad van de tank zou vergen.

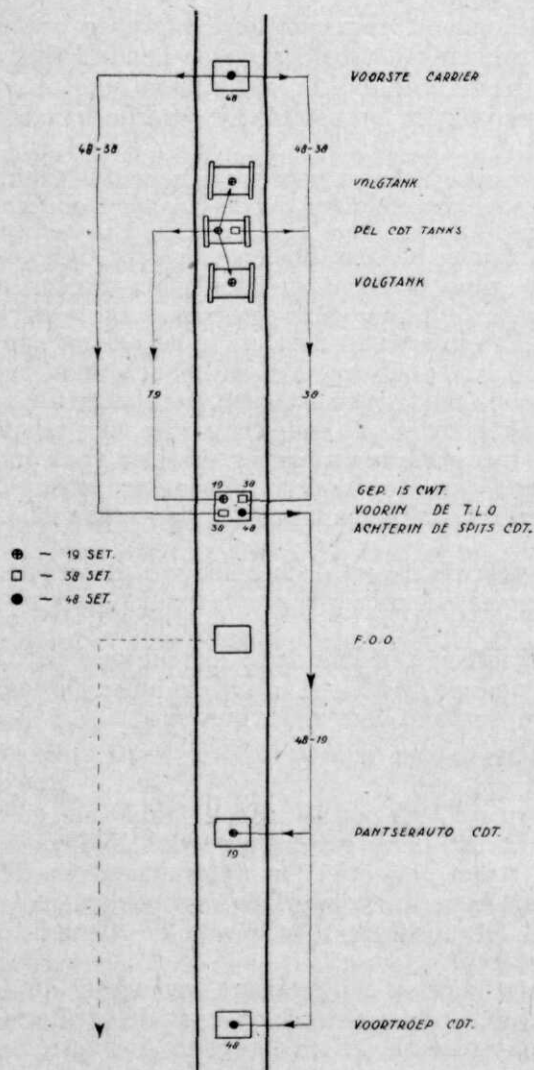
Indien de spits vastloopt op een te zware weerstand, die ook niet door tanks is op te ruimen, zal de Spitscommandant eerst de artillerie doen waarschuwen en pas daarna zijn verkenningen nader gaan doorzetten.

Verbindingen.

De commandovoering in de spits staat of valt met de verbindingen. Bijgaande schets vertoont voornamelijk het tanknet en de verbindingen naar het voertuig van de T.L.O., waarin ook de Spitscommandant is gezeten. In de spits

behoort het tanknet prioriteit te hebben, terwijl alle verbindingen in de spits op een en dezelfde frequentie dienen te werken. Iedere tank is voorzien van een 19 set, terwijl de tank van de Tankpelotons-commandant een extra 38 set medevoert voor verbinding met de voorste carrier en als reserveverbinding met de T.L.O.

De T.L.O. heeft in zijn gepantserde 15 cwt ook een 19 set, terwijl hij, indien hij met de spitscommandant uit het voertuig het terrein in gaat, de verbinding met de tanks handhaaft door middel van zijn reserveverbinding, welke draagbaar is, i.c. de 38 set.

Schematische voorstelling van de verbindingen in de spits, waarbij uit duidelijkheidsoverwegingen e.e.a. niet in tekening werd gebracht op het gebied van de andere voertuigen.

Het is van groot belang, dat de voorste carrier een sterk en betrouwbaar radio-toestel heeft. Immers, dit voorste voertuig moet de gegevens uit de eerste hand distribueren aan de tank van de Tankpelotons-commandant en de Spitscommandant. Een 48 set zou hiervoor, ook al gezien de ruimte in een carrier, de beste oplossing zijn.

Opgemerkt dient te worden, dat de schets over de verbindingen slechts één der oplossingen is en dat e.e.a. verder afhangt van de inzichten van de diverse commandanten en de aanwezige radiotoestellen e.d.

De spitscommandant zelve onderhoudt een eigen verbinding met de commandant der pantserauto's achter de spits en met de voortroep. Bovendien kan hij met een „38 set" facultatief verbonden zijn met de voorste carrier.

De F.O.O. houdt zijn eigen verbindingen met de batterij, a.a. en wordt hier verder buiten beschouwing gelaten.

Slotopmerking

Bij de aangegeven methoden wordt rekening gehouden met het feit, dat de vijand maximum weerstand biedt en modern bewapend is. In afwijkende gevallen worden de problemen derhalve veel eenvoudiger.

Ook willen wij er met klem de nadruk op leggen, dat de opmars, zoals deze beschreven is, niet als axioma moet worden beschouwd. Het is slechts een der wijzen, waarop het doel bereikt „kan" worden en niet „moet" worden. Vele omstandigheden kunnen b.v. een ander optreden gaan vereisen. Het ligt er aan, om maar een enkel punt te noemen, of er een overval op een object gedaan moet worden, of dat er een marsdoel voor ogen wordt gesteld, zoals de stad X in ons geval.

De nomenclatuur der onderdelen van de marscolonne en de sterkten en tussenruimten zijn alle aangepast aan de specifieke omstandigheden zoals die zich voordeden bij een der infanterie-brigades in Indië, in samenwerking met een eskadron vechtwagens.

Bronnen

1. Samenwerking tanks en infanterie op Java (practijk).
2. Sup. A.T.M. 40 (Tanks and Infantry in Burma theatre).
3. U.S.A. Armored Force Field Manuals.

Afsluitingsvuren bij de lichte luchtdoelartillerie

Op blz. 454, 5e regel van onderen in De Militaire Spectator van Augustus 1947, nr. 8, leze men: Wanneer echter de horizontaal vliegende vliegtuigen zich boven de 2000 voet bevinden wordt dit afsluitingsvuur ongeschikt en wordt het 16-richtingen afsluitingsvuur gebruikt.

HET VUREN MET TIJDPROJECTIELEN BIJ DE VELDARTILLERIE

door H. J. VAN DER MEER, *Eerste Luitenant der Artillerie.*

De ervaringen in de afgelopen oorlog hebben bewezen, dat het schieten met tijdprojectielen zeer zeker niet afgedaan heeft, zulks in tegenstelling met de tendenz die voor 1940 merkbaar was. Uit de bereikte resultaten is namelijk gebleken, dat het tijdvuur, althans tegen horizontaal ongedekte levende doelen, een doeltreffende materieële, maar bovenal ook een grote morele uitwerking had. Deze werd nog opgevoerd toen in het laatste oorlogsjaar de radarbuis haar intrede deed bij de veldartillerie, waardoor sneller een goed liggend tijdvuur op de vijandelijke doelen kon worden gebracht en het niet noodzakelijk was het vuur te blijven waarnemen, terwijl zelfs, indien de afstand nauwkeurig bekend was, kaartvuren konden worden afgegeven in tijdvuur.

In het algemeen bestaat bij minder ervaren instructeurs de neiging, het schieten met tijdprojectielen op de tweede plaats te stellen. Dit is niet juist en bovendien onnodig, daar het schieten in tijdvuur niet moeilijker of ingewikkelder is dan het schieten met schokprojectielen; bij de schietopleiding moet dan ook zeer zeker de nodige aandacht aan dit vuur worden besteed.

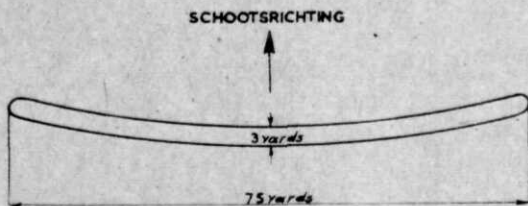
Hieronder volgen enige algemene gegevens betreffende dit vuur en de buizen, die hiervoor worden gebruikt.

Indien een brisantgranaat met tijdbuis een springpunt in de lucht geeft, zal het trefferbeeld der splinters en scherven op de grond ongeveer de volgende vorm hebben:

Uit deze figuur blijkt dat dit soort vuur zeer goed kan worden gebruikt tegen smalle ongedekte doelen, zoals b.v. infanterie in loopgraven. Gezien de geringe diepte van het trefferbeeld moet vrij nauwkeurig worden ingeschoten, als regel voor te neutraliseren doelen tot onbevestigde grenzen, waarna het uitwerkingsvuur wordt afgegeven op de gemiddelde grensafstand.

Proefondervindelijk is komen vast te staan, dat, om de juiste dichtheid van het trefferbeeld, dus de grootste uitwerking te verkrijgen, een springhoogte van 30 voet vereist is. Daar, bij een juiste tempering, het projectiel in het eindpunt der baan springt, moet, om tot een springhoogte van 30 voet te komen, de baan, ter hoogte van het doel, 30 voet omhoog worden gebracht. Volgens de schootstafels komt 30 voet, op een afstand van 3000 yards bij lading 3 overeen met 12 minuten en op een afstand van 6000 yards met 6 minuten. Eenvoudigheidshalve is nu bepaald, dat voor afstanden beneden 3000 yards de baan, dus de terreinhoek, 10 minuten wordt verhoogd en voor afstanden boven 3000 yards 5 minuten. Op deze wijze zal dus in de regel de beste uitwerking worden verkregen.

Hieronder volgt een overzicht van de diverse buizen, momenteel in gebruik bij de Engelse veldartillerie voor het afgeven van tijdvuur (buiten beschouwing blijft de buis no. 221, in gebruik bij het schieten met rookprojectielen).

1. De buis no. 222:

Dit is een normale sasbuis. De saskolom wordt tot ontbranden gebracht door de schok bij het verlaten van het kanon, waardoor de slagstift het slaghoedje treft. De brandtijd kan worden geregeld door een sasring, welke de te verbranden saskolom langer of korter maakt. Een schokinrichting is in de buis aangebracht, zodat het projectiel springt indien het met de grond of een voorwerp in aanraking komt.

Het is momenteel verboden de buis Nr. 222 voor schietoefeningen te gebruiken gezien het grote aantal ontijdige springers, dat zich bij deze buis voordoet. In gevechtsumstandigheden wordt deze buis alleen gebruikt indien geen andere tijdbuizen ter beschikking zijn. Men is bezig de buis Nr. 222 te verbeteren. Ook in ons land is het gebruik van de buis Nr. 222 voor schietoefeningen verboden. Voor deze buis is een tempeerliniaal geconstrueerd, waardoor onafhankelijk van de V_0 van de vuurmond, de juiste tempering kan worden bepaald. Het schieten geschiedt volgens het in de schietregels gestelde.

2. De buis no. 213:

Deze nauwkeurige uurwerkbuis moet bij voorkeur worden gebruikt zowel bij schietoefeningen als in het werkelijke gevecht. Volgens de Engelse bepalingen mag deze buis alleen worden verschoten met lading 3 of lading super, aangezien anders geen zekerheid bestaat dat de buis na het afgaan van het schot gewapend is. Bij vuren, waar de buis no. 213 werd verschoten met lading 2, is echter gebleken, dat een redelijk aantal springpunten wordt verkregen; $\pm 10\%$ der buizen bleef ongewapend. Hierop kan echter niet worden gerekend. Men is thans doende deze buis zodanig te wijzigen, dat ook met de andere ladingen kan worden geschoten. In grove trekken is de werking als volgt:

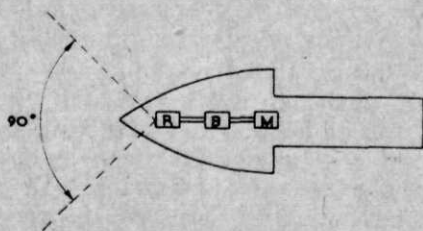
Na het afgaan van het schot treedt het uurwerk in werking; dit doet, op de afstand waarvoor de buis is getemperd, het projectiel springen. Aangezien tevens een schokinrichting in de buis aanwezig is, zal het projectiel ook springen indien het met de grond of een voorwerp in aanraking komt. Momenteel is nog geen tempeerliniaal voor deze buis geconstrueerd en moet dus op de normale wijze voor de tempering worden ingeschoten, zoals voorgeschreven is in de schietregels. De gang van zaken is ongeveer als aangegeven in de tabel op de volgende bladzijde.

3. De buis no. T 97:

Dit is een radarbuis, die volgens hetzelfde principe werkt als de radarbuizen, in gebruik bij de luchtdoelartillerie. De buis heeft een andere vork dan de overige buizen in gebruik bij de veldartillerie, zodat ze niet zonder meer past op de normale brisantgranaat. Om de buis te doen passen moet de vulling van de granaat enigszins worden gewijzigd en een andere schroefdraad worden aangebracht.

De werking is in grove trekken als volgt:

Door het afgaan van het schot breekt een electrolyt bevattend glazen buisje, waardoor de batterij (B) in werking treedt. Nadat enige veiligheidszaken zijn uitgeschakeld (na 5 seconden), doet de batterij de radarinrichting in werking treden en worden er stralen uitgezonden die een hoek van $\pm 90^\circ$ met elkaar maken.

COMMANDO'S Wp O	COMMANDO'S Bt O	OPMERKINGEN
1. Bt, bg 213 tijd, 1e bg 117 lading 3 20 projectielen per stuk gereed maken 7000	Bt. bg 213 tijd, 1e bg 117 lading 3 20 projectielen per stuk gereed maken, tempering 22,0	De Wp O commandeert een geschatte afstand, ruim plus t.o.v. het doel De Bto geeft het naaste gehele getal van de tempering
2. hr. 4°, th + 15°, 1° inschieten, 5200, vuren	hr 4°, th + 15°, 1e inschieten 5200 vn	Wp O schiet in op het doel totdat vereiste grenzen zijn bereikt
3. 1e bg 213, 5400, 1e 1 maal snelvuur	1e bg 213, tempering 16,0 5400, 1e 1 maal snelvuur	De Bt O bepaalt de tempering voor 5400. Past Vo correctie toe voor een Bt-Vo van 1425 voet/sec., dus langer 0,2 Het schot geeft een aanslag
4. Kortere 0,8 repeteer	tempering 15,2, 5400, 1e 1 maal snelvuur	Springpunt in de lucht
5. Langer 0,4 repeteer	tempering 15,6, 5400, 1e 1 maal snelvuur	Springpunt in de lucht
6. Langer 0,2 repeteer	tempering 15,8, 5400, 1e 1 maal snelvuur	Springpunt in de lucht
7. Omhoog 5°, langer 0,1 5400 1 maal snelvuur	th + 20°, tempering 15,9 5400, 1 maal snelvuur	3 Springpunten in de lucht
8. Langer 0,1 repeteer	tempering 16,0, 5400, 1 maal snelvuur	2 Springpunten in de lucht
9. 5400, 5 maal snelvuur	tempering 16,0, 5400, 5 maal snelvuur	50 % Aanslagen ligging goed

Worden deze stralen teruggekaatst door een voorwerp of de grond op een afstand van ± 50 voet, dan wordt de ontstekingslading M tot ontbranding gebracht, die op haar beurt het projectiel doet springen. Volgens de Engelse bepalingen mag deze buis niet worden verschoten met lading 1, omdat dan geen zekerheid bestaat dat de buis wordt gewapend.

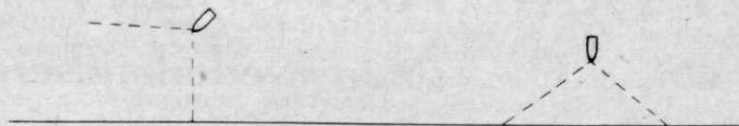
Tijdens het vervoer bevinden de buizen zich niet op het projectiel; ze worden afzonderlijk vervoerd en moeten dus in de stelling op het projectiel worden geplaatst.

Er moet aan worden gedacht dat de buis met de nodige voorzichtigheid dient te worden behandeld in verband met het gevaar dat het glazen buisje met electrolyt zou breken. Overigens is de buis dan niet gevaarlijk aangezien afdoende veiligheidsmaatregelen zijn aangebracht. De springhoogte is afhankelijk van de invalshoek als gevolg van de hoek die de uitgezonden stralen met elkaar maken.

Onder een kleine invalshoek zal het projectiel hoger springen dan onder een grote invalshoek.

Aangezien de buis 5 seconden na het afgaan van het schot reeds werkt moet rekening worden gehouden met eigen troepen, voorgelegene dekkingen, vliegtui-

gen e.d. Het is dan ook de taak van de batterij-officier bij het schieten over voor-gelegen dekkingen een extra veiligheidsmarge in rekening te brengen van 200 voet. Een verder nadeel van deze buis is momenteel nog, dat het vuur niet effectief

is tegen vijandelijke troepen die zich tussen huizencomplexen of in bossen bevinden, aangezien dan de projectielen te hoog springen. Het schieten met deze buis is zeer eenvoudig, aangezien niet voor de tempering behoeft te worden ingeschoten. Nadat met schok is ingeschoten en de vereiste grenzen zijn bereikt kan onmiddellijk worden overgegaan tot het uitwerkingsvuur met tijdprojectielen. Voorbeeld :

Co's vuurleider :

1. Bt, bg T97, tijd 1ste bg 119
lad 2
2. Hr 356°, th + 25", 1ste in-
schieten, 5800, vuren, enz.
3. 5600, 1ste, 1 maal snelvuur
4. 1ste, bg T97, omhoog,
5", 5650, 1 maal snelvuur
5. 5700, 3 maal snelvuur, enz.

Opmerkingen :

Inschieten normaal

Onbevestigde grenzen van 5600 en 5700
Naar de mening van de waarnemer lag
de eerste laag iets te kort

4. De buis Nr. 231 :

Om een springpunt in de lucht te verkrijgen kan ook de schokbuis Nr. 231 worden gebruikt. Dit is een schokbuis met een vertraagde werking van $\pm 1/10$ seconde. Bij kleinere invalshoeken en gunstig terrein zal dit projectiel opstuiten en een springpunt geven in tweede boog. Het inschieten geschiedt met de normale schokbuis (Nr. 119) tot de vereiste grenzen. Daarna wordt overgegaan op de buis Nr. 231 en wordt het uitwerkingsvuur afgegeven op de kortste grens, dus niet op de gemiddelde grensafstand. Indien b.v. onbevestigde grenzen zijn verkregen van 7600 en 7700, wordt het uitwerkingsvuur afgegeven op 7600. Het projectiel zal dan opspringen en daarna ongeveer op de juiste afstand, de gehalveerde afstand tussen de grenzen, springen.

Aangezien tot nu toe in ons land alleen de buis no. 222, waarmee momenteel om veiligheidsredenen niet meer mag worden geschoten, voor schietoefeningen beschikbaar was, blijven, in verband met het huidige type vuurmonden, voor het afgeven van het werkelijke tijdvuur slechts twee buizen ter keuze voor aanschaffing over, nl. buis no. 213 en de radarbuis T 97.

Om verschillende redenen verdient momenteel de buis Nr. 213 de voorkeur en wel o.a. omdat zij goedkoper is en omdat de radarbuizen pas in het beginstadium van haar ontwikkeling zijn, zodat redelijkerwijze kan worden verwacht dat in de komende tijd de buis T 97 zal worden verbeterd of dat andere nog nauwkeuriger buizen zullen worden geconstrueerd. Het nadeel van de buis Nr. 213 is, dat geen tempeerliniaal aanwezig is. Tevens moet echter blijvend de nodige aandacht worden besteed aan de buis T 97 gezien de hiermede bereikte gunstige resultaten en de eenvoudige wijze van schieten.

De mogelijkheid tot het slaan van BAILEY PRAUWBRUGGEN

in Nederlandsch-Indië

door T. VAN STRIEN, *Majoor der Genie, K.N.I.L.*

Zijn prauwbruggen mogelijk?

Het zal onder omstandigheden kunnen voorkomen dat de vraag rijst of de mogelijkheid bestaat om in Nederlandsch-Indië een schipbrug te maken, ondersteund door in te huren of te vorderen prauwen en zo ja, voor welke belastingklassen.

We kunnen t.a.v. de mogelijkheid tot het slaan van „prauwbruggen” twee gevallen onderscheiden:

- a. de prauwbrug is als „*tactische*” brug, behoudens voor (zeer) lichte lasten, ten enen male uitgesloten;
- b. in het „*etappengebied*” kunnen prauwbruggen in beginsel wél geslagen worden.

Zoals hierna zal blijken, bestaat *theoretisch* zeker de mogelijkheid om prauwbruggen tot de belastingklasse 18 te slaan; dit zal, onder bepaalde voorwaarden, o.a. practisch uitvoerbaar zijn aan de benedenloop van de Solorivier in Oost-Java, indien althans de situatie betreffende de beschikbare prauwen niet belangrijk ongunstiger is geworden, vergeleken bij die van vóór wereldoorlog II. En daar de volumina van het motortransport over de weg en van het spoorwegvervoer gedaald zullen zijn, bestaat er een redelijke kans, dat ondanks de slechte economische situatie, het prauwverkeer óf stationnair is gebleven, óf dat de omvang ervan nog is toegenomen.

De *practische* mogelijkheid tot het slaan van prauwbruggen hangt vanzelfsprekend in de eerste plaats af van de soorten en de aantallen van de in een bepaald riviervak aanwezige prauwen.

Vooropgesteld wordt dat in dit artikel slechts behandeld zal worden de mogelijkheid om *Bailey prauwbruggen* te slaan, waarbij dus Bailey bovenbouw wordt ondersteund door inheemse prauwen.

Bij toepassing van houten bovenbouw is het nl. uitgesloten om aanbruggen van enigszins behoorlijke lengte toe te passen en dit laatste is voorwaarde om grotere oeverhoogten en tijverschillen te kunnen overwinnen.

Het spreekt vanzelf dat in het algemeen prauwbruggen slechts zullen worden toegepast, waar door te grote waterdiepte of een te zachte (slib) bodem het plaatsnemen van vaste ondersteuning niet mogelijk is en in de veronderstelling dat de normale pontons plaatselijk of regionaal niet beschikbaar zijn.

Hoe staat het nu met de beschikbare soorten en aantallen prauwen op de diverse rivieren in Nederlands-Indië?

De noodzaak tot de bouw van prauwbruggen in het *etappengebied* zal zich door de politiek-politionele ontwikkeling van zaken ook in de toekomst m.i. wel beperken tot de eilanden Java en Sumatra, van welke twee het eerste eiland wel de grootste vraag zal opleveren. Omtrent de prauwsituatie op het

eiland Sumatra kan verder niets naders worden medegedeeld, maar de gegevens van dit artikel zullen voor elke willekeurige situatie een basis tot beoordeling van de factoren, die prauwbrugslag mogelijk maken, opleveren. Enige algemene punten betreffende de prauwsituatie op Java zijn :

- a. Het gebruik van kustvaartprauwen, waaruit gewoonlijk zwaardere typen dan uit de rivierprauwen kunnen worden verkregen, wordt, vanwege de moeilijkheid om deze voor een bepaald geval te verzamelen en de rivier op te slepen, niet verder in beschouwing genomen ;
- b. de in de bovenlopen en vaak ook in de middenlopen van de rivieren op Java beschikbare soorten prauwen zijn meestal van een te klein formaat voor brugslag voor verkeer van de klassen 9 en hoger. Dientengevolge zullen prauwbruggen op Java dan ook practisch wel beperkt blijven tot de benedenlopen en hier en daar tot de middenlopen van de grotere rivieren ;
- c. als basis zal voor de verdere beschouwing van dit vraagstuk worden genomen de mij van vóór wereldoorlog II bekende situatie op de Solorivier, waar vroeger een vrij behoorlijke prauwvaart bestond.

Op deze rivier waren de meest voorkomende typen prauwen de z.g. 2- en 4-koyang prauwen. De 1-koyang prauwen zijn voor ons doel te licht.

In het algemeen zal het niet mogelijk zijn om zoveel 4-koyang prauwen te verzamelen, dat hiervan een hele brug kan worden gebouwd ; er wordt dan ook aangenomen dat ze slechts voor de vleugelvloten beschikbaar zullen zijn.

Situatie vóór wereldoorlog II op de Solorivier.

VOORNAAMSTE PRAUWTYPEN	LAADVERMOGEN BIJ 20 CM VRIJE BOORDHOOGTE	ZAKKING PER TON BELASTING	LENGTE PRAUW	GEWICHT PRAUW
1 koyang	2,5 ton	?	± 9 m	1,2 à 1,3 t.
2 „	5 „	12,5 cm	± 10 „	1,5 à 1,7 t.
4 „	8 „	6 „	± 11 „	?

Ter vergelijking diene dat een 3-delige modelpontoon bij een vrije boordhoogte van 20,3 cm een draagvermogen heeft van 14,7 ton.

De toestand waarin de prauwen verkeren is in het algemeen niet best.

In de eerste plaats zijn ze van een tamelijk zwakke en primitieve constructie, de afwerking, de bouw en de plaats van de spanten en andere constructiedelen lopen ook bij eenzelfde type prauw nogal uiteen. Men kan zeggen, dat ze belist niet sterker zijn uitgevoerd dan nodig is om te voldoen aan de eenvoudige eisen die er door de inheemse gebruikers aan worden gesteld. Enige reserve zit er niet in, zodat b.v. het gebruik ervan als ondersteuningslichaam in een drijvende brug bij sterke stroom, waarbij o.a. vrij grote trekkrachten aan de prauwen ten gevolge van de verankering van de brugvakken optreden, voor de normale typen rivierprauwen uitgesloten is.

Voorts worden de prauwen lang niet met dezelfde zorg onderhouden als b.v. een schip van de Nederlandse binnenvaart. Zelfs teren of carbolineren geschiedt weinig ; het verven van prauwen komt vrijwel niet voor.

De boorden zijn niet sterk en mogen nooit rechtstreeks worden belast. Het

is dan ook noodzakelijk om in de prauwen op de spanthouten stoelen te bouwen. Per prauw worden 2 stoelen evenwijdig aan elkaar en in de lengterichting van de prauw geplaatst, in zichzelf en onderling goed geschoord en zo gemonteerd dat de prauwwanden en de bodem nergens geraakt worden. Getracht moet worden deze stoelconstructies min of meer klemmend op de prauwspanten te laten rusten met zo weinig mogelijk spijkereen of schroeven. Niet te stijf bandijzer kan hierbij uitstekende diensten bewijzen. Bij het inbouwen van de stoelconstructies heeft men tevens de gelegenheid om door een juiste keuze van de hoogten ervan te zorgen dat de bovenkanten van de stoelen in de diverse prauwen in onbeladen toestand op ongeveer gelijke hoogten boven de waterspiegel komen te liggen. Tevens wordt op deze wijze het vraagstuk van de verbinding van het brugdek aan de prauwen opgelost; de bovenbouw kan het best met lichte manillatros aan de bovenregels van de stoelen worden gesjord.

De van de bevolking gehuurde prauwen zijn vaak lek of ze worden tijdens de inbouw van de stoelen lek, zodat voortdurend prauwen „op de helling” moeten om te worden gebreeuwd, hetgeen het eenvoudigst kan geschieden met breeuwwerk en pek (met teer).

Bij een verzameling prauwen, bijeengebracht voor een brugslag over de Solorivier in 1934 — zie terzake mijn artikel in het Indisch Militair Tijdschrift ze halfjaar 1935, p. 878 e.v. — bleek het zelfs nodig om voortdurend, ook 's nachts een wacht aan te wijzen, niet zozeer tegen diefstal, maar meer met het oog op het zinken van prauwen door optredende lekkages; hier moet evenwel bij vermeld worden dat de bevolking niet haar beste prauwen had afgestaan.

Belastinggrenzen

Tot welke belastinggrenzen wordt nu de mogelijkheid tot het slaan van prauwbruggen beperkt, uitgaande van de volgende onderstellingen:

- a. Er zijn beschikbaar uitstekend gebouwde, solide prauwen;
- b. er zijn zoveel prauwen van 4 koyang beschikbaar, dat hiervan de vleugelvloten kunnen worden gebouwd; overigens mag voor de brugslag slechts op prauwen van 2 koyang (5 ton) worden gerekend;
- c. de stroomsnelheid in de rivier is slechts gering, om de gedachte te bepalen niet groter dan 0,6 m/sec., terwijl in de rivier (bijna) geen afdrijvend vuil komt afzetten.

Zoals nevenstaand overzicht aangeeft zal de grens practisch liggen bij de belastingklasse 18; bij de kl. 24 zou de overspanning vrijwel volgebouwd worden met prauwen (per drijvend vak van 5 velden zijn nodig 7 prauwen!) en bestaat bovendien de mogelijkheid — als nl. de kl. 70 verdeelligger niet op het vleugelvlot kan worden geplaatst — dat de 4 prauwen van het vleugelvak van 5 velden niet meer tussen het vleugelvlot en die van het eerste drijvende vak inpassen.

Theoretisch bestaat dus de mogelijkheid om prauwbruggen t/m. kl. 18 te slaan. Gezien mijn persoonlijke ervaringen met het beschikbare prauwmateriaal wordt het bouwen van bruggen kl. 18 niet aangeraden, zolang geen ervaring is opgedaan met de lichtere typen. De bruggen kl. 9 en 12 worden onder gunstige omstandigheden practisch mogelijk geacht.

De prauwbrug een droge-tijd brug

Een punt dat nog niet is aangeroerd, is de kwestie van de toelaatbare stroomsnelheden. De maximaal toelaatbare stroomsnelheden zullen in het algemeen

Overzicht Prauwbruggen

KLASSE	DRIJVENDE BRUGVAKKEN			VLEUGELVAKKEN			AANBRUG					
	TYPE	AANTAL VELDEN	AANTAL 2-KOYANG PRAUWEN	TYPE	AANTAL VELDEN	AANTAL 2-KOYANG PRAUWEN	TYPE 1—1		TYPE 2—1			
							MAX. AANTAL VELDEN	AANTAL 4-KOYANG PRAUWEN VLEUGELVLOT	TYPE VERDEEL-LIGGER	MAX. AANTAL VELDEN	AANTAL 4-KOYANG PRAUWEN VLEUGEL-VLOT	TYPE VERDEEL-LIGGER
9	1—1	4	4	1—1	4	2	9	4	Bailey verdeelligger kl. 70 of kl. 40 (zie noot (a))	15	6	Bailey verdeelligger kl. 70 of geïmpro- viseerde verdeelligger van Baileyramen
		5	4									
		6	5									
		7	5									
		8	5									
12	1—1	4	4	1—1	4	2	8	4	Bailey verdeelligger kl. 70 of kl. 40 (zie noot (a))	14	6	Bailey verdeelligger kl. 70 of geïmpro- viseerde verdeelligger van Baileyramen
		5	5									
		6	5									
		7	6									
		8	6									
18	1—1	5	6	1—1	5	3	6	4	Bailey verdeelligger kl. 70 of kl. 40 (zie noot (a))	11	6	Bailey verdeelligger kl. 70 of geïmpro- viseerde verdeelligger van Baileyramen
		6	6									

N.B. a. de lichte verdeelligger bij max. prauwbreedten tot 1.85 m te gebruiken; bij grotere prauwbreedten de zwaardere typen verdeelligger;
 b. als vleugeldrager het Bailey type kl. 40 toe te passen
 c. de toelaatbare oeverhoogten en tijverschillen zijn als die voor pontonbruggen;

d. de bruggen kunnen slechts van het laagniveau-type zijn; opbouw is niet toelaatbaar.

e. goede zorg moet worden besteed aan de verbinding van de Bailey bovenbouw en van de verdeellegers op de stoelconstructies in de prauwen; voor een goede schoring van de verdeellegers moet worden zorg gedragen, de verbindingstijlen moeten vrij van de stoelen, buiten de prauwboorden, worden gemonteerd;

f. er is uitgegaan van de onderstelling dat de verkeerslasten op geen kleinere afstand dan 2.4 m van elkaar over de brug trekken.

aanzienlijk lager liggen dan bij pontonbruggen, gezien de geringere stevigheid van het prauwmateriaal. De ankerkabels kunnen meestal wel aan aanwezige doften bevestigd worden, maar deze zijn vaak niet al te solide in de prauwen ingebouwd.

Voorts moet steeds worden gestreefd naar zo groot mogelijke tussenruimten tussen de prauwen, waardoor de stroomdruk zal verminderen en de prauwen met de neus minder omlaag worden getrokken, terwijl bovendien het in de rivier afdrijvende vuil gemakkelijker kan passeren.

In het algemeen kan wel gesteld worden dat de prauwbrug een „droge-tijd” brug zal zijn. Zelfs tegen lichte banjirs geef ik haar weinig kans. Overigens moet de toepassingsmogelijkheid aan het inzicht van de brugslagcommandant worden overgelaten; alles komt in eerste instantie aan op diens taxatie van de soliditeit van het beschikbare prauwmateriaal.

Toe te passen constructie

Voor de bovenbouw kan — behoudens het eventueel improviseren van verdeelliggers — de normale constructie als voor pontonbruggen worden gevolgd.

De *eindvakconstructie* zonder gebruik van verdeelliggers en vleugeldwarsdrager zal door haar beperkte mogelijkheden in tropische terreinen voor pontonbruggen weinig in aanmerking komen; voor prauwbruggen wordt ze zeker niet aanbevolen. De drijvende brug met eindvakconstructie is trouwens meer bedoeld voor het operatiegebied en dan als een vlugge oplossing, die naderhand door de normale constructie met vleugelvlot wordt vervangen. De maximaal toelaatbare tijverschillen zijn bij de eindvakconstructie betrekkelijk laag, nl. volgens het Bailey voorschrift Nr. 1916, variërend van 60—90 cm. Ook zijn de toelaatbare grenzen van de oeverhoogten veel lager dan bij de normale constructie met vleugelvlot; wel kan de toelaatbare oeverhoogte door gebruik van een schalm worden verhoogd (laagste en hoogste grens gaan dan evenveel omhoog), maar hieraan kleeft weer het nadeel dat dan de helling van het eindvak ongeveer 1 op 9 zal zijn, hetgeen bij nat weer te steil is. Ten slotte moeten reeds onder een eindvak van 4 velden bij de kl. 9 brug 2 prauwen van 2 koyang worden gelegd en eindvakken met meer dan één ondersteuning vormen geen gelukkige combinatie.

W.b. de te overwinnen getijverschillen wordt opgemerkt dat mij slechts van de Solorivier bekend is, dat indertijd in 1934, bij een prauwbrug bij Kg. Sembajat, in de maand October op een grootste te verwachten getijverschil van 1,43 m en op een grootste verschil tussen de mogelijk te verwachten hoogste en laagste waterstanden — waarin ook andere factoren waren verdisconteerd — van 1,63 m moest worden gerekend. Op dit punt kan dus zelfs in de droge tijd geen eindvakconstructie worden toegepast.

Bouwtijd

De bouwtijd, waarop voor een brugslag moet worden gerekend, valt in het algemeen niet mee.

Dit komt voornamelijk door de zorg die moet worden besteed aan het inbouwen van de stoelconstructies, hetgeen voor elke prauw weer een afzonderlijk probleem is. Zelfs al worden de versterkingen volgens een bepaald systeem uitgevoerd, dan worden toch de juiste afmetingen en de plaatsing van de onderdelen ervan voor elk geval bepaald door de speciale constructie van de prauw.

Voorts kan het breeuwen en het leeghozen van de prauwen vrij veel tijd

kosten. Bij de eerder genoemde brugslag bij Sembajat werden hieraan per prauw gemiddeld 17 à 18 manuren besteed.

De minimum tijd, die voor een veldcompagnie (pioniercompagnie) gaat zitten in de bouw van een kl. 9 prauwbrug van b.v. 125 m, bij zwakke tot matige stroom en aannemende dat de troep reeds enige ervaring in dit soort brugslag — speciaal het timmerwerk in de prauwen — heeft opgedaan, wordt op 4 à 5 dagen getaxeerd. Hierbij is dan het verzamelen van de prauwen buiten beschouwing gelaten.

Eindconclusies

1. *Prauwbruggen met Bailey bovenbouw* zijn — (zeer) licht verkeer uitgezonderd — *slechts geschikt voor het etappengebied.*
2. *Prauwbruggen* worden voor de *klassen 9 en 12* mogelijk geacht op de *benedenlopen* en soms op de *middenlopen* van de grote rivieren op Java en Sumatra, mits er voldoende goede prauwen van 5 ton laadvermogen beschikbaar zijn en bovendien voor de vleugelvloten nog voldoende prauwen van $1\frac{1}{2}$ à $2 \times$ dit laadvermogen.
3. Tot de *bouw van 18-tons prauwbruggen* ware pas over te gaan na *verkrege*n ervaring met de lichtere brugklassen.
4. De *prauwbrug* wordt in het algemeen als een „*droge-tijd*” brug beschouwd, d.w.z. geschikt voor rivieren met lichte tot matige stroomsnelheden en weinig afdrijvend vuil.
5. De *Bailey bovenbouw* zal geheel conform die voor *Bailey pontonbruggen* kunnen worden uitgevoerd; eindvakconstructies kunnen practisch niet worden toegepast; in sommige gevallen moeten verdeelriggers worden geïmproviseerd; daar rechtstreekse belasting van boorden, prauwwanden en bodems uitgesloten is, moeten in de prauwen dragende stoelconstructies worden gebouwd, waarop de Bailey bovenbouw komt te rusten.

Uit de BUITENLANDSE VAKPERS

De „Snake”.

Bijzonderheden worden weergegeven van de veelbesproken „Snakes”, die door de Amerikaanse strijdkrachten op het Europese oorlogstoneel werden gebruikt om zich een weg te banen door in het front gelegen draadversperingen en mijnevelden. De „Snake” heeft de vorm van een trogvormige metalen band, 120 m lang, 36 cm breed en 13 cm hoog. Zij is voorzien van twee evenwijdige langgestrekte explosieve ladingen, ingesloten tussen gegalvde aluminium platen. Het gewicht is ongeveer 400 kg, waarvan om en nabij de helft springstof. Deze explosieve slang heeft een peervormig vooreinde, waardoor een ongehinderd voortschuiven door oneffen terrein mogelijk is. Op afstanden van ongeveer 75 cm worden ont-

stekingspatronen in de slang geplaatst, voorzien van een schokbuis; de schokbuizen worden van de vechtwagen uit, die de slang voortduwt, met behulp van mitrailleurvuur ontstoken. De „Snakes” werden, om een voortijdige vernieling door de vijand te voorkomen, meestal 's nachts gebruikt. Te voren werden ze ter plaatse aangevoerd en voor bescherming en camouflage bedekt met zandzakken en gras. Het voortduwen geschiedt met een snelheid van ongeveer 3 km per uur. Door het laten springen van de slang wordt een vrije doorgang verkregen, breed genoeg om vechtwagens in linie voorwaarts te kunnen laten gaan zonder gevaar voor vijandelijke landmijnen.

Military Review, Juni 1946.

Als de Luchtmacht ons steunt!

Hoe werken wij samen met de luchtstrijdkrachten

door J. R. ZUURE, Kapitein der Infanterie

INLEIDING.

Even goed als de samenwerking tussen infanterie en artillerie altijd een moeilijk onderwerp is geweest, vormt de samenwerking tussen de grondstrijdkrachten en de luchtmacht een onderwerp, waarin vele moeilijkheden schuilen. „Waaruit komen veelal de moeilijkheden bij de samenwerking tussen infanterie en artillerie voort?“, vragen wij ons af en een oprecht antwoord zal ons veelal te zien geven, dat wij te weinig weten van elkanders werkwijze, de mogelijkheden en onmogelijkheden, en er voorts vele moeilijkheden bestaan in de verbinding tussen de betrokkenen. Dezelfde moeilijkheden nu doen zich voor bij de samenwerking tussen de troepencommandant en de commandant van het onderdeel der luchtmacht, wiens steun gevraagd wordt. Ten einde een meer intensieve samenwerking te verkrijgen, is de functie geschapen van A.L.O., (Air-Liaison-Officer). (Er bestaat voor deze functie nog geen officiële Nederlandse benaming, waarom ik de afkorting A.L.O. zal blijven gebruiken). In de geallieerde legers gebeurde dit, toen gebleken was, dat het rendement van de luchtsteun opgevoerd moest worden. Landmacht-officieren werden gedetacheerd bij het luchtwapen en leerden de mogelijkheden en onmogelijkheden kennen.

Sommigen keerden naar hun onderdelen terug om hun commandanten van advies inzake luchtsteun te dienen. Anderen bleven bij de luchtmacht gedetacheerd, ten einde de luchtmacht van advies te dienen. Weer anderen werden, na hun opleiding tot A.L.O., bij de staven gedetacheerd, zowel van land- als luchtmacht, ten einde coördinerend op te treden. Bovendien kan bij de troep een officier van de luchtmacht gedetacheerd worden, ten einde de samenwerking zo efficiënt mogelijk te doen zijn.

SOORTEN LUCHTSTEUN

De luchtmacht kan ons de volgende soorten van steun geven :

Offensieve luchtsteun

A. Luchtdekking.

De luchtmacht kan boven een bepaald operatietoneel een scherm van vliegtuigen brengen, ten einde de aldaar opererende troepen in staat te stellen, zonder gehinderd te worden door vijandelijke vliegtuigen, hun taak te vervullen.

Deze vorm van steun kan men ook preventief aanvragen, ten einde te voorkomen dat vijandelijke vliegtuigen gedurende de operatie boven het operatietoneel verschijnen. De wijze van optreden van de luchtmacht zal worden uitgewerkt door het gecombineerde Hoofdkwartier landmacht-luchtmacht voor een speciaal operatietoneel. De A.L.O. heeft hier praktisch geen aandeel in, daar het voornamelijk geldt een optreden tegen de vijandelijke luchtmacht. Wanneer het optreden van vijandelijke vliegtuigen indirect voorkomen moet worden, door b.v. het bombarderen van vliegvelden is er geen sprake meer van luchtdekking.

Verschillende vormen van luchtdekking zijn :

1. Het veroveren van superioriteit in de lucht. Deze zal door jagers bevochten moeten worden.

2. Het verhinderen van luchtactiviteit boven het operatiegebied door vijandelijke vliegtuigen. Dit gebeurt door het scherm.

3. Het leveren van dekking aan bepaalde troepen, troepentransporten of schepen, op plaatsen waar zij groot gevaar lopen door vijandelijke vliegtuigen te worden aangevallen.

4. Het leveren van dekking bij verkenningen, transporten en bombardementen door andere onderdelen van de luchtmacht.

B. Verkenning.

a. *Tactische verkenning.* Verkenning door waarnemers met het oog boven en voor het front. Deze worden uitgevoerd met jagers of verkenningsvliegtuigen tot, om de gedachte te bepalen, 150 km voor het front. Verkenningen, die verder strekken zullen meestal niet tactisch meer zijn, maar een strategisch karakter krijgen en bovendien fotografisch worden uitgevoerd. De waarneming met het oog is zeer belangrijk om de troepencommandant direct gegevens te verschaffen, over de vijand, die zich tegenover hem bevindt en over de toestand van wegen, bruggen, enz. Over het algemeen is het resultaat van de verkenning hem zeer snel bekend, in tegenstelling met de fotografische verkenning, waarbij minimaal een halve dag op het resultaat van de verkenning moet worden gewacht. Vooral bij acties op niet al te grote schaal zal optische verkenning voldoende blijken.

De verkenning kan op twee manieren worden uitgevoerd :

1. *Verkenning van een sector.* De vlieger krijgt opdracht om een bepaald gebied te verkennen en daarbij op bepaalde dingen te letten, b.v. troepenconcentraties, artillerie-opstellingen, enz. Bovendien kan hem het waarnemen van een of meer punten worden opgedragen. Hij verkent dan eerst deze punten en zoekt vervolgens de hem opgedragen sector geheel af. Deze methode is zeer vermoeiend, duurt vrij lang, en levert daardoor de vlieger gevaar voor vijandelijke vliegtuigen en grondverdediging op.

2. *Verkenning van een object.* Nu worden een of meer bepaalde punten, een weg, een kanaal enz. verkend op troepen, artillerie-opstellingen, enz. Deze methode is minder riskant door de kortere duur en ook minder vermoeiend.

De gunstigste hoogte voor het uitvoeren van bovengenoemde verkenningen is ongeveer 2000 m. De vlieger komt boven het effectieve bereik van de li-lua en heeft toch nog behoorlijk zicht. Is er iets, dat hij nauwkeuriger wil waarnemen, dan duikt hij. Ook in het geval er vijandelijke vliegtuigen verschijnen, duikt hij en vliegt zeer laag bij de grond. Als het wolkendek lager dan 1000 m hangt is verkenning vrijwel uitgesloten.

b. *Fotografische verkenning.* De techniek van het fotograferen wordt hier niet besproken. De bedoeling van de aanvrager kan zijn o.m. :

- een aanvulling te verkrijgen van zijn kaarten ;
 - een grondslag te leggen voor het vervaardigen van nieuwe kaarten ;
 - inlichtingen te verkrijgen over de vijand op alle mogelijke punten.
- zijn eigen camouflering te controleren.

Bij het aanvragen van de schaal, waarop men de foto's wenst, moet men rekening houden met de brandpuntsafstand van de te gebruiken camera en de hoogte waarop gevlogen kan worden. Immers, de brandpuntsafstand (f) : vlieg-hoogte (h) = beeld : werkelijke afmeting ; schaal dus f/h . Wanneer b.v. $f = 50$ cm en wil men een foto, schaal 1 : 5000 dan zal op een hoogte van 5000×50 cm = 2500 m gevlogen moeten worden.

Voorts moet bericht worden of men verticale, dan wel oblique of oblique foto's met graadverdeling wenst. Vooral elkaar met 60% overlappende verticale foto's zijn zeer geschikt voor bestudering met de stereoscoop.

c. *Contactverkenning* (vóór 1940 genaamd verbindingsvliegdiens. Red.) Het kan voorkomen, dat een commandant door het snel verloop van een actie het contact met eigen onderdelen heeft verloren en hun posities niet weet. Hier kan verkenning snel opheldering geven. Van belang is hierbij de aanduiding, waarmede de troepen hun positie aan de waarnemer kenbaar maken.

d. *Artillerieverkenning*. Meestal zal de artillerie haar vuur doen waarnemen door een grondwaarnemer. Er kunnen zich echter omstandigheden voordoen, waaronder waarneming uit de lucht noodzakelijk zal blijken. De waarneming wordt dan overgegeven aan de luchtwaarnemer, meestal afkomstig van de A.R.V.A. (Artillerie Verkennings Afdeling). Het is echter in de practijk ook mogelijk gebleken met jagers het vuur van de artillerie goed te leiden, mits de jachtvlieger daarin grondig is geoefend. Er zijn twee manieren om correcties te geven :

1. Volgens de vuurlijn. Hiertoe dient de waarnemer de richting doel-batterij te kennen, aan de hand waarvan hij kan melden : zoveel rechts, links.

2. Volgens de klokmethode. Rondom het doel denkt de waarnemer zich een klok met het doel als middelpunt, richting 12 uur als noordrichting.

e. *Offensieve verkenning*. Deze kan strategisch of tactisch zijn, en zowel door jagers als lichte bommenwerpers uitgevoerd worden. Bij een offensieve verkenning krijgt de vlieger opdracht om met zijn wapens de verkende objecten aan te vallen en zo mogelijk te vernietigen. Schepen, duikboten, vijandelijk verkeer en kleine troepenconcentraties zijn dankbare objecten. Op korte afstand voor het front is de ochtendschemering een zeer gunstig tijdstip, daar de waakzaamheid van de troepen dan gewoonlijk het geringst is. Zeer laag vliegen is bij de offensieve verkenning een vereiste. De vlieger kan dan gebruik maken van mitrailleurs, geschut, rockets en eventueel lichte bommen.

C. *Grondsteun*

a. *Strategische steun*. Deze bestaat uit het aanvallen van doelen in het achterland van de vijand, die van belang zijn voor de oorlogsvoering. Doelen zijn hierbij : fabrieken, spoorwegstations en -emplacements, sluizen, kanalen, regeringsgebouwen, ja zelfs hele steden met de bedoeling het vijandelijke oorlogspotentieel lam te leggen. De invloed van deze bombardementen op de oorlogvoering is zeer groot gebleken, hoewel de soldaat te velde er aanvankelijk weinig van merkt.

Deze bombardementen vereisen een zeer omvangrijke voorbereiding. Fotografische verkenningen, bestuderen van de luchtfoto's, het maken van aanvalsplannen, maquettes, kaarten, enz. Voor deze bombardementen worden de middelzware en zware bommenwerpers, die tot de strategische luchtmacht behoren gebruikt. Voor alle andere opdrachten wordt in het algemeen de tactische luchtmacht gebruikt.

b. *Indirecte steun*. Hiervoor liggen de doelen tussen de frontzône en het vijandelijke achterland, dus in het gebied van de aan- en afvoer en de reserves van de vijand. Doelen zijn dan aan- en afvoerwegen, bruggen, parken, verkeer, reservetroepen, telefoon- en andere centrales, enz.

Bij de hogere staven van leger en luchtmacht wordt gewoonlijk eerst vastgesteld welk deel van de luchtmacht voor deze operaties wordt aangewezen. Daarna worden richtlijnen vastgesteld voor de uitvoering, de belangrijkheid van de objecten enz. Hier treedt de A.L.I. bij de staven op.

De voorbereiding voor deze aanvallen is in het algemeen niet zo omvangrijk als die voor de strategische bombardementen. Soms is zij zelfs zeer gering, zoals b.v. bij een offensieve verkenning. Gewoonlijk worden toestellen van de tactische luchtmacht gebruikt : jagers, middelzware bommenwerpers en verkenners.

Als wapens worden gebruikt: mitrailleurs, geschut, rockets, lichte en middelzware bommen. Ook van deze steun merkt de soldaat rechtstreeks niet veel. Toch zal dikwijls reeds na enkele dagen voor hem het resultaat merkbaar worden, wanneer b.v. de vijand geen of weinig reserves aan kan voeren, waardoor de tegenstand van de vijand minder wordt.

c. Directe steun. Hieronder wordt verstaan het aanvallen van doelen die door de grondstrijdkrachten niet of niet dan met zeer grote verliezen kunnen worden opgeruimd of genomen. Ook speelt de factor tijd hier een belangrijke rol. Het kan voor de commandant van een onderdeel dikwijls van zeer groot belang zijn, dat een vijandelijke weerstand zeer snel wordt opgeruimd ten einde niet te lang opgehouden te worden waardoor de vijand gelegenheid zou krijgen meer achterwaarts zwaarder weerstand te bieden. Men moet echter in het oog houden, dat vliegtuigen en vliegers zeer kostbaar zijn en overwegen of de weerstand niet met eigen middelen (ondersteuningswapens) opgeruimd kan worden. Men moet bij het aanvragen van deze steun dan ook terdege rekening houden met het feit, dat de eigen commandanten om tactische redenen en de luchtmachtcommandanten uit zuinigheidsoverwegingen de aanvragen zullen afwijzen, waardoor men zich zelf oponthoud bezorgt, dat vermeden had kunnen worden.

Het beschikbaar stellen van vliegtuigen voor directe steun kan op verschillende wijzen geregeld zijn. Soms worden alle vliegtuigen, bestemd voor directe steun in één hand gehouden, waarvoor dan een centraal orgaan wordt opgericht (Group Control Centre G.C.C.). Hier zijn dan lucht- en landmachtofficieren aanwezig. Aanvragen voor steun worden door hen beoordeeld en al of niet toegewezen. Vervolgens wordt dan een bepaald vliegveld of squadron met de uitvoering belast. Op deze wijze is een economisch gebruik van vliegtuigen gewaarborgd. Men kan op het G.C.C. bijhouden hoeveel vliegtuigen beschikbaar gesteld kunnen worden en het aantal dat voor andere operaties beschikbaar moet blijven. Een nadeel van dit systeem is, dat er dikwijls te veel tijd verloopt tussen het moment van aanvragen en de uitvoering. Daarom kunnen aan de commandant van een zelfstandig opererende eenheid tijdelijk een aantal vliegtuigen of squadrons ter beschikking worden gesteld. B.v. bij het uitvoeren van een landing door een bepaalde troepeneenheid. Soms kan echter deze methode nog teveel tijd vergen. Dan kan ten behoeve van een bepaalde commandant een aantal vliegtuigen de lucht in gezonden worden. Een vlieger, bij dit onderdeel gedetacheerd vormt dan met de A.L.O. een „Visual Control Post” (V.C.P.) De V.C.P. onderhoudt radio-telefonisch contact met de commandant der zich in de lucht bevindende vliegtuigen. Zo kan hij rechtstreeks om steun vragen en is zelfs in staat om de luchtaanval te leiden. Er moet vooraf een regeling getroffen zijn om deze vliegtuigen tijdig te doen aflossen. Zo'n „vliegende vuurbasis” is de meest snelle methode om steun te verkrijgen. Jagers en jachtbommenwerpers zijn de meest geeignende toestellen voor de directe steun, terwijl zij als aanvalswapen mitrailleurs, geschut, lichte bommen en rockets zullen gebruiken. De meest voorkomende doelen zijn: kazematten, veldversterkingen, geschutopstellingen, commando-posten, pantserwagens, vechtwagens, enz. Van deze steun ziet de soldaat de directe resultaten.

D. Rooksteun.

Deze wijze van steun wordt zeer weinig toegepast, daar zij in de practijk niet efficiënt is gebleken. De opdrachten voor het leggen van rookschermen worden op dezelfde wijze behandeld als die voor directe steun. Daarvoor ingerichte vliegtuigen kunnen rookschermen leggen met behulp van rookbommen of een rookinstallatie. Het ligt voor de hand, dat de vlieger zeer goed geïnstrueerd moet

zijn omtrent de richting en de sterkte van de wind ter plaatse. Het verdient aanbeveling de V.C.P. de vlieger boven het doel de laatste instructies te laten geven.

E. Luchttransport.

1. Transport van voorraden, materieel, materialen en troepen met vliegtuigen en zweefvliegtuigen. Bepaalde troepenonderdelen kunnen dringend behoefte hebben aan rantsoenen, munitie, aanvulling van materieel en personeel en soms zelfs van materialen. Transport langs de weg is soms onmogelijk of duurt te lang. Wanneer zich dan in de nabijheid van zo'n onderdeel een geschikt vliegveld bevindt wordt dit onderdeel door de lucht voorzien van het benodigde.

2. Hetzelfde kan zich voordoen, wanneer geen vliegveld in de nabijheid is. Dan moeten de rantsoenen enz. uitgeworpen worden op een afwerpterrein. Deze methode is ons wel bekend uit de bezettingstijd: „weapondroppings”, „fooddroppings”.

3. Het kan noodzakelijk zijn troepeneenheden achter de vijandelijke linies te brengen. Hiervoor worden speciale troepen gebruikt, die op bepaalde plaatsen naar beneden springen (parachute-troepen) of met vliegtuigen aan de grond gezet (luchtlandingstroepen) worden.

1 en 2. Voor de operaties worden de transportvliegtuigen van de luchtmacht gebruikt. Bij de basis bevindt zich een gecombineerd hoofdkwartier van leger en luchtmacht. Hieronder staat een luchttransportorganisatie waarin diverse afdelingen: Comp. A.A.T., Luchtverplegingscompagnie (L.V.C.), doorgangskamp, gevangenkamp, enz. Het gecomb. H.K. bepaalt welke onderdelen in aanmerking komen voor luchtverpleging en over hoeveel ton zij kunnen beschikken. Aan de hand van het toegestane tonnage geeft de troepencommandant op, welke goederen hij aangevoerd wil hebben en op welke vliegvelden of afwerpterrinen. De luchttransportorganisatie wijst een bepaald squadron aan en belast de afdelingen met de uitvoering ervan. De staf A.L.O. is behulpzaam bij het maken van de plannen, de A.L.O. op het vliegveld instrueert de vliegers en de A.L.O. bij de troep adviseert de commandant o.a. inzake het afwerp- of landingsterrein.

3. Het verloop van luchtlandingsoperaties is gewoonlijk als volgt:

- a. afwerpen van parachutisten, die een geschikt afwerpterrein veroveren;
- b. afwerpen van wapens, munitie, enz. ten einde
- c. een terrein geschikt voor landing van zweefvliegtuigen te veroveren;
- d. aanvoer van versterkingen en voorraden per zweefvliegtuig;
- e. verovering of aanleg van een vliegveld.
- f. verdere aanvoer en verpleging per transportvliegtuig.

Bij deze luchtlandingsoperaties komt vanzelfsprekend meer tactiek te pas.

DE A.L.O.

Inleiding. De A.L.O. moet aan enige speciale eisen voor zijn functie voldoen. In de eerste plaats moet hij zeer bedreven zijn in het kaartlezen. Hij moet uit de diverse in gebruik zijnde kaarten kunnen halen wat er in zit. Aan de hand van de kaarten moet hij een volkomen zuiver beeld krijgen van de terreingesteldheid en vooral van de voorkomende verheffingen, daar dikwijls luchtfoto's zullen ontbreken en geen tijd beschikbaar kan zijn voor het maken ervan. Hij moet aan de hand van de kaart opvallende terreinvoorwerpen kunnen aangeven ter

oriëntatie van de vliegers die met een bepaalde opdracht uitgezonden worden naar een voor hem dikwijls volkomen onbekend terrein. Voorts moet hij luchtfoto's kunnen lezen en bestuderen; ook stereoscopisch. Hij moet op de hoogte van de organisatie en bewapening van leger en luchtmacht zijn en moet weten wat de luchtmacht wel en wat zij niet voor de infanterie kan doen. De verschillende in gebruik zijnde code's moeten hem niet vreemd zijn, terwijl enige kennis van verbindingsmiddelen aanwezig moet zijn. Enige vliegpraktijk is noodzakelijk om hem te leren zien wat een vlieger wel en wat hij niet kan zien als hij boven een doel is. Verder: inzicht in de samenwerking; routine in en beheersing van de procedure waarmede snel en uniform in alle voorkomende gevallen de nodige vliegtuigsteun kan worden aangevraagd en geleid en een grote mate van zelfstandigheid.

De A. L. O. bij de troep. De troepencommandant heeft iemand nodig, die hem kan adviseren inzake luchtsteun en die de nodige handelingen kan verrichten wanneer luchtsteun gewenst is. Hoewel de organisatie het niet voorschrijft, werden gewoonlijk twee A.L.O.'s per divisie beschikbaar gesteld. De A.L.O.-section bestond dan gewoonlijk uit een kapitein, een chauffeur-oppasser, een jeep met trailer en een of twee 22 sets, een 22 set op het Brigade- of Divisie-net en een op het net van de aangewezen luchtmachtonderdelen.

Zijn taak komt op het volgende neer:

1. Zijn commandant van advies dienen in luchtaangelegenheden.
2. Plannen voor steun en luchtverkenning opmaken.
3. Directe steun en verkenning aanvragen en eventueel de uitvoering hiervan leiden.
4. Afwerp- en landingsterreinen verkennen en eventueel doen aanleggen.

ad 1. Hierboven is reeds vermeld, dat de troepencommandant advies behoeft in aangelegenheden, de luchtmacht betreffende.

ad 2. Wanneer de troepencommandant besluit van luchtsteun of -verkenning gebruik te maken, maakt de A.L.O., in overleg met zijn commandant een plan op. Er worden diverse punten in verwerkt, die tot uiting komen in de aanvragen, die in het volgende punt behandeld worden.

ad 3. Het aanvragen geschiedt of radiografisch via de verbindingsafdeling van het onderdeel of telefonisch via de eigen 22 set. Voor het aanvragen van steun zijn vaste code's. In de aanvraag wordt eerst vermeld het nummer van de aanvrager; dan de classificatie. In het algemeen wordt hierbij aangenomen, dat aanvragen voor steun, verkenning enz. binnen acht uur na aanvraag uit te voeren, niet geassocieerd worden, wel na acht uur. Voorbereidingen en aanvragen voor zeer omvangrijke of zeer belangrijke operaties zijn zeer geheim en komen in het hoogst geassocieerde stelsel. Dan volgen de code's.

Voor de prioriteit gelden in het algemeen de volgende regels: Aanvragen voor binnen acht uur: zeer dringend.

Voor later: dringend.

Op deze aanvragen ontvangt men een antwoord, waarin de steun al of niet wordt toegestaan en eventuele bijzonderheden worden medegedeeld. Voor afwerpen en transport wordt een telegram in twee delen verzonden. Deel I moet 24 uur van tevoren bij de verplegingsofficier op de luchtbasis zijn. Het moet altijd

geheim verzonden worden, en bevat de volgende punten, voorafgegaan door letters :

- a. Datum waarop goederen nodig zijn.
- b. Tijd waarop bij voorkeur ontvangen.
- c. Laatst aanvaardbare tijd.
- d. Coördinaat van een opvallend punt in de nabijheid van het afwerpterrein of vliegveld.
- e. Codecijfer van terrein.
- f. Coördinaat van 6 cijfers van het afwerpterrein met vermelding : „Afwerpterrein” of „Vliegveld”.

Deel II moet 48 uur van tevoren verzonden worden en behoeft niet geheim te zijn. Het is een lijst van de benodigde goederen. Op beide delen moet voor het nummer van de afzender QQ geplaatst worden. Voor het antwoord in het antwoordtelegram staan de letters QK.

ad 4. Afwerp- en landingsterreinen verkennen, en zo nodig doen aanleggen of inrichten. De practijk heeft uitgewezen, dat van het afwerpen van goederen boven willekeurig terrein niets terecht komt. Tachtig tot negentig procent van de goederen blijven dikwijls onvindbaar. Het is daarom absoluut noodzakelijk, dat een afwerpterrein wordt uitgezocht en daarop enkele tekens worden uitgelegd ter oriëntering van de vlieger.

Enkele eisen waaraan zo'n terrein moet voldoen zijn :

1. Afmetingen minimum 500×100 m. De lengte in de richting van de heersende wind.
2. Een vrije zône voor en achter het vliegveld van min. 300 m.
3. De bodem moet geschikt zijn om de goederen gemakkelijk terug te vinden en droog zijn.
4. Er moet een herkenningspunt in de nabijheid zijn.
5. Zo mogelijk heuvelkammen gebruiken.
6. Zo mogelijk een terrein kiezen, dat men per auto kan bereiken.

Wanneer een terrein gevonden is, dat zoveel mogelijk aan bovengenoemde eisen voldoet, moet men het terrein markeren. Dit geschiedt door aan de invliegzijde (onder de wind) gele of witte lappen in T-vorm te leggen en aan de uitvliegzijde gele of witte lappen in de vorm van een dwarsbalk. Daarna legt men de herkenningscijfers uit. Bij nacht gebruikt men gele lampen of vuurtjes in plaats van lappen. Nu moeten de veiligheidsmaatregelen getroffen en de verzameling georganiseerd worden. Men verdeelt het terrein in vakken, natuurlijk begrensd en wijst per vak twee of meer man aan om tijdens het afwerpen de in dat vak neergekomen pakketten te tellen en na het afwerpen te verzamelen. Tijdens het afwerpen bevinden zij zich op minstens 100 m van het terrein. Andere ploegen worden belast met afzetten van het terrein en eventuele beveiliging, anderen met het inrichten van een dump voor de goederen en een voor parachutes en verpakking. Een man telt alle afgeworpen pakketten en vergelijkt na het afwerpen het totaal der vakcijfers met zijn aantal.

Gang van zaken :

Wanneer het vliegtuig het terrein nadert, moet het veld ontruimd worden. Wanneer alles veilig is doet de terreincommandant een teken geven aan de vlieger, hetzij per radio, hetzij met een seinlamp, hetzij met een lichtpistool. Het vliegtuig vliegt over het vliegveld en maakt een cirkel naar links. Daarna krijgt het toestel het signaal „Veilig” en begint af te werpen. Na iedere serie maakt het toestel een cirkel naar rechts. Als alles uitgeworpen is, komt het vliegtuig nog éénmaal over en werpt het manifest uit. Daarna een cirkel naar rechts, ten teken dat de vlieger klaar is. Het personeel kan nu, na het teken „alles veilig”, de goederen verzamelen.

De A.L.O. bij de luchtmacht.

De A.L.O. bij de luchtmacht heeft een uitgebreide taak :

1. De vliegers op de hoogte houden van de stand van de grondoorlog. Aan de hand van de situatierapporten, die het leger verstrekt, houdt hij een kaart bij van het operatietoneel met de dislocatie van alle eigen en vijandelijke eenheden.
2. De van hogerhand vastgestelde bomlijn bijhouden. De bomlijn is een lijn, waarbinnen niet door vliegtuigen mag worden opgetreden tegen vijandelijke troepen, tenzij met zeer nadrukkelijke opdracht. De lijn moet *alle* eigen troepen omvatten, ook patrouilles en vooruitgeschoven posten.
3. Iedere morgen houdt hij een korte voordracht voor de vliegers aan de hand van de bijgewerkte kaarten over de situatie, bomlijn enz.
4. Wanneer een opdracht voor luchtsteun e.d. binnenkomt, overlegt hij met de bewapeningsofficier over de bewapening van de toestellen. Het G.C.C. of de commandant van het squadron beslist over aantal en soort van de te gebruiken toestellen. Terwijl de bewapening, rockets en/of bommen worden aangebracht, de munitie ingeladen en het toestel startklaar gemaakt, krijgen de vliegers hun laatste instructies („briefing”) van de A.L.O.

De volgende gegevens worden verstrekt :

1. Te steunen onderdeel.
2. Afstand tot het doel.
3. Koers.
4. Starttijd.
5. Tijd boven doel (T.B.B.)
6. Te gebruiken wapens.
7. Wijze van aanvallen.
8. Oproepsein van de V.C.P.
9. Frequentie van de V.C.P.
10. Bomlijn en aanduiding eigen troepen.
11. Doelaanduiding.
12. Vijandelijke luchtdoelartillerie.
13. Meteorologische gegevens.
14. Eventueel te verwachten vijandelijke toestellen.
15. Andere eigen vliegtuigen op weg, welke ontmoet kunnen worden.
16. Plan van de infanterie.
17. Ontsnappingsroute.
18. Juiste tijd.

Sommige van de genoemde punten (meteo e.d.) zullen veelal door de betrokken officieren van het squadron behandeld worden. Voorts worden luchtfoto's, kaarten, schetsen e.d. meegegeven.

Bij terugkomst worden de vliegers ondervraagd „debriefing”. Hierbij kan de vlieger dikwijls zeer waardevolle gegevens verschaffen o.a. :

1. Inlichtingen over eigen troepen, vijandelijke troepen, eigen lua. en vijandelijke lua. en vliegtuigen.
2. Hoe de herkenning van het doel was.
3. Hoe de samenwerking met de V.C.P. was.
4. Op welk tijdstip de vlieger boven het doel was.
5. Het verloop van de aanval in details.
6. Hoe het weer was.
7. Wat de vlieger nog heeft kunnen waarnemen van het verloop van de infanterie-aanval.

De A.L.O. bij de staven.

De organisatie van de A.L.O.-sectie in de geallieerde legers liep zeer uiteen. Soms een kapitein met enig toegevoegd personeel, in andere gevallen zelfs een luitenant-kolonel met een of meer toegevoegde officieren en personeel.

De verbindingen. In het algemeen maakte men gebruik van de verbindingsmiddelen der hoofdkwartieren. Op het G.C.C. zit meestal het hoofdtoestel van het net, waarop de A.L.O.'s bij de troep zenden.

De eigenlijke taak is weer voornamelijk adviserend inzake samenwerking tussen lucht- en grondstrijdkrachten. Voorts uitwerken van plannen van meer algemene betekenis.

Op het G.C.C. is de taak van de A.L.O. niet zuiver omschreven, daar deze afhankelijk is van de aard van de samenstelling van het G.C.C.

De voornaamste werkzaamheden zijn in ieder geval :

1. Het opstellen van richtlijnen voor het gebruik van de tactische luchtmacht volgens van hogerhand ontvangen richtlijnen. (Vaststellen van aantallen of percentages voor directe en indirecte steun, transport, reserve enz.)
2. Het toestaan en afwijzen van aanvragen.
3. Het verdelen van de toegestane aanvragen over de meest geschikte vliegvelden of eenheden.
4. Het bijhouden van een overzicht van alle vliegtuigen.
5. Het bijhouden van de kaarten.
6. Het technisch beoordelen en zo nodig verduidelijken van de van hogerhand vastgestelde bomlijn en deze doorgeven.

Speciale opdrachten.

Het bommentapijt. Het bommentapijt is een uitgebreide vorm van directe steun, waar deze op zeer grote schaal nodig geoordeeld wordt. De troepencommandant moet het bommentapijt aanvragen bij het hoofdkwartier van het leger. In de aanvraag is tevens opgenomen een uitnodiging tot een conferentie van de troepencommandant met alle commandanten en A.L.O.'s van de eenheden van leger- en luchtmacht, die bij de uitvoering ervan betrokken zijn, o.a. officieren van het A.H.K., Co. L.S.K., van Korps, Divisie, enz.

De voorbereidingen zijn velerlei en omvangrijk, doch gelijk aan de reeds behandelde. Men moet erop rekenen, dat deze minstens drie dagen in beslag zullen nemen.

Het legeren van troepen

EEN SAMENVATTING DER ENGELSCHEN INZICHTEN

Dit artikel is een vertaling van een in Engeland bij de opleiding van Nederlandsche militairen gebruikte precis. De inhoud is van dien aard, dat gemeend is hieraan in ruimer kring bekendheid te moeten geven. Ofschoon de hierin verwerkte gegevens slechts ten deele van toepassing zijn op den toestand in Indië, vormen zij ook daar een basis, waarop kan worden voortgebouwd.

Definitie

Legering is een algemeene term, welke omvat het onderbrengen van troepen, dieren of voertuigen, hetzij in gebouwen, dan wel in de open lucht.

Algemeen

- a. Een groot gedeelte van den tijd, die een officier van de afdeeling personeels- en kwartiermeestersaangelegenheden van den divisie-staf ter beschikking staat, zal steeds weer in beslag worden genomen door werkzaamheden, verband houdende met legering.
- b. De legering, in het bijzonder in achterwaarts gelegen gebieden, is onveranderlijk gebonden aan tallooze voorschriften. Een officier behoorende tot een staf behoeft al deze voorschriften niet te kennen, doch hij moet een globale kennis van het onderwerp bezitten, en weten waar hij de bijzonderheden kan vinden wanneer hij deze noodig heeft.
- c. De regels betreffende de legering zullen niet in ieder commandement en in ieder gebied dezelfde zijn. Nadere gegevens kunnen altijd door de in den staf van een eenheid werkzame officieren worden verkregen van het plaatselijke bestuur of van het territoriaal commando in het betrokken gebied.

Soorten legering

Inkwartiering

Deze soort legering wordt voornamelijk aangewend voor een kort verblijf van afzonderlijke personen. Zij wordt toegepast met behulp van het militair bestuur ter plaatse of van den burgemeester. Inkwartiering wordt ook toegepast voor groote eenheden, indien daartoe ruimte beschikbaar is.

Gevorderde gebouwen

- a. Legering in gevorderde gebouwen is de normale vorm van legering voor troepen achter het frontgebied en in de etappegebieden. Zij wordt ook toegepast voor groote eenheden, welke na te zijn afgelost, rusten om zich voor te bereiden op een nieuwe taak.
- b. Alle vorderingswerkzaamheden worden uitgevoerd door het militaire bestuur ter plaatse of door het stafkwartier van de formatie, die gelegerd is in het gebied, waarin de vordering plaats heeft; het is echter de plicht van een groote eenheid, die legering behoeft, de noodige plaatsruimte op te geven en, indien noodig, aan te geven op welke gebouwen in het bijzonder prijs wordt gesteld.

Barakkenkampen

- a. Deze kampen worden op groote schaal gebruikt in achterwaarts gelegen gebieden ten einde een redelijke legering te verschaffen in gebieden waar geen geschikte gebouwen aanwezig zijn, of om een aanvulling te vormen van de legering in bestaande gebouwen.
- b. Materiaal voor het bouwen wordt verschaft in overleg met de genie. Barakken kunnen worden gebouwd door eigen krachten onder toezicht van de genie of door aannemers ter plaatse, die hiertoe van de genie opdracht ontvangen.
- c. Standaard legeringsschalen vindt men in aanhangsel A. Hiervan kan plaatselijk in geringe mate worden afgeweken. In warme klimaten dienen zij ruimer te worden genomen; in het Midden-Oosten b.v. is 6 m² aan slaapruimte per mindere toegestaan.

Tentenkampen

Tentenkampen worden gebruikt daar, waar de weersomstandigheden dit toelaten. Tenten kunnen worden verkregen van het Directoraat Algemeene Uitrusting, doch normaliter dient van te voren door de afdeling personeels- en kwartiermeestersaangelegenheden van den divisie-staf een volmacht tot het verstrekken te worden gegeven. De legeringsschalen kunnen plaatselijk verschillen. Een redelijke schaal vindt men in aanhangsel A.

In frontgebieden zijn de troepen gelegerd in loopgraven, schuilplaatsen of schuilnissen, bivaks of eventueel aanwezige huizen.

Toewijzing van Legeringsruimte

De toewijzing van legeringsruimte aan de onderdeelen van een groote eenheid geschiedt onder de verantwoordelijkheid van de afdelingen generale staf en personeels- en kwartiermeestersaangelegenheden van den divisiestaf.

De afdeling generale staf laat zich hierbij leiden door :

- a. Operationeele overwegingen, indien de legering geschiedt in een frontgebied, b.v. marschrichting en volgorde, waarin de groote eenheid waarschijnlijk uit het gebied zal marcheeren, wijze waarop onderdeelen voor het gevecht zullen worden ingezet enz.
- b. Oefeningsoverwegingen, indien de legering geschiedt in een achterwaarts gelegen gebied, b.v. het verband tusschen bepaalde soorten onderdeelen en bepaalde soorten oefengebieden.

De afdeling personeels- en kwartiermeestersaangelegenheden bepaalt zich in haar werkzaamheden tot de nadere toewijzing.

Het verdient aanbeveling, bij de toewijzing van gebieden aan de onderdeelen van een divisie, deze te verdeelen in groepen, als volgt :

- a. brigadegroepen ;
- b. groep divisietroepen. Een extra groep kan soms worden gevormd uit de compagnieën aan- en afvoertroepen.

Verkenning.

De basis voor elk goed plan voor het legeren van een groote eenheid is een vroegtijdige en grondige verkenning.

Het is van groot belang voor elke verplaatsing naar een nieuw gebied duidelijke bevelen aan het verkenningsdetachement uit te geven. Deze bevelen moeten inhouden :

- a. aanwijzing van den bevelvoerend officier ;
- b. samenstelling van het detachement ;
- c. het aantal toegestane voertuigen ;
- d. ontmoetingspunt en tijdstip van ontmoeten ;
- e. benodigde kaarten ;
- f. benodigde aantal dagrantsoenen ;
- g. al dan niet terugkeeren der detachementen naar de onderdeelen vóór den afmarsch der hoofdmacht.

In divisieverband is de luitenant-kolonel, hoofd afdeling personeels- en kwartiermeestersaangelegenheden, meestal bevelvoerend officier, van het verkenningdetachement, doch de majoor, hoofd van de sectie kwartiermeestersaangelegenheden, en de kapitein van deze sectie moeten eveneens tot deze taak in staat zijn. Zoo mogelijk dient deze bevelvoerend officier zich één dag vóór de rest van het verkenningdetachement naar het nieuwe legeringsgebied te begeven.

Een verkenningdetachement van een divisie bestaat als regel uit vertegenwoordigers van de brigades, van de onderdeelen der divisietroepen en van de dienstvakken.

Indien de tijd dit toelaat, begeven de kwartiermakers der onderdeelen zich naar het nieuwe legeringsgebied achter het verkenningdetachement doch vóór de hoofdmacht.

Keuze van Legeringsgebieden

Bij de keuze van deze gebieden moeten de volgende punten in beschouwing worden genomen :

- a. verkeersregeling ;
- b. parkeerterreinen voor vervoermiddelen ;
- c. bodemgesteldheid ;
- d. dekking tegen luchtwaarneming en verspreide opstelling ;
- e. gedekte legering.

Verkeersregeling

- a. Afzonderlijke aan- en afvoerwegen zijn voor elk gebied van groot belang.
- b. Zoo mogelijk dient het gebied voor een formatie of onderdeel niet aan weerszijden van een hoofdverkeersweg te worden gekozen, in verband met eventueele stagnatie van het doorgaand verkeer.

Parkeerterreinen voor vervoermiddelen

- a. Het is vaak moeilijk deze te vinden en vaak moet men het parkeerschema gebruiken als uitgangspunt voor het legeringschema.
- b. Harde terreinen moeten worden gezocht en indien aanwezig steeds worden gebruikt. In den winter of in moerassige gebieden kunnen de operationele mogelijkheden worden beperkt door een tekort aan geschikte terreinen voor het parkeeren van vervoermiddelen. Onder dergelijke omstandigheden is een zorgvuldige verkenning noodzakelijk om er zeker van te zijn, dat elke plek stevige grond wordt benut.

Bodemgesteldheid

Met de navolgende factoren dient rekening te worden gehouden:

- a. vochtigheidsgraad van den grond ; flauwe hellingen zijn te verkiezen boven vlakken grond ;
- b. vrijwaring van stof ;
- c. geen vuil op den bodem ;
- d. watervoorziening ;
- e. maatregelen tegen malaria-infectie.

Dekking tegen luchtwaarneming ; verspreide opstelling

Het beleid in dit opzicht hangt af van de machtsverhouding in de lucht en van de beschikbare dekking. Zelfs indien men de overmacht in de lucht heeft is het vaak noodig op de grootst mogelijke aanpassing aan het terrein aan te dringen gedurende de periode van concentratie vóór een groote operatie, ten einde de eigen bedoelingen voor den vijand verborgen te houden.

Overdekte legering

Alle onderdeelen van een divisie kunnen zonder overdekte legering functioneeren. Waar dergelijke legering voorhanden is moet echter voorrang worden gegeven aan :

- a. geneeskundige onderdeelen ;
- b. stafkwartieren en commandoposten ;
- c. aanvullingsplaatsen ;
- d. onderdeelen der genie.

Hieronder begrepen werkplaatsen en herstellingsplaatsen. Bij slechte weersomstandigheden kan men onmogelijk de maximum capaciteit van een werkplaats verwachten indien deze geen dekking heeft. Ook is het noodzakelijk dat de legering verduisteringsmogelijkheid heeft, zoodat de werkzaamheden des nachts kunnen worden voortgezet, voornamelijk in de wintermaanden.

- e. divisie directeur algemeene uitrusting.

Schema voor het indeelen Legeringsgebied

De juiste methode voor het voorbereiden van de legering van een afzonderlijk onderdeel is :

- a. Het transportgebied aangeven.
- b. Achtereenvolgens de plaats aangeven van :
 1. bureaux ;
 2. woonruimten, waschegelegenheden en keukens ;
 3. latrines.
- c. De onder b 2 en 3 bedoelde ruimten verdeelen onder officieren, onderofficieren en minderen (korporaals en manschappen).
- d. Een kampreglement vaststellen.

Betrokken takken van dienst

Naast den staf, zijn de navolgende diensten betrokken bij het maken van een ontwerp voor de legering :

- a. genie ;
- b. verbindingdienst ;
- c. geneeskundige dienst ;
- d. directoraat algemeene uitrusting ;
- e. militaire politie.

Genie

De genie geeft advies omtrent de geschiktheid der legeringsplaatsen, en houdt zich bezig met de watervoorziening. Waar constructiewerken noodig zijn, moet in het algemeen voor dit werk geen beroep worden gedaan op de veldonderdeelen der genie, omdat dit de taak is van de vaste genie-werkplaatsen.

Verbindingsdienst

Vertegenwoordigers van den verbindingdienst moeten worden geraadpleegd omtrent het legeringsschema en moeten advies geven omtrent de geschiktheid ervan met het oog op de verbindingen.

Geneeskundige dienst

De geneeskundige dienst is verantwoordelijk voor den gezondheidstoestand van de troepen en dient te adviseeren omtrent de bruikbaarheid van de voorgenomen legering uit het oogpunt van hygiëne- en malariagevaar.

Directoraat Algemeene Uitrusting

Men kan zich tot het Directoraat Algemeene Uitrusting wenden voor het verkrijgen van tenten of legeringsbehoeften.

Militaire Politie

Deze moet worden geraadpleegd omtrent de wegen voor aan- en afvoer en het plaatsen van wegwijzers.

Diversen

Het behoort tot de taak van de officieren van de afdeeling personeels- en kwartiermeestersaangelegenheden¹⁾, de groote eenheden en onderdeelen met regelmatige tusschenpoozen te bezoeken en de legering te inspecteeren, zoodat zij steeds in staat zijn hun commandanten hieromtrent van advies te dienen en de noodige verbeteringen van het legeringsplan in behandeling te nemen.

Het is ook de taak van den staf, er op toe te zien, dat alle commandanten, ook die van het kleinste onderdeel, op de hoogte zijn van de belangrijkste voorschriften betreffende de legering. Er moet b.v. de hand worden gehouden aan de instructies betreffende inspecties bij het betrekken en verlaten der kwartieren (er op toezien, dat geen brieven, papieren enz. worden achtergelaten).

Afgezien van de toewijzing van de normale legeringsgebieden voor groote eenheid en onderdeelen zullen officieren van den staf van een groote eenheid tot taak kunnen hebben geschikte plaatsen te verkrijgen voor :

- a. ontspanningslokaliteiten voor officieren en voor minderen ;
- b. kampen voor rustbehoevenden ;
- c. kampen voor herstellenden.

Gezond verstand, gecombineerd met ervaring, is een goede gids voor het bepalen van de grootte en het type van de legeringsruimte voor elke soort groote eenheid, onderdeel of instelling.

¹⁾ Volgens de vóór 1940 geldende Nederlandsche voorschriften werd de verdeling van het legeringsgebied beschouwd als een aangelegenheid ressorteerende onder de werkzaamheden van de Sectie Generale Staf van de Divisiestaf.

AANHANGSEL A

Standaard schaal voor legering

SERIE (a)	LEGERING (b)	SCHAAL (c)	OPMERKINGEN (d)
1.	OFFICIEREN		
	Slaapruijnte	12 m ²	Alleen commandeerende officieren. Overige officieren. Per officier, inbegrepen keuken, cantine en eetzaal.
	Slaapruijnte	6 m ²	
	Officiersverblijf	5—12 m ²	
	Latrines	15 %	Kampuitrusting te gebruiken.
	Douches	5 %	
Waschgelegenheden	nihil		
Urinoirs	1½ m per 50 officieren		
2.	ONDEROFFICIEREN		
	Slaapruijnte	5 m ²	Adjudanten o.o. en sergeanten-majoor. Sergeanten. Per hoofd. Inbegrepen keuken, cantine en eetzaal.
	Slaapruijnte	3,5 m ²	
	Onderofficiersverblijf	4—6 m ²	
	Latrines	8½ %	3 meter bank voor 50 onderofficieren boven den rang van korporaal of 12 % waschkomen in gevorderde gebouwen.
	Douches	2 %	
Waschgelegenheden			
Urinoirs	1½ m per 50		
3.	KORPORAALS EN MANSCHAPPEN		
	Slaapruijnte	3,5 m ²	Per man. Per man (in twee ploegen)
	Eetgelegenheden	0,3 m ²	
	Keuken	40 m ² +	Per man
	Cantine	0,1—0,2 m ² per man	
	Latrines	0,3 m ²	
	Douches	5 %	Als voor onderofficieren boven den rang van korporaal
	Waschgelegenheden	2 %	
	Urinoirs	3 m per 100 man	
	Droogkamer	40 m ²	
	Ontspanningslokaal	0,3 m ²	Tot 1200 man
	Kazernewinkels	20 m ²	Per winkel
	Compagniesbureau	12 m ²	Per 250 man
Compagnies-rustkamer	0,15—0,2 m ²	Per man	
Wachtlokaal	40 m ²	Per 1000 man	

MAATREGELEN bij de

opkomst van een nieuwe lichter bij het Regiment Technische Troepen

door A. J. W. JÄGER, *Majoor der Infanterie*

Bij het vertrek van onderdelen der 7 December Divisie en in mindere mate bij het vertrek der IIe Divisie, werd het bezwaar ondervonden dat de man niet steeds in het bezit was van alle vereiste administratieve bescheiden, dan wel dat bepaalde gegevens ontbraken of medische handelingen niet waren verricht.

Bovendien moesten tijdens de korte opleidingsperiode herhaaldelijk leerlingen aan de lessen worden onttrokken ten einde te verschijnen voor medische instanties enz. Speciaal wanneer de man persoonlijk nadeel ondervond van het mankeren van gegevens, waardoor b.v. vertraging optrad in het delegeren, kon aanleiding ontstaan tot het verliezen van vertrouwen in zijn chefs.

Door de Kapitein J. G. de Bruin, Hoofd van het Mobilisatiebureau, werd een systeem ontworpen en uitgevoerd, waardoor dergelijke moeilijkheden in den vervolge werden voorkomen. Nadat het onder zijn leiding in de praktijk was gebracht, bleek de uitvoering nog verschillende andere voordelen op te leveren van niet te onderschatten belang. Wanneer de Kapitein De Bruin mij op Donderdag 5 Juni te 17.00 kon melden dat de 920 recruten, die zich op Dinsdag 3 Juni in de loop van de dag hadden gemeld, allen waren geregistreerd, voorzien waren van zakboekje met identiteitskaart, waren gekeurd, gevaccineerd, een injectie hadden ontvangen, dat hun bloedgroep was bepaald, dat zij waren onderzocht door de tandarts, dat de pasfoto's waren gemaakt en dat zij waren gekleed en voorzien van alle voorradige uitrustingsstukken, dan mag van een geslaagde proefneming zeker worden gesproken. Dat dit succes bereikt werd danken wij aan de grote medewerking van de Geneeskundige Dienst, aan alle inwendige organen van het regiment, maar bovenal aan de doordachte wijze waarop het systeem door zijn ontwerper werd opgezet en aan zijn zorgvuldige voorbereiding.

De volgende voordelen werden hierbij verkregen :

- 1e. de zekerheid dat van iedere opgekomen dienstplichtige alle administratieve bescheiden zijn opgemaakt ;
- 2e. de zekerheid dat iedere dienstplichtige de voorgeschreven medische handelingen heeft ondergaan ;
- 3e. Regimentsarts en Tandheeskundige Dienst zijn in het bezit van alle gegevens, zij kunnen terstond hun eigenlijke medische taak aanvangen ;
- 4e. een zeer grote tijdbesparing voor alle instanties is verkregen, uiteindelijk komt dit de opleiding ten goede ;
- 5e. de jonge dienstplichtige voelt zich van het eerste moment af opgenomen in een vlot lopende organisatie ; daar de eerste indruk van zeer grote psychologische waarde is kan deze indruk belangrijk bijdragen tot het vestigen

van vertrouwen in zijn commandanten en dus krachtig bijdragen tot het leggen van de grondslag voor een goede krijgstuclit. Als bijkomstig voordeel kan worden genoemd dat de juist opgekomen dienstplichtige nog geen gelegenheid heeft gehad om zich door ongewenste raadgevers te laten beïnvloeden, hij onderwerpt zich gemakkelijker aan injectie en vaccinatie.

Door de bijzondere structuur van het Regiment Technische Troepen, waarbij dienstplichtigen voorzien van 22 opleidingsadviezen onder de wapenen komen die naar hun technische opleiding over 7 compagnieën moeten worden verdeeld, traden bovendien nog andere punten naar voren, die, als van specifiek intern belang, verder buiten beschouwing zullen worden gelaten.

Aan het zeer uitvoerig verslag, mij door de Kapitein De Bruin uitgebracht, ontleen ik hieronder enkele hoofdpunten. Ter illustratie zal ik daarbij een enkel détail aanroeren. Het ligt in de bedoeling ten behoeve van commandanten die een dergelijke proef zouden willen nemen, een uitvoerige gestencilde handleiding samen te stellen.

Overzicht van de werkzaamheden, te verrichten na opkomst

A. Registratie enz.

1. Invullen vragenlijst personeelgegevens voor Centrale Registratie (57 vragen).
2. Invullen zakboekje met identiteitskaart.
3. Invullen rode registratiekaart voor de compagnie.
4. Idem blauwe voor Mobilisatiebureau.
5. Idem gele voor Centrale Registratie.
6. Invullen controlelijst.
7. Aanleggen van een legger voor het opbergen van de administratieve bescheiden.
8. Opbergen hierin van het PD-1 formulier van de Psychologische Dienst.
9. Opmaken van de verantwoording zakboekjes.

B. Inlijving door C.C., welkomstwoord, begroeting door geestelijke verzorgers.

C. Contact met ouders : bericht van aankomst, vragen naar de mening der ouders omtrent het verlenen van avondpermissie en omtrent verplichting bijwonen van godsdienstoefeningen.

D. Uitgeven van kleding, uitrusting en nachtleger.

E. Geneeskundige verzorging :

- a. invullen witte kaart voor Regimentsarts ;
- b. idem groene kaart voor het hand Hollerith-systeem ;
- c. controle op de aanwezigheid van de keuringsrapporten ;
- d. eerste geneeskundig onderzoek ;
- e. vaccinatie en injectie.

F. Tandheelkundige dienst :

- a. invullen van kaart ten dienste van de tandarts ;
- b. bepalen en aantekenen van de status praesens ;
- c. behandelen van het gebit.

G. Bloedtransfusiedienst : bepalen van de bloedgroep.

H. Het maken van foto's ten dienste van identiteitsbewijs etc.

Voorbereidingen

Op 22 Mei werden van de Psychologische Dienst de pakketten ontvangen inhoudende 975 P.D.-1 formulieren. Bovendien waren door bemiddeling van de burgemeesters enkele tientallen dienstplichtigen van vorige lichtingen opgeroepen. Voor allen werd aan de hand van de naamlijsten van het C.I.B. een eenvoudig klapperkaartje aangelegd vermeldende naam, No., functie en eventuele bestemming voor off. of O.O.-opleiding. Deze kaartjes, onbedrukt en op maat gesneden van strepen afvalcarton, werden ter plaatse aangeschaft voor f 8.— per 3000 stuks.

Aan de hand dezer kaartjes werden de dpln. allereerst naar hun functie over de compagnieën verdeeld, uiteraard in overleg met de officier van kazernerij. De kaartjes werden voorzien van No. van bataljon en compagnie, vervolgens op compagnie, daarna op functie en ten slotte alfabetisch gesorteerd. Hierna konden de verschillende appellijsten worden getypt. Intussen werd voor iedere recruit een legger personeelgegevens aangelegd, een eenvoudig cartonnen mapje, op het uitstekend achterblad van naam enz. voorzien; deze leggers in 7 verschillende kleuren in verband met de compagnieën waarbij de recruten werden ondergebracht. Onderlinge contrôle op aantallen vervaardigde leggers, P.D.-1 kaarten, klapperkaartjes en vergelijking met de aantallen der lijsten van het C.I.B. sloot vergissingen uit.

Ter invulling van de overige bescheiden, voor zoverre dit buiten tegenwoordigheid van de man mogelijk was, werd een 40-tal onderofficieren-instructeur aangewezen en ter zake onderricht; ieder verzorgde 25 der onder A 1 t/m 6 genoemde bescheiden, bovendien een „adresformulier”, waarop nog nader wordt teruggekomen. Leiding bij en contrôle op dit werk vond plaats door een geroutineerd O.O. van het Mobilisatiebureau. Vervolgens vonden dezelfde verrichtingen plaats ten aanzien van de medische en tandheeskundige bescheiden.

Uiteraard hadden besprekingen plaats gevonden met de Chefs der Medische en Tandheeskundige instanties. Het opstellen van een tijd-tabel speelde hierbij een voorname rol.

De verplegingsofficier, optredende als commandant van de verzorgingseenheid, waarbij om praktische redenen alle rustkamers der compagnieën zijn gecentraliseerd, had voor iedere recruit een goederenzak doen vullen, inhoudende alle kleding en uitrustingsstukken, die niet behoefden te worden gepast en voor zoverre tijdig door de D.A.U. verstrekt. Daar van de werkpakken drie maten waren ontvangen, waren ook de goederenzakken in drie groepen gesorteerd. Door een vernuftig contrôlesysteem was het uitgesloten te achten dat niet iedere goederenzak het juiste aantal voorwerpen zou bevatten; bovendien was een volledige inventaris van de inhoud gedrukt op de achterzijde van een formuliertje, dat iedere recruit dadelijk na aankomst in de kazerne ontving, en dat hierboven als „adresformulier” werd aangeduid. Voor een doelmatige afzetting en afsluiting was gezorgd, zodat een groep slechts in één richting door het domein van de verplegingsofficier kon passeren. Een dergelijk eenrichtingsverkeer werd met succes ook op de overige punten van het kazernecomplex toegepast, waar de recruit zich moest vervoegen.

Alle betrokken hoofden van diensten en de compagniescommandanten waren in het bezit van een tijd-tabel, terwijl bovendien de compagniescommandanten in het bezit werden gesteld van een gedetailleerde tabel, aangevende wat voor hun compagnie van belang was.

De 40 bovenbedoelde onderofficieren werden getraind op het invullen der bescheiden met de gegevens die door de man moesten worden verstrekt, zij

beschikten bovendien over een duidelijke puntsgewijs opgestelde instructie, waarvan ik als illustratie hier enkele laat volgen :

1. Controleer of naam op oproepingskaart klopt met die op de map en met die welke op de papieren staat die er in zitten.
2. Zakboekje met identiteitskaart. Controleer of nummers gelijkkluidend zijn. Controleer in het zakboekje burgerlijke staat en geboortedatum. Vul naam en adres van de naaste familiebetrekking in. Klopt geboortedatum niet met legernummer, dan dit op de buitenzijde van de map vermelden. Wijs de man erop, dat zakboekje en kaart hetzelfde nummer hebben. Daarna uitreiken.
6. „Adresformulier” invullen met No. bataljon, compagnie en legeringsgebouw. Doorslaan „Kromhoutkazerne” of „Fort de Bildt”. Daarna uitreiken.
7. Bewijs van inlevering distributiebescheiden innemen en dit op het „adresformulier” noteren. Stamkaart en distributiebescheiden mogen *niet* ingenomen worden. In dat geval te noteren: distributiebescheiden niet ingenomen (handtekening).

(Het „adresformulier” bevatte aan de benedenzijde de serie handelingen, die door de verschillende instanties moesten worden verricht. Een ieder tekende hierop achtereenvolgens zijn vakje af. Bij eindcontrole moest dus blijken of de man ergens „ontsnapt” was.)

Voor vervoer van man en bagage naar de kazerne en eventueel van daar naar het fort de Bildt waar 2 compagnieën zijn gelegerd, waren de nodige chauffeurs ingedeeld en geïnstrueerd. Vijf zend-ontvangers opgesteld bij station en die punten waar stagnatie zou kunnen ontstaan en een installatie in de jeep van de Kapitein De Bruin maakten het hem mogelijk ten allen tijde overzicht te krijgen van de stand van zaken en zo nodig regelend op te treden. Uiteraard waren borden met aanwijzingen, richtingspijlen etc. gereed gemaakt.

De opkomst der lichtung op 3 Juni 1947

Het nodige personeel bevond zich op het station Utrecht, borden waren geplaatst met opschrift: „Voor Technische Troepen hier verzamelen”, ten overvloede bevonden zich even voor de uitgangscontrole twee korporaals, die iedere op vervoerbewijs reizende burger naar het verzamelpunt dirigeerden. De opzet was het burgerverkeer geen overlast aan te doen; na vertrek van de burgerpassagiers verlieten de recruten het station en werden detachements-gewijs ondergeleide naar de kazerne vervoerd. Hier werden zij uitgeladen voor de gymnastiekzaal en in colonne opgesteld. Twee stoere, daartoe speciaal uitgezochte onderofficieren brachten degenen die daaraan het meest behoefte hadden bij de nabijgelegen kapper, vanwaar zij weer in de colonne werden geleid. In totaal kwamen tot 's middags 15.00 191 recruten onder de tondeuze.

Voor de ingang der gymnastiekzaal waren op enige tafels alle leggers alphabetisch-lexicografisch opgesteld, in de zaal zaten de bovenbedoelde 40 onderofficieren ieder achter een tafel gereed. Een onderofficier, als een verkeersagent iets verhoogd opgesteld, deed telkens wanneer er een plaats open kwam een recruit uit de colonne naar voren komen bij de tafel met mappen. Daar toonde hij zijn oproeping, ontving de legger die zijn naam droeg en werd onmiddellijk naar de open plaats gedirigeerd. Zodoende werd hem de gelegenheid ontnomen in de legger te gaan „neuzen”.

Als aardig détail van de uitnemende voorbereiding wil ik nog vermelden dat

ik, om plm. 10.30 de gymnastiekzaal betredende, een cantinebediende druk bezig zag uit een daar opgestelde gamelle met kraan alle O.O., die immers niet van hun plaats weg konden, van een kop-koffie te voorzien.

Uit de gymnastiekzaal vertrok de man met zakboekje compleet en het „adresformulier” benevens een circulaire betreffende het R.A.O.-werk naar het hem aangewezen legeringsgebouw, waar hij zich moest melden bij zijn compagnies-administrateur, deze tekende hem op de appèllijst aan en vulde zijn kamer-nummer in op het hem steeds vergezellend adresformulier. Tevens nam hij de reisroute op met het oog op later te schrijven vervoerbewijzen en typte op een enveloppe naam en adres der naaste familiebetrekking. Aangezien hij dit overnam uit het juist ingevulde zakboekje, kon hij de invulling hiervan nogmaals controleren. In de enveloppe werd het ingevulde bericht van aankomst, bovenbedoeld onder C. gesloten. Dientengevolge ontvingen de ouders reeds de volgende dag bericht, hetgeen meermalen zeer op prijs werd gesteld.

Op zijn kamer gekomen kreeg de recruit gelegenheid zijn privé-bezittingen op te bergen, waarna hij naar de verzorgingseenheid werd geleid. Daar ontving hij behalve de onder Voorbereidingen gememoreerde goederenzak zijn dekens en keerde naar de kamer terug. Zijn toekomstige sergeant was hem hier behulpzaam bij het controleren van de inhoud en het opbergen daarvan, deed hem zich in werkpak kleden en dirigeerde hem vervolgens met stroo- en kussenpak naar de voor het vullen aangewezen plaats.

Op deze wijze werkend stond op de aankomstdag bij het appèl van 17.30 de gehele nieuwe lichterij, waarvan de eersten te 9.00, de laatsten te 16.00 de kazerne waren binnengekomen, aangetreden, uniform in werkpak gekleed, zonder één burger ertussen, en met zakboekjes in de zak.

De dag na aankomst, Woensdag 4 Juni 1947

Appèl 7.30. Tenue voor de recruten: militair ondergoed en werkpak; voorzien van zakboekje met identiteitskaart en het „adresformulier”.

Deze dag was bestemd voor tandarts, geneeskundig onderzoek, inenting, maken van foto's enz.

Tandarts: in dezelfde zaal waar de vorige dag de registratie plaats vond, waren drie militaire tandartsen aanwezig met assistenten, stoelen en instrumenten voor gebitonderzoek. De statuskaarten, reeds te voren geschreven stonden alfabetisch bij de ingang gereed. In een tempo van 90 man per uur konden deze tijdens de inspectie van de tandarts, verder worden ingevuld, waarna de kaarten haar plaats kregen in het archief van de Tandheelkundige dienst, die reeds na enkele dagen kon beginnen de manschappen nominatief op te roepen volgens de uit de kaarten blijkende urgentie van behandeling.

Dokter: Tegelijkertijd passeerden andere groepen in eenrichtingsverkeer een drietal vertrekken met ontbloot bovenlijf, zakboekje met toebehoren in de hand. In de eerste kamer stonden de reeds ingevulde witte en groene kaarten gereed met de enveloppen inhoudende de keuringsrapporten. Na contrôle hiervan kwam de man in een tweede kamer, waar zij die klachten hadden of attesten van de huisdokter wilden overleggen, werden aangehoord. Indien daarvoor reden bestond werden zij, met degenen waarvan het vluchtig medisch onderzoek daartoe aanleiding gaf, des avonds tussen 19.00 en 21.00 terugbesteld. In de laatste kamer kreeg de man injectie en vaccinatie, van een en ander hield de medicus aantekening in het zakboekje. Het tempo bedroeg hier 100 man per uur.

Foto's: een derde groep passeerde de fotograaf. Aangezien de man nog niet gekleed was lagen hier tien veldblouses gereed, onder het deskundig oog van een

O.O. werd de recruit in een hem passende blouse gestoken, terwijl een ander zijn legernummer samenstelde. Met dit nummer kwam hij voor een verticaal beweegbaar scherm: al instellende kon de fotograaf door een eenvoudige overbrengingsinrichting het nummer juist boven het hoofd brengen. Zodoende konden ruim 200 foto's per uur worden opgenomen. Ten einde bij aflevering de afdrukken snel bij de juiste compagnie te kunnen bezorgen, was een klein krijtstreepje onder een der cijfers van het legernummer geplaatst, dat dus werd meegefotografeerd; voor de eerste compagnie onder het eerste cijfer, enz.

Verplegingsofficier: hier werden schoenen, overjas, uniform en baret gepast en in ontvangst genomen. Aangezien aan het passen de nodige zorg moest worden besteed kon hier uiteraard het tempo niet zo hoog worden opgevoerd, het bedroeg dank zij de doelmatige organisatie plm. 40 man per uur. Dientengevolge moest met kleden de derde dag worden voortgegaan, op welke dag ook dokter, tandarts en bloedtransfusiedienst hun programma afwerkten.

Conclusie

De bij het Regiment Technische Troepen genomen proef heeft in alle opzichten voldaan. Het opgemaakte tijdschema bleek volkomen uitvoerbaar. Veel toekomstige correspondentie ten gevolge van afwezigheid bij een medische handeling enz. is overbodig geworden, evenals voortdurende controle en zoekwerk voor iedere man aan alle voorschriften is voldaan. De vlotheid en soepelheid waarmee het geheel verliep, heeft niet nagelaten de nodige indruk te maken niet alleen op de jonge recruten, maar ook op de vele kaderleden die aan de uitvoering hebben medegewerkt. De betrokken medische instanties hebben het zeer gewaardeerd dat ook hun veel tijd werd bespaard en dat de eigenlijke medische taak reeds na enkele dagen kon aanvangen.

Boekbespreking

OVERZICHT VAN DE MILITAIRE RECHTSPLEGING, door MR A. F. STEFFEN, majoor der infanterie, uitgegeven met machtiging van de Minister van Oorlog dd. 25 Juli 1946, Mil. Kabinet Bur. 1 no. 919.

Zo geleidelijk aan komen de oude bekende uitgaven, zij het in nieuwe bewerking en in een nieuw gewaad gestoken, weer ter beschikking. Deze maand vraagt allereerst het bovengenoemde werkje van Majoor Mr Steffen de aandacht.

Dit „Overzicht“ is bij uitstek geschikt voor de troepenofficier en hogere onderofficieren. In de eerste plaats om deze enige kennis bij te brengen omtrent het militaire strafproces, de werkzaamheid van de krijgsraden enz. Want ook al heeft men persoonlijk daar wellicht weinig of geen aanraking mee, tot de zo nodige algemene militaire ontwikkeling van de officier en van de hogere onderofficier behoort toch zeker ook enige kennis van de militaire rechtspraak.

En in de tweede en zeker niet de geringste plaats is het boekje voor het troepen kader van belang om de uitvoerige en duidelijke bespreking van enige onderwerpen, waarmee dit kader wel rechtstreeks bemoeienis heeft, als daar

zijn het *rapport*, het *strafrechtelijk voorlopig arrest*, het *huishoudelijk onderzoek*, de *krijgstuchtelijke afdoening* en de *afdoening buiten-proces* (de zogenaamde *schikking*).

Uiteraard moest de schrijver zich richten naar de bestaande wettelijke en andere voorschriften en men ontmoet dus bij zijn bespreking van de procedure voor de gewone krijgsraden bij de landmacht (derde hoofdstuk) de figuur van de Garnizoenscommandant. Wellicht ten overvloede zij erop gewezen, dat de militaire rechtspraak onder de huidige omstandigheden nog berust bij de krijgsraden te velde, zodat de taak van de Garnizoenscommandant thans ligt in handen van de commanderende generaals (waaromtrent par. 41 van het werkje handelt). Het is trouwens te verwachten, dat bij de momenteel in bewerking zijnde nieuwe regeling van de militaire rechtspraak de militair-justitiële taak van de Garnizoenscommandant ook in volle vreedstijd zal overgaan op de commanderende generaal.

De schrijver heeft een gelukkige stijl, vrij van alle vertoon van geleerdheid, wat zijn boekje prettig leesbaar doet zijn. Van zeer veel belang zijn de „Bijlagen“, formulieren en voorbeelden van de bescheiden, die bij een strafzaak te pas komen of kunnen komen zoals een rapport, een

proces-verbaal van voorlopig of huishoudelijk onderzoek en vele andere. Er komt nu eenmaal vrij veel papier te pas, zelfs aan de eenvoudigste strafzaak, en een vlotte en correcte samenstelling van het dossier kan zeer bevorderlijk zijn voor een snelle afdoening van de zaak, waarmee de tuchthandhaving ten slotte het beste gediend is.

Zowel voor zelfstudie, als om te dienen tot een leidraad voor Compagnies- en hogere commandanten en bij het houden van theorieën is het werkje dus bijzonder geschikt. Het zal op ruime schaal van rijkswege worden verspreid. d. Gr.

VERZAMELING VAN WETTEN EN BESLUITEN BETREFFENDE HET MILITAIRE STRAF- EN TUCHTRECHT BIJ DE ZEE- EN BIJ DE LANDMAGT,
door DR L. M. ROLLIN COUQUERQUE, samengesteld en opnieuw uitgegeven in opdracht van de Minister van Oorlog, 's-Gravenhage, Alg. Landsdrukkerij 1946.

De eerste uitgave van de „Verzameling van wetten enz.“, tot stand gekomen in 1922 in verband met de invoering van het Wetboek van Militair Strafrecht en de Wet op de Krijgstucht, was reeds lang voor de oorlog in het leger moeilijk te bemachtigen. De Minister van Defensie gaf toen aan Dr Rollin Couquerque opdracht tot het verzorgen van een tweede druk met verzoek deze in te richten op de wijze, waarop hij in 1926 een soortgelijke verzameling had doen verschijnen. Door omstandigheden kwam deze tweede druk eerst na de capitulatie ter beschikking van de toen in liquidatie zijnde onderdelen en van de Opbouwdienst. Deze oplaag was zo klein, dat na de bevrijding ogenblikkelijk behoefte bestond aan een herdruk. De nood was werkelijk wel zéér hoog gestegen, want het bleek zelfs niet mogelijk alle auditeurs-militair van een exemplaar te voorzien, laat staan dan de troepencommandanten!

Thans is dan gelukkig de derde druk verschenen zodat te verwachten is, dat binnen zeer afzienbare tijd de nodige exemplaren ter beschikking van de landmacht zullen worden gesteld. Verstrekking heeft van rijkswege plaats.

De bundel bevat de volledige tekst van het Wetboek van Militair Strafrecht, de Wet op de Krijgstucht, het Reglement betreffende de Krijgstucht, de Regtspleging bij de Landmagt, de gewijzigde Regtspleging Suriname en Curaçao, de Regtspleging bij de Zeemagt, de Koninklijke Besluiten betreffende de Uitvoering van bepalingen der Regtspleging bij de Zeemagt in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, de Provisionele Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof, de Invoeringswet Militair Straf- en Tucht recht, de Koninklijke Besluiten E 45 en G 56, het Tarief van Gerechtskosten in Burgerlijke Strafsaken en het Tarief van Gerechtskosten in Militaire Strafsaken.

Bovendien een menigte algemene maatregelen van bestuur en koninklijke besluiten, vastgesteld ter uitvoering van verschillende in genoemde wetten vervatte voorschriften, of met de daarin behandelde stof ten nauwste verband houdende. Deze vindt men ingelast tussen de artikelen van de betrokken wet. Zo volgt bijvoorbeeld in het Wetboek van Militair Strafrecht na artikel 7, waarin bepaald wordt dat nadere voorschriften betreffende de wijze van uitvoering van de doodstraf „door Ons“ worden gegeven, direct de tekst van het K.B. van 26 April 1922, Stbl. no. 228, dat deze „nadere voorschriften“ bevat. Het voordeel van deze methode is, dat men terstond bij elkaar vindt wat bij elkaar hoort, en niet gedwongen wordt tot zoeken b.v. bij een aparte verzameling koninklijke besluiten achter in de bundel.

Een zeer groot aantal noten maakt het de gebruiker, evenals in de vorige uitgave, gemakkelijk het verband te vinden zowel met andere bepalingen, die in de bundel te vinden zijn, als met niet-opgenomen wetten, besluiten enz.

Op verzoek van de Minister heeft de bewerker een meer beknopte vorm moeten kiezen dan bij de vorige druk, mede in verband met het feit dat een grondige herziening of vernieuwing van het militaire proces-recht thans in voorbereiding is, zodat deze uitgave als een nooduitgave moet worden aangemerkt.

De nodige beperking is verkregen door niet de tekst van de Grondwet en van de Wet Algemene Bepalingen meer op te nemen, terwijl ook de historische noten zijn vervallen. Deze groep noten was vooral van belang voor studerende, die hierin vrijwel voor ieder artikel een wegwijzer vonden naar de daarmede overeenkomende artikelen in vroegere wetten en wetsontwerpen. Hoewel niet voor alle gebruikers van de bundel van belang, is het toch te hopen dat deze historische noten bij de eerstvolgende normale uitgave weder zullen worden vermeld.

Tegenover deze beperking staat een uitbreiding van de stof met de beide Tariieven van Gerechtskosten en met de belangrijke besluiten, die sedert 1940 het militair-rechtelijke arsenaal hebben verrijkt.

Zodoende is de omvang van de „Verzameling“ vrijwel dezelfde gebleven. De uitvoering moest om begrijpelijke redenen eenvoudiger zijn dan bij de vorige druk (papiersoort, stijf-kartonnen band met rechte hoeken en linnen rug, in plaats van de slappe, geheel linnen band en de ronde hoeken van de uitgave 1940) doch daar staat tegenover, dat de oplage thans zó groot is, dat het mogelijk zal zijn aan ieder officier van de Koninklijke Landmacht een exemplaar te verstrekken.

Er is dan ook alle reden toe om ingenomen te zijn met deze nieuwe druk en om de bewerker van harte geluk te wensen met de resultaten van zijn arbeid. d. Gr.